

II.
C. 13010
e 57

JOSAFAT.

Kraljevi sin is Indije.

Is pismem gospóda

Krishtofa Shmida.

10010 H. C. e. e. q.

JOSAFAT.

Kraljévi fin

is

INDIJE.

Is písem gospóda

KRISHTOFA SHMIDA.

*preflarelo
Franz Malavašič*

V Ljubljani.

Natiñil, saloshil, in na prodaj jih ima Joshef Blasnik,
na brégu, Nr. 190.

1840.

030042561

Pervo poglavje.

Veséli fantizh.

Kralj Abenar je kràljeval pred vezh, ko tavshent lètmi v Indii, ki je bila eno smed nar lèpshih in mogozhnejshih kraljèstvov. Silno mógozhen je bil, hráber v vòjski, premedèn in frézhen v vših svòjih pozhetlkih; njegova lépa postáva, pôlna plemenitosti in velizhánstva je pri vših sposhtovánje njèga sbudila. Neishtéte sakláde slatá, drásih kámnov in bisèrov je imel, in vfiga mu je bilo obílno, karkóli mu je serzè posheljélo. Le eniga mu je majnkalo; otrók ni imel.

Zhès dolgo je sìna dobil. Neisrezhêno se je zhès tò veselil. Povábil je vse imenítne moshé svòjiga kraljèstva na obéd, ljudstvo svòje je rasveseljeval in obílne daròve je med ubóge po desheli delil.

Nar modrejshi moshé svòjiga kraljèstva je k sèbi poklizal, de bi se bil s njimi zhès prihódnjo rējo novorojéniga kraljizha pogovóril. Pismoúki tiste deshèle, klerim se je Mágijem rēklo, so djáli, ali domishljevali so si sáj, de snajo v svésdah brati, kako se bó otróku v prihódnim shivljenju godílo. Vpráshal jih je tadaj králj rekózh: „Povejte mi, kaj bó s téga otróka?

Osnáovali so mu, morebiti lé se mu prikupit, de bóde ta kraljizh nar vézhi in nar mo-

gozhnejshi vſih králjev. Eden téh písmárjev, star, zhaſtitljiv mósh, ki je bil v reſnízi nar modrejshi vſih, je djal: „Réf je, nar vézhi in nar mogozhnejshi kralj bo vſih, ki so doſlé v jutrovi desheli kraljevali, zhe bo najmodrejshi in naj krepkejshi; morash ga pa, o kralj, dáſjezh is svòjiga dvóra na rējo dati in ga najmodrejshim in najkrepkejshim moshém v uk isrozhiti.“

Dopádel je kralju ta svèt in ſklénil je, fe po njém ravnáti. Na enim svojih gradov, néke milje od dvórniga méſta v prav lépim kraju na desheli, je dàl prav lépo stanovanje sa kraljíza napráviti; s pomozhjó téga moshá mu je prihódne redníke ſbrál in ko je shé kraljízh odráſtel, ga je králj ſam tjékaj ſprémil. Pokásal mu je lépe ſöbe (zímrę) in dvoráne, vſe is zédroviſa lesá bogato s slátam olépfshane in ſavérnil ga je na pisane raspertinje, (tapéte), s kterimi ſo ſténe biele prepéte, na ſhtépane pertí, s kterimi ſo biele mife, ſtôli in zló tlá pregernjene. Vlkásal je, mu ſlatih, umétno ſdélanih posód pokasati, ki ſo ſe od dráſih kamnov blisketale.

Pěljal je kraljíza v lépi vèrt, na s mnogobarvnimi zvetlizami osajène gredé, v dôlge verlté pomoráñzhnih drevéſ polnih slátiga ſadjá, k margaránam polnim ſhkerlátastiga zvétja ino ſadjá, v fénzo viſókih kraljévih palmovih drevéſ, ſo koſhatimi lépo ſelenézhimi verfhizhi. Pokásal mu je ko ſrebro zhifo jeséro, v ſrédi ktériga je vodomèt ko kristalnati ſtèber ſtal, is ktériga ſo védno neiſhtéte, velíke kaplje vodé ſvitlim bíſeram enáke pádale. Po jeséru ſo ſe ko ſnég béli labudovi ſo ſe ríbize, kakor májhni kárpi zhudno kakor jutrajna sárja ſvetile. Prijétne di-

sháve so se po vertu rasfhírjale, v kterim so veséle ptize prepévale. Tam je na sólnzhni tráti pav svôje pisano svitlo pírje rasgrinjal, na lépih s drôbnim péskam posútih tlàh so pútke rastré-sene sèrna pobirále; dalje pròzh v dushézhih germízhih so lesháli slaténkasti in frebèrnkasti basántje (fasáni). Bolj she je rasveseljeval kraljízha lépi vert, kakor krašni grád in obljúbil je ràd tükaj ostati. Ozhe mu je obljúbil, vsaki tjéden ga sâj en pót obiskáti in vesél se je v dvórno mésto vèrnil.

Kralj se je srézhniga imel, kér je vše svôje shêlje doslé spolnene vidil; pa she bólj srézhniga je upánje storilo, de bo njegovi fin she mogozhnejshi králj, kakor je on sám. Pa pri všim svôjim bogástvu in rasveseljevánju je imel kralj Abenar vùnder le dostikrat prav shálostne ure. „Rogá je to vše, kar imám?“ Je vezhkrát rékel: „Vše míne. Ta dvór bom mógel sapustiti; na èni téh lépih póstelj bo enkrát, mordè kmálo môje truplo pozhiválo. Dolge verste drágo oblézhenih v slátu se leskatézhih dvórníkov me bodo v velíko shálost savíte k sagrébu spremíle! Smert nobénimu ne prisanése!“ „Pa to brítkost,“ je djal — „ki mene táre in vše môje vesélje grení, zhem svôjimu sínú, sâj v pomládi njegoviga shivlenja skriváti.“ Dál je tèdáj kraljízhu sámo take moshé, ki so bili v náj lépshi stárosti, in v sdravju zvetézhe užheníke. Le nájbolj salí plemenizhi so mu strégli. Tudi délavzi na vertu so bili le mládi, mozhní ljúdjé odbráni. Sapovédal je užheníkam, nikoli ne beséde od nezhímárnosti zhlovéshke in od smerti govoríti. Okróg dvóra in vertov je dal ográje, sídove in globóke grábne naréediti; s smértjo je shúgal, ko bi se

kaki ptujez, — ker bi se snálo permériti, de bi od smerti govoriti vtégnil, v dvór kraljizhev pu-stil; ſhe manj je pa starim ljudém, kterih poglèd ſhé na smèrt spomni, pripuʃheno bilo fe kraljízhevim ozhém prikásati. Na tánko fo fe kraljéve povélja ſpolnovale.

Kraljizh je vesél fantizh sráſtel. Prav fré-zhniſa fe je zhútil. Nizh ni védel od zhlovéſh-kih nadlög. Šhè miſlil ni téga, de je ta sèmlja dolína ſols marſkitérim ljudem, ràj fe mu je sdéla. Miſlil je v ſvôji frézhni nevédnosti, de na ſemljii vſe tako oſtane, kakor je. Šhè v glavo mu ni prifhlo, de bi fe mu drugázhe goditi vtégnilo. Neumerjózhiga fe je miſlil.

Drugó poglávje.

Starzhèk.

Med tém je zhutil kraljizh, ko je mladén-za leta naſtópil, de mu je v ſvôjim lépim pre-bivaliſhu vùnder nekako teſnó. Škosi ſgórne ókna gradú je lahko v proſtórne lépe doline vidil, po kterih fe je réka Ind víla. Vidil je, de je vùnder le jetník in vèzhi proſtóra je tel iméti, po kterim bi fe ſprehájati mógel. Njegôvi uzhe-niki fo ſkuſháli, take miſli v njem satréti. Pa kralj, njegovi ózhe, je njegovim proſhnjem jen-jál in od zháſa do zháſa ga je ſebój vſél na májhne popotvánje ſa krátek zhàſ.

Škerbéli ſo pa, de kraljizh nizh táziga ni vglédal, kar bi ga ſhaliti vtégnilo. Povſódi ſo ga ſa vſéljem ſprejémali. Povſódi je ſaglédal

trume vesélih ljudí, ki so se na selénih trátah ob zésti v pisanih prásnizhnih oblazhlílih s mušiko in petjem, s mnógimi igrámi rasveseljevali. Prav dopádlo so te kratkozhásne póta kraljizhu, sámo prerédke so se mu sdéle. Pa eniga dné je vidil, de most na stéklih, po kterím se v dvór in lépe vète pride, ni savésan. Strasha se je oddáljila in vùn je smuknil.

Permérilo se je, ali bolj, bôshja prevídnošt je hôtla, de ga je slàb starzhek blíso devétdesetih lét srézhal. Pripógnjena gláva téga starzhka je bila pléshafta, le na sènzih je bilo malo bélilih lažhkov. Oblízhje je bilo vše sgerbanzeno, ušta doli visézhe ino bres sób; ozhí so bile slábe in kermoshljíve, ustnize vóske in bléde; njegóva slába rôka je kómej môgla pálizo dersháti, na ktero se je vpéral; njegove ſkluzhene koléna so se tréfle in li s majhnimi stopínjami je nevárno po zhafi dálje lésel. Shiva podóba zhlovéshke nezhimárnosti je bil.

Vèf savyšet in preſtráſhen je stópil kraljizh tri stopínje nasáj rekózh: „Kdó fi ti? Ali fi zhlòvek? Ali fi kako drugo bitje?“ Starzhèk je sazhúden s glávo majál in rékel s slabim in hrípavim glásam: „Kdó zhem le biti, zhe nifim zhlòvek? Zhlòvek sim rávno tako kakor ti!“

„Pa kaj se ti je primérilo,“ — ga je vprashal kraljizh, — de fi takо oréval? Ali fi mordě smiraj tak bil?

„Zhúdno!“ — je djál starzhek, — „môja gláva je bila tako kódrafta, ko tvója; môje líza so bile tako okrógle ino zvetézhe, kokor so tvóje sdaj. Môje roké fo bile she môzhnejši od tvójih sdaj, in nogé moje fo bile tako tèrdne, de bi lahko ta gráben tukaj preskòzhil bil.“

„Tó je zhudno!“ — je rékel kraljizh. „Pa kakó si taki postál? Povèj mi resnízhno.“

„Zhudno me prashash“ — je odgovoril starzhek ves sazhúden. Šivzhek sim, she devétdesét lét stár. Štarost prinese take slabosti sebó. Ali nevèsh téga?“

„Nak“ je rékel kraljizh, „nobène she nisim flishal od téga. Pa povèj mi, se li všim ljudém tako godí? Ne sposnám, kako she prashati móresh,“ je djál starzhek. „Všim, všim ljudém se takó godí, kralju kakor berázhu. Kadar osimdesét ali devetdesét lét preshivíjo, všahnejo in so kakor jes, bolj zhlovéshki sénzi podobni. Pa málo ljudí doshiví tako stárost. Zló velíko jih móra shé v lépi mladosti umréti.“

„Umréti?“ je savpil kraljizh; — „kaj je té? Tudi od téga she nisim nizh flishal.“

„Prav nevédan mladénezh si she,“ je djál starzhek, „ali she nikóli nisi nizh od umerjózhnosti, od smerti govoriti flishal?“

„Umerjózhnost? Smert?“ je rékél kraljízh — „to so mì nesnáne beséde, kterih she nisim nikóli flishal. Povej, kaj zhefh s njimi rēzhi?“

„Tadaj, ker nevèsh téga, kar vši ljudjé vejo, poslughaj, kaj je umréti. Kdór umerje, nevídi nizh vèzh; sólnze mu je ugásnilo, ali bolj rekózhe, njegóve ozhí so ugásnile. Glasú prijatla nizh vèzh ne flishi in she donénja gromú ne flishi. Kakor léd so njegove roké měrsle ino terde, in njegovo zélo télo leshí nepremäkljivo, kakor kámen na tléh. Potem sazhnè trohnéti. Njegova podóba se strashnó spremení; neisrezhénni smerad se is njega rasfhirja. Satorej ga sakópljejo, preden se všmeradi, hitro v semljo, v globoko jamo, ki se grob imenuje; ali ga pa

po shégi drusih naródov feshgéjo. Zhudi, savsémaj in stréšaj se, kakor zhèsh! Nizh drugázhi ni!“ „Kaj,“ — je vprášhal kraljizh — „vsim, vsim ljudém se móra tako goditi?“

„Vsim, vsim bres raslózhka, je odgovóril starzhek; „naj v bajtah ali kraljevh dvórih prebívajo. Šlishal si shé: Štari mórajo, mladí mórejo umréti; jes bom mógel morebiti she danas umréti; s eno nogó shé v gróbu stojím. Pa vunder snášh ti she pred menó umréti.“

Kraljizh je hitil, ves prestrášhen in splášhen zhes móst, ki so ga ravno nasaj potegniti hóthli, nasáj v dvor.

Trétje poglavje.

Shalostni mladénezh.

Med uženíki kraljízha je bil néki mósh, v ktériga je posébno saúpal. Sórdan mu je bilo imé. Prav pròst mósh je bil, ki se kraljízhu nikólj ni prilisoval, temòzh mu smiràj resnízo govóril. Kraljizh téga ni na tánko sposnàl, pa je obzhútil. H tému je hitel in rékel mu je: „Ljubi Sórdan! Pójdi s menó na vert, kjer náju nobéden ne slíshi. Váshne rezhí ti imam povédati.“

Uženíka ostrášhi plashán obrás kraljízha ter s njim gré. „Nékaj posébniga se mí je primérilo, — je djal kraljizh. — Néko bitje sim vidil, nevém, zhe je bil duh ali zhlovek!“

Povédal je kraljizh pogòvor s starzhkam. „Povéj mi sdaj ti“ — je djal — „zhe je to, kar mi

je ta uſmiljenja vrédná, sgrévana ſtvár povédala, réf, ali me je nalagála, me vſtraſhit in opláſhit?“

Hudo je djála priſovéſt kraljizha Šórdanu. Šhe bolj, kakor plafhljivoſt ſvôjiga rējza, ga je to ſkerbélo, de je kraljizh proti ôjſtrimu povélju ſvôjiga ozhéta pred vráta dvóra in blíshniga vèrta priſhel in de na védoshêljniga mladénzha nifo doſti pasili. Zló takó fe je mósh vſtráſhil, de je njegovo oblízhje od ſtrahú kakor ſid obledélo.

Kraljizh téga obledéna ni prav umèl, in djal je: „Obledújefh! Pověj mi, ali tudi ti téga, kar mi je starzhek priſovédal, doſlé niſi védel? Ali tudi ti ſhe niſi starzhka nikóli vidil?“

„Oh mój kraljizh,“ je rékel Šórdan, „vſe to mi je dôbro snano. Pa tvój ózhe te níſo hôtli ſ tákimi rezhmí ſosnániti, ſato ſo te ſim na tégo prijétno ſtanovánje ſprávili. Próſim te, ne pověj jím nobène beféde od téga; zhe ne fe bódo hudo rasfèrdili. Mène in vſe tvóje zhuváje, uženíke in prijátle ſadéne njih nemiloſt in vézhno te móramo, neſrézhni, ſapuſtit.“

„Nebóji ſe,“ — je rékel kraljizh — „molzháti zhem. Pa pověj mi reſnízo, ali je réf tako, kakor je starzhek rékel?“

„Oh, mój dragi kraljizh,“ je odgovóril Šórdan, „ne mórem ti tajíti, vſe je tako, jes in vſi tvójí poſtréshniki móramo enkrat tako révni biti, kakor un ſtárzhek, ali pa ſhe pred umréti in ſtrohnéti; vſi ſe móramo v práh in pepél ſpremeníti.“

„Ali tudi jes, tudi mój ózhe?“ je vpráſhal kraljizh.

„Tudi ti, tudi tvój ózhe“ — je odgovóril Šórdan. „Nobéniga kralja mózh nesamóre téga odvérni.“

„To je strashno,“ — je djal kraljizh. — „Vsi, vši! Tudi ti, tudi mój ôzhe! Pa poslušhaj, kogá sim se sdaj smislil. Kám je tisti prijásni, veséli mladénezh preshel, ki je bil môje stárošti in môje postáve, mój prijátel Válmi, kteriora sim bólj ljubil, kakor vše svôje verstnike. Rekel si mi, de se bó spét vèrnil. Sakáj pa ne príde? Je li tudi vmréti mógel in je sdaj njëga kônez? Svesto mi povèj resnízo!“

„De bi takо ne bilo, kakor právish, ljubi kraljizh,“ je rékel Šórdan. — Nikólj vèzh ga ne bó! Mértev je — in njegovo mèrtvo trúplo shé v gróbu trohní.“

Solsé so se vdèrle kraljízu, na narbolj tamne stèsíze med selénjem je sbéshal, roké vijózhi je tam gôri in dôli hòdil védno takо govorézh: „O mój Válmi, mój ljubi Válmi!“ in ni ga bilo mogózhe potoláshiti. Vsi, kar jih je bilo okróg njega, so si prisadévali, ga vpokójiti. Mnogotére veséle ígre so si ismislili in podáli so mudráge darí, ktere je popréjshni dán svezhér kralj njemu poslal.

Pa kraljizh je odgovóril: „Pròzh nesíte té igrázhe, ki so me nékdaj takо rasveseljevále. Tudi vše té dragozénine rezhí, ktere pred menó na spregled raskládate, so mi soperne. Vše okróg mène se mi prásne sanje sdé, ki kmalo mínejo. Véla, pol-ofskúbena rósha tukaj mi pravi, takо bósh tudi ti svénil in se v prah sdróbil. Ja všako blédo peró mi klizhe: „Smíсли se smerti! Vsi vi se mi sdête kakor okróg hodézhe mertvih trupla; nikjér ne vidim nízh drusiga kakor smert in trohljivoſt!“

Zhes nekoliko dní je prishel kralj, kraljízha po navádi obiskat. Vstráſhil se je blédo obli-

zhje svojiga drásiga finú saglé davši in vídshi, de je vša brihtnost ga opuštla je rékel kralj: „Kaj ti je? — nizh duha in shivlenja ni yezh v tebi?“ Kokóljnim slugam se je oberníl, vprashaje: „Je li bolán?“ „Nak,“ — so odgovórili — „ni bólán ne!“

„Ali te je njih kdó rasshálil?“ — je vpráshal kraljízha. „O nak,“ — je odgovóril kraljízha — vši si persadévajo, mi vesélje storiti, pa sastójn.“

„Na dúhu si tādaj bolán,“ — je rékel kralj; „gotovo ste mu rezhí povédali, kteřih mu ni tréba vediti, od kteřih s njím govoríti, sim vam prepovédal.“ Od jese so se blískále kraljéve ozdí. Vši okróg njéga so obledéli in tréfli so se. Tudi kraljízha se je vstráshil, pa vunder ni povédal, kaj ga tako sháli. Vnesrézhiti ni hotel svôjih uzheníkov in postréshnikov, in nesvést biti v svôji obljužbi, zhe mu je rávno grösno teshko djálo, svójimu ozhetu kaj samolzháti.

Věs shálosten se je ózhe v svôje dvórno mésto vérníl. Škôri všáki dan je sdaj kraljízha obiskal. Šabo ga je hôtel vséti na dvór. „O nak, lé téga ne!“ je rékel kraljízha. „Tjékaj iti sim sdaj najmajn priprávljen.“

Nizh vèzh se ni sbríhtal in neveséle dni je shivel v prelépim dvoru in v lépim vertu. Sháloštni dushni stan kraljízha ni bil dôlgo skrit; pa kaj je pravi usrok téga, nobeden ni védel, kér ga ni ne kraljízha ne uzheník rasodèl.

Vši pa, ne sámo na kraljízhevim gradu, temòzh tudi na kraljévim dvoru so bili savóljo tihiga shalovánja predrásiga kraljízhi skóraj takо sháloštni, kakor králj sám.

Zhetèrto poglavlje.

Slepzi, glúshzi in shántovzi.

Tisti stárzhek ni takrat, ko se je s kraljízhem ménil, védeł, kdó je ta sali mladénežh. Pa kmálo je svédel ino povédal je pogôvor s njim vêzhim ljudí. Králj je svédel, kako se je njegov dóber namèn, kraljízhu pogled zhlovéshke révshine pokrítí, v nizh ishel. Nizh vêzh ni tadaj potrébno mislil, ga tako pripérati. Kraljízhu je sló shêlel, blishne selêne logove ino dáljne višnjeve góre, ki so se is gráda vidile, obiskáti. Pripústil mu je kralj, de je sprémljen od plemenitnih mladénzhev dvakrat ali trikrat na tjéden na lov shel. Svéstiga moshá, ki se je na streljánje dobro umel, mu je dal telësniga lovza. S fulzami, stréljami in lóki so shli. Kraljízhu je bil tako dôbriga serza, de ni pustil pévskih ptizhev ali nedolshnih sverín k veselju streljati. Veselili so ga she lé pisani pôperli, ki so v tistih deshêlah tako domázhi, kakor pri naš vráne, in ràd je poslúshal, zhe so zhlovéshki glás, klízanje lovzov, ali beséde, které so mladénzhi, ali pa on sám isgovárjali, raslóshno oporékali. Brihtne ópize, kterih je tam velíko vezh, kakor pri naš lévarz, so ga prav rasveseljevále, zhe so urno in brihtno po drévju plésale, ali na kaki vêji sedézhe zhlovéshke déla oponáshale. Tudi lépih gasél, nekakih férn, které so pa bolj drôbne in lépe, kakor férne v náshih krájih, ni pustil streljati. Lé na divje ptizhe in na tigre, zhe so bili rávno lépo pásaſti, in lépo pikaste pántarje in leopárde, kterí druge sveríne kólejo, so streljáli.

Take krátke póta med hribe so storile, de je kraljizh nekóliko svôje shále posabil. Pa kmálo je kaj nashil, kar je njegovo shálost spét sbudilo in pomnóshilo. Nékiga dné ga je dôbro rejèn mósh frézhal, kteriga je néki majhin pôbezh ob palizi vôdil. „Kako je tó — „je djal kraljizh svôjimu telésnimu lovzu — „de se ta sdrávi, terdni mósh otrôku vôditi in si pot kásati dá. To je rávno naróbe. On bi le imel otrôka voditi in vládati.“

„Oh,“ je djál lovez. — „Vbógi mósh je flép!“

„Slép?“ — je vprashal kraljizh — „kaj je to?“

„Kdór je flép“ — je odgovoril lovez — nevidi ne lóga ne drévja, ne hribov ne dolín in nizh ne od zéle semlje. V védni temôti shiví, ki je bolj gósta in zherna, kakor naj tamnejšhi nózh, v ktéri ne svétijo ne luna ne svésde.“

Kraljizh je blishej k móshu pristópil, mu v ozhí poglédal in mu vès usmilen djal: „Vashe bistré zherne ozhí saj níso oflabène. Kako ste pa oflépili?“

„Oh“ — je sdihnil flépez — „flép sim shé na svét prishel! Drugi od ktérih sim flíshal, so v svôji mladôsti ali veliki starosti she oflépili. Dostikrat se she usroki nevájo, sakáj. Ta nefrézha se sná všazimu prikljužhiti, ako ravno prav skerbno na svoje ozhí pási. Nobén zhlovek se nesmí sanêsti. Nar bolj shálostno se mi pa pri tém to sdí, de si flépez svojiga všakdánjiga kruha nemore svésto in poshténo s délam svojih rok saflushiti!“

Smilil se je nefrézhni mósh prav v ferze kraljizhu; en slát mu je podélil in naprej je shel.

Drugi pót je saglédel kraljizh ribzha, ki je

ravno s ternikam ribe lovíl. „No ribizh, kako je?“ je rékel kraljizh — „Ali veliko rib vjámesh?“

Mósh je préshal s odpertimi ušmi in nizh ni zhérhníl. „No kako je té?“ — je djal kraljizh — „ali nísm odgóvora vréden? Sakaj ne govorísh?“

Lóvez, ki je kraljízha sprémljal, je rékel: „Ubógi mósh je gluhi in tako ném, ko njegove ribe!“

„Gluhi in ném?“ — je rékel kraljizh; „té so mi sopet nove beséde. Kaj poménijo?“

„Gluhi zhlovek“ — je odgovoril lovez — „ne slíshi ne sladkiga shumljánja potóka, ne filniga gromenja. Njemu je zél svét tako ném, kakor on sám. Kakor je veliko slépih na svetu, tako se tudi veliko glufih dobi. Ktéri gluhi na svét pridejo, ostánejo tudi navadno némi. Drugi mánj nesrézhni oglushé she li v starosti se blishajózhi. Tudi nam se sná to primériti.

„Oh,“ je djal kraljizh — „gluhoném na svét priti prinése nesmérne nadlóge. Od vših rezhi, ki so se v prejshnih zhafih prigódile, od zéle sgodóvhine taki zhlovek nizh ne vé, in nizh od vfiga, kar se na vefvóni sêmlji sgodi. O grosno móra to britko biti, zhe se v zélim shivlenju nobéna prijásna beséda od zhlovéshkiga jesíka neslíshi in zhe se nobenimu zhlovéku svoje misli in obzutki serza rasodéti nemorejo! Veliko, véliko révhine je na svetu. Na uniga slépza in na téga némiga bom kaj zhafa pomnil.

Ko je kraljizh ob potóku dalje prishel, in zhes bervizo iti tel, je vidil néke stopinje od sebe moshá v travi sedézhiga, ki je roko proti njemu molil in ga darú profil. „Sakaj ne vstanesh pred menó?“ — rezhe kraljizh. — „Zhem li dar, ktériga me prófish, zló k tébi nésti? Lahko bi

se té stopínje do mène potrudil. Pridi sim ino vsemi, kar ti serzhno rad dám!“

Lovez mu je rékel: „Ubóshez je kruljev. Nemóre iši ne stati. Veliko jih je, ki imájo kru-ljeve nogé ali svite roké, ki jih nemórejo ne premákváti ne se jih sa kako rabo poslushiti. Pazh tudi mí nismo gotôvi, de bi kdaj kruljevi ne bili.“

Kraljizh je shel k kruljevemu móshu, mu je pokásal svoje soušmiljenje in obílni dar mu v roko podavšhi je shel naprej. Tazih ušmiljenja vrédnih ljudí, slépih, glusih, némih in kruljevih je she vèzh posnavàl kraljizh.

She drugikrat je prishel kraljízhu zhlovek naproti, kteriga oblízhje je prav nemárno bilo. Vítráshil se je králjizh, in djal je lovzu: „To je strashno viditi; kaj se je li tému zhlovéku sgodilo, de je tako strashán?“

„Oh,“ — je lovez odgovoril — „góbov je, bolésen v naših krajih mozhno domazho imá in ki se prav rada nalése. Neſméva se tadaj temu zhloveku blishati. Takiga zhloveka se vſi ogíbajo, is zhlovéshke drushbe je istéran, prav shalostno shiví in blishna smert, ker se ta bolesin vézhi dél ne da odpraviti, ima smiraj pred ozhmi.“

„Ali bi bilo tudi mogózhe,“ — je vprashal kraljizh, — „de bi ta strashna bolesin se tudi mène prijela?“

„De bi ne bilo!“ — je odgovoril lovez; — „vſaziga zhlovéka se sná prijeti, kakor vſaka mnógih bolésen, ki so na svetu. Pa she druga nalésljiva bolesen je, ki je tako strashna, de v krátkim zhasu jeséra ljudí pomorí. Kugo jo imenujejo. Kraljizh je bil vef splášhen.“ „Prav shalostno je,“

je sdihval, de je zhlovek tólikimi bolésnimi podvèršen.“ Tako je to njegôvo serze poprijélo, de vezh dní ni mógel vesél biti.

Péto poglavje.

Mladi lôvez.

Blági kraljizh je hôdel med tém od zhása do zhása lé od svôjiga telésniga lôvza sprémljen ali pa tudi sam na lòv, skôrej ne savolj lôva, ampàk de bi svôje misli zhes zhlovéshko slabóst in nestanovitnost redil. Tudi je hôtel ljudí, ki so se mu prav révne stvari sdéli, in ktere bi imel kàdaj vládati, bolj sposnováti. Ravno tako, kakor njegov lovni drûg, je navádno lovsko oblahilo oblázhil, ker se mu je bolj ohlátno sdelo in kjér lepotíje slatá in drasih kamnov ni dôsti obzhiſlal. V téke kráje hríbov je shel, kterih she doslé ni prehôdil. Ljudjé niso védli, kdô je in lé mládiga lôvza so ga imenovali, ali pa she le lôvskiga mladéñha. To mu je prav dopádlo. Mislit je: kér me ljudjé kraljévkiga pervènza neposnájo, temòzh me le svôje enákosti imájo, se mi bodo, bres de bi se v sposhtovánju skriváli, pokasáli, kákshni so.

Tako je prišhel enkrat k néki lépo sídani zhéndni hishi, okróg ktere so vêlik vêlik vèrt, zvétni trávniki in njive skôraj sréliga rísha bîle.

Pred hishními vrátmì je sedel néki star mósh, s bêlo glavo ko golóbzhek, ki je vrózhe solse tòzhil in britko sdihoval. V serze se je kraljí-

zhu smilil, ki je próti njêmu stópil, ter djál : „Kaj vam je, mili stari ôzha, de tako brítko jókate?“

„Ah“ — je odgovóril zhaſtítljivi ſivzhek — „môji otrôzi, mój fin in môja finaha ſta me is híſhe ſpodila. Vše ſim jíma dál, kar ſim imel, to pohiphje, ta vèrt, te poljáne in trávnike, ſvôjo govédnjo, kosé in jágnjeta, in vše ſvôje premoſhénje in blágó. Sdaj mi pa potrébni ſhívesh le ſkópo in s nevóljo podájeta in hózheta, de bi ſi ſvój krúhek s tèrdim délam ſaſlúshil, ki môjo mózh premagúje. Vſáki gríſhlej v uſtih mi ſhtéjeta. Le poglèj tu môjo obnóſheno, rasttergano ſuknjo; tako ſlaba je, de ma nar bólj réven berázh kómaj slabějſhi na ſébi! Ob-lazhilo bi mi ſaj imélo tako biti, kakorſhno — nerézhem premóſhnimu, ampak le — poſhté-nimu moshù gré. Prófil ſim ju in môlil, de bi mi dála bólji ſuknjo narediſi. Sa té ſta me pa is hishe ſpodila. O kako me v ferze bolí ta otrózhja nehvaléshnoſt!“ Sópet ſe je jél britko ſolsíti. Kraljizh ſe je ſló nad témi nehvaléshními, opókljimi in tèrdosérzhními otrôzi ſgrosíl in ſol-ſé uſmiljenja nad nefrézhním ſtárim móshem ſo mu v ozhéh igrále.“ „Pojte tjè na grád kraljéviga pèrvenza“ — je djál — „tam vaſ bodo prefkerbéli.“

Kraljizh je stópil v híſho, neuſmiljeniga ſi-nú in njegovo hudo ſhêno pokarati. Obá ſta s gèrdimi beſédami na-nj ſavpíla tèr ſanizhvála in preklinjála ſvôjiga ſtáriga ozhéta. Šmejála ſta ſe lé, ko jíma je kraljízh nju krivízo ozhitá. Terdila ſta zló, de ſe je ſtárimu móſhu pràv ſgodílo: „Pobéri ſe túdi ti“ — ſta vpíla — „zhe ne tudi tébe, ki, bres de bi te bil kdó prófil, njéga ſagovárjefh, is hishe ſuneva.“

Pa ko sta slíshala, de je sáli mladénezh, ki je pred njima stal, kraljévi pèrvenez, sta se hudo vstráshila, préd-nj na koléna padla ter ga milosti profíla.

Kraljizh je rékel, de bo njih nesfrámno vedenje s starim ozhétam, králju, svôjimu ozhétu, povédal, in ta jih bo gotôvo sa té kasnal — kar se je tudi sgodílo. Kralj je sapovédal stárimu móshu njegôvo premoshénje nasáj dáti; nehvaléshna otrôka od dóma peljáti in ju v róbne*) oblazhila oblézhi; obsódil ju je pri pízhlim jedílu v rudarijah délati. Kakor stá s svôjim ozhétam ravnála, tako se jíma je tudi sdaj vernílo.

Ko se je nékiga vezhéra kraljizh is lôva vernil, je vglédal zhédno oblézhenige, mládiga kméta po zésti príti, ki se je védno opotékal, tako de mu je bíla zésta prevóska. Njegove oblazhila so bíle pomásane in vidilo se je lahko, de je v bláto padel. Vezhkrát je ta zhlovek na gláf savpìl, saúkal in neúmnosti shlobodrál. Ko bi bil trénil je v zéstni graben pádel.

Vpráshal je kraljizh svôjiga telésniga lôvza: „Kákshno méní she nesnáne bolésen imá pa ta zhlovek?“ Hitéti je hotel, ga pobrát. Pa lóvez je djál: „Netrudi se, dragi kraljizh; nesfrámnesh téga nesaflúshi. Ni prav bolán; le pil je obílno! Kdór môzhnih pijázh prevèzh pijè, príde nekóliko zhasa ob pámet, jesíka ne móre sa sobmí dersháti; ne móre vèzh terdno in po kónzi na nogàh státi in ne vèzh terdno stópati; drugi dán po tem in she vezh dní tudi mu je slá-

*) róbne ali fushne oblazhila, kakorshne fushni nösijo.

bo, nevárné bolésni dobí in sgóðni grôb fi kóplje. Tako se bo tudi s tém pijánzam godílo. Dôbro ga posnám in vêzhkrat sim ga shé svaril. Pa nizh ne pomága. Pijánzhvati ne néha ino takó samiga fêbe pogúblja.“

Zhlövek se je med tém spét is blátnastiga grábna na nóge skôbazal, kraljízha s napétimi ozhmí poglédshi in ves hrípov nerasumljíve beséde mu vpívshi.

Gnufilo se je kraljízhu, ko ga je glédal. „Kako gnusôbno, ostúdno je to viditi!“ je djál králjizh. Kako móre zhlovek sámiga fêbe takó posábiti, de se gershí ko svér, vede. Noben vol nepije vêzh, kakor potrêbuje. Ta zhlovek tukaj, ki je ob vso pámet, je refnizhno bolj neúmen, bolj shtórklaft kakor nespametna shivína. Sanizhljív je. To so têshke smóte zhlovéshke naráve (natûre). Oh ljudjé niso ne samo objókovanja ampak tudi sanizhvánja vrédne stvari.“

Eniga dné je prishel kraljíz h s mnogimi drugimi lôvzi s nékiga hríba. Vidil je v dolíni dva moshá, ki sta graben kopála, de bi senoshet môzhil, se prepérajozha. Vpila sta in si sabavljala. Sabavljanje se je isfhlò na pretèp. Lôvzi so hitéli jih raslózhit in vmirit. Pa préden so k njima prishli, je eden drusiga s lopáto mah-nivshi poderel, in vmoríti bi ga bil vtégnil, ako bi mu ne bili lovzi vbranili. Kraljíz se je priblíshal in stráhama je vídil, de je mósh ki je na sêmlji lêshal, hudo ránjen in de mu je kri s zurkam is ráne dèrla; drugi je she bléd in od togôte se trefé tam stal, pa tudi v stráhu nad kervávím nazhínam, ki ga je v togoti storil.

Kraljíz je hôtel véditi sa kóga sta se rasperla. Eden njih, prav têrmasta búzha, je drú-

gimu nekóliko tòpimu zhlovéku, rékel: „Ti mèdved!“ Ta mu je pa vernal: „Ti ópiza!“ To je vse.

„Pa savolj dvéh besedí,“ je djál kraljizh, „se snájo ljudjé takó raskázhiti, de se hòzhejo med seboj pokláti!“

„Taki so ljudjé!“ je odgovóril prilétni lôvez. „Vezh krátov sim shé doshivel, de je ena sáma beséda, ne famo krég in prepér, temòzh tudi morítev in ubítje usrókovala.“

Kraljizh je djál: „Ne veselí me dôsti vezh, zhes take ljudí, ki so vši sprideni, kdaj kraljeváti; shal mi je sló, de móram tudi med njimi shivéti.“ Velíl je lovzu, hudodélnika sódbi isrozhíti, ranjenimu pa sdravníka pripeljáti de bi ga obésal, in sam je shel ves shálosten proti dómu.

Enkrat se je kraljizh néko divjo sveríno sledézhi od svôje lovske drushíne odtégnil. Sas'hél je. Dèsh je mozhno líl, nòzh se je storila. V nevárnosti je bil kraljizh v mrásu in mokròti poginiti. Zhès dôlgo je vídil lúzh se blishíti. K njéki kózhi je prishel, tèrkal tèr mílo prôfil mu odpréti. Pa tèrdosérzhni gostázhi ga níso na górkó vséli. Vsa prôshnja je bila sastónj; gérdo in oshábno so mu odrékli. Sdàj jím je pa dnárjev obljúbil, in kój so plát ôknja odpèrli. Pokásal jím je slát. Kój so mu vráta odpèrli in pràv prijásno so mu nàr bòlj strégli.

„Tadàj imá,“ — si je míslil — „saníkerna ruda vèzh mozhí do váshih férz, kakor zhlovéshka ljubésen in usmílenost próti ubóginu sapuhénimu pótniku! Refnízhno, ti ljudjé so révne, saníkerne stvari.“

Té in she druge take sháloste skušhnje so narédile, de je kraljizh na djánje in déla maledénzhev in mósh, ktére mu je ôzhe odlózhil in

ktéri so s njím pod eno strého prebivali, bôj sposnovavá�. Tudi pri njih je spásil, kakor se mu je sdélo, prilisovánje in hinávshino, in velíko inákih spák. Spásil je, de níso samo bôj podlóshni slushábniki, velíko shivesha, kteriora je v gradu obílno bilo, in kteriora je sléherni obílno dobíl, k sèbi stískali, preprízhal se je tudi, de je she híshnik, kterioru je kralj ofkérbljenje gradú in vših grajshínskikh dobráv isrózhil in sa to ga obílno plázhal, velíke shtevila napísal, kteriorih ni nikólj rasplázhal, temòzh v svôjo môshno pomédil.

She bôj je pa neprítnosť ljudí kraljizha opárila, kakor njih minljivošť.

Usmílenje njegôvo se je v odvèrshnosť in nesaúp sprevèrgla. Vsa njegôva brihtnosť je miňla. Sa védnosti, ktere je popréj s veseljem obdéloval, ni bil vezh unét, tudi na lòv se ni mógel vèzh napráviti, ki ga je popréj tolikánj veselil. V svôjo sôbo in v sámiga sèbe se je saklénil.

Štán njegoviga duhá je bil pràv shálosten, Však, ki je od njèga slíshal, je sá-nj skerbèl.

Šhésto poglavje.

Pušhávník.

V pušhávi, dàlj ko pétdesét mílj od kraljizheviga gradú je shivèl v révni kózhizi mèd gójsdi in pezhovjem zhaftíljiv pušhávník. Ta mósh, Bárlaham po iménu, je imel nékadaj, ko je kraljizh she otròk bíl, velíko pozhástno slúshbo in sam králj je posébno njému saúpal. Tudi je bil silno bogàt in velíke grajshíne so bile njegòve.

Indiáni so bili v tistih zhásih she vézhi dél malikvávzi. Ko se je keršánska véra kmálo po rasposljánju Apósteljnov po vsej jutrovi desheli rasšírjena tudi v filovitim indiánskim kraljéstvu dálje in dálje do kraljéviga dvóra rasšírila; so se prisadévali malikvávski duhovni kráľja od njé odvérniti in ji ga sovrashnika nareediti. Ta véra — so djáli — vše naróde sméshá.

Judam je pohújshanje, Gérkam pa neúmnošt. Šhe zló Rímzi, sdaj najmogozhnějshi ljúdstvo na sémaji, kteři v tréh délih sémeli kraljújejo, si prisadévajo jo s ôgnjem in mězhem satréti. Gotovo je tadaj dershélstvu nevárna. Pási tadaj, o kráľj, de she tvójimu kraljéstvu nevarna ne bóde.

Kráľj je verjél téma besédam, ako rávno ní bil hudôbniga serzá in prepovédal je svôjim podlóshnim in s směrtjo jím je shúgal, zhe se té vére primejo.

Bárlahamovi savidovávzi so tudi blágiga moshá pri kráľju kríštjána toshili. Poklízal ga je kráľj in ôjstro ga je prijél. Bárlaham je pabres ovinka povédal: „Rés je, kríštján sim.“ Zhes velíko hásen, kteřo keršánska véra všim ljudém prinéše, je hôtel kráľja poduzhíti. Pa kráľj je bil prevézh sóper keršánsko véro, de bi ga bil poslúšhal. Velil mu je, svôjo slúshbo sapustíti in se od dvóra odpráviti.

Bárlaham je bil pokóren, lé sa tóliko zhása ga je she profil, de bi svôje rezhí oprávil. Kráľj, ki se ga je neràd snébil, mu je dovoljil to, mu she to svôjo sadno milost skasáti.

Bárlahamova sarozhniza (shêna) je shé umèrla; tudi njegovi otrôzi so pomèrli. Shlahte ni nizh imèl. Šklénil je tadaj, svôje premoshé-

nje ubósim na prid obèrniti. Pa módro je tó narétil. Švôje njive ino trávnike je mèd ubóge, pa délavne ozhéte, ki so iméli otrók, rasdélil, de bi s njimi poshtêno svôje preshiviti môgli: stárim ljudém in révnim vdôvam, ki niso vèzh sa délo bile, je létnino preskèrbil; ubóge, nebogljène firóte, je preskèrbil, de so fè uzhíti môgli, kar jím je v prihódnim shivlenju potrébno bilo. Štěvilo denárjev pa je kakor svetínjo shranil in obljúbo stóril, nizh od njih sa se, temòzh vse v prihódnih potrébah ubóshzam na príd obèrniti. Lé málo je sa narvézhi svôje potrébe pridershala, de bi v révshini drugih ne nadlégoval.

Potém je shel v puhávo, kjér je lé tù ali tam kaki keršánski puhávnik prebíval, ki je tjékaj pobégnil, pregánjanju, ali pa skushnjávam svetá, doslikrat she bolj nevarním se umáknit. Tukaj si je dál Bárlaham v těsni dolíni zélizo s drévnih děblov naredíti, s terstjem pokrít. Nizh se ni v nji vidilo rasùn leféniga krísha in nekóliko kníg; misa, par slámnatih stolòv in sedésh s máha sa pozhlíti s ovnatim pogrinjálam. V lépo spleténim jérbašzhku je kruh hránil, kteriga si je enkrat na tjéden prinesti dál; vodé sa piti si je sám v persténim vèrzhu prinésel.

Blíso zélize je bíster vir is skale isvíral in pálme so nad njó seléno strého délale. Vèrt si je sagrádil, sam ga je s matíko in lopáto obdéloval, dínje in vsáko edíno pôvertnjíno, je přidéloval ter olíve in smókve in drugo sadjé sadíl. Tako je shivel tù pri molítvì in délu pràv dovoljen in vesél.

Pa tukaj ni vèf sapušhen bil. Velíko ljudí je v fili tèshkiga serzá k njemu pribeshálo in

nihzhe se ni nepotoláshen vèrnil. Šhe nektéri njegòvih dvórnih prijátlov so prishli sméraj k njému, ki so dôbriga svetà ali toláshbe potrébovali; poiskáli so ga in mu vše svôje sérza odkríli. Eniga dné je príshel stár prijátel, tudi kristján, in tóshil mu je s velíkim sozhutenjem kraljizhevo otóshnošt. Ako rávno je bil Bárlaham od dvóra segnán, je vùnder ſhe ferzho pri-vèrshnošt in sveſtôbo do králja in ifkrêno ljubéſin do kraljizha imêl, ako rávno ga je mîleniga, nebogljeniga fánta, kómaj tri léta stáriga vídil. K Bógu je môlil in dûh ga je míkal, k kraljizhu se podáti s úpam, njegôvo kálno sérze ras-jásniti in drásiga kraljéviga fina Jésusu Kristusu pridobíti.

Šémo poglavje.

Tergovez.

Bárlaham je dôbro sposnàl, de v fvôjim pushávniskim rasovniki ne bôde v dvór pushèn; pa vùnder fe mu ni bilo báti, de bi ga kdó nekdájniga isvóljenka kraljéviga sposnàl tèr ga kristjána s framôto odgnàl ali pa ſhe vjél in umóril. Njegôva podóba fe je od tistiga zháſa, ko je na dvóru shível, slo spremenila, tudi mladénzhi in moshjé, ki so sdaj okróg kraljizha, so ſhe takrát majhni otrôzi ali mladénzhi bili. Oblékel fe je tadaj, kakor je bila takrát uzhèním in umétníkam naváda, in bres odlóga fe je na pót naprávíl.

Blíso dvóra ga je kraljizhev hishnik frézhal

in popótniga kupzhevávza ga míslizh ga je prijásno posdrávil in shèlno vpráshal, kaj je noviga po svetu, v kákshnih opravilih potuje in s zhím kupzhúje.

Bárlaham ki je bil skushèn posnávez svetá, je híshniku v ozhi poglédal in sdájzi sposnàl, de imá svijázhastiga, goljíviga moshá pred sebó in djál je: „Drág kámen imám v premoshénju, ki ima zhudovíte laštnosti; mózh imá, vše dušne slabosti in pa tudi teléne osdráviti. Šlishal sim, de imá kraljizh vesélje nad drágimi kamnízhi in biseri; to lepotijo sim tadàj, pred ktero se vši sakládi svetá skrijejo, njemu omisfil.“

Híshnik je djál: „Dáj de kamen pogledam. Umèm si na také drágosti in na tánko prevdárim, zhe je kámen tóliko vréden, de ti puštím kraljizhu ga ponúditi.“

„Priprávlen sim,“ je djál Bárlaham, „pa ta kámen imá posébne laštnosti. Kdór njegòvo zéno sposnati in njegòvo blago mózh obzhútiti sheljí, móra bístre ozhi in zhísto serzé iméti. Kdór imá slábe ozhi ali pa saróbljeno, hudòbno serzé, ne bo ímel nad kámnam, ako je rávno takо lép in krásen, nizh posébniga dopadajénja. Zló batí se bi bilo moshú, de bi ga kámen isdál.“

Híshnika je to popárilo, in djál je: „Nezhém tadàj téga zhúdniga kámna vídit, sakaj moje ozhi me od undán shé po málim bolijo; drugá zhe mislim, de bi ga smél bres nevárnosti poglédati. Sakaj, kar móje serzé tizhe, mi nizh kríviga ne ozhita. Pa vùnder ne bóm márn délal, pri kraljizhu te napovédat. Sdráve ozhi imá in narbòlj blago serzé. Mislim, de mu bo kámen prav dopádel, slast kjér kraljizh néke dni sim v dúhu velíko terpí, in taka zhudna

pomózh bi mu prav pomagála. Gotôvo ti bo kámen dôbro plázhal, kaj she, po kraljévim te bo obdáril, potléj pa túdi, se nádjam mène, svôjiga slushábníka, ne bôsh preséril.

Híshnik je shel, pótniga tèrgovza napovédat in kmálo je prishel in ga je kraljizhu v krásno sôbo pèljal.

Pràv prijásno je kraljizh ptujiga stáriga moshá posdrávil, ga s pasljívimi ozhmi preglédoval in zhúdil sè je nad njegôvo zhaftítljivo postávo; tudi stárzhka je gànil poglèd lèpiga zvetézhiga mladéñha, is ktérida ozhí in módriga saderšanja je bíster úm in dobrovóljno serzè, pámetna ponosítost in bláshnost nespázhene mladosti fijala in veselil se je, ako rávno so se na ljubesnjívim oblízhju snáminja notrájne shálosti vidile. Kraljizhu se je kój v pervi hípi saupánje do ptújiga, stáriga moshá vnélo. „Zhaftítljivi stári ôzhe!“ — je rékel. — „Mój híshnik mi je od drásiga kamnízha, ktérida gospodár ti pravish, de si, zhudne rezhí pri povédoval, ktérih ne mórem verjéti. Tudi téga tvòjiga govorjènja ne mórem s tvòjim módrím ponosítim sadershánjem, ki módriga moshá káshe in úpljivost sbuduje, sediniti. Kako móre kámen mózh iméti, dufho omezhití, kar jo teshí, odpráviti in ji nôvo shivlénje dáti?“

„Pa je vùnder tako,“ — je odgovóril Bárlaham; „le drugázhe, bolj nerazumljivo sim govoril, od lepote, která to zhudno mózh imá, od bifera, ki zéno vših sakládov svetá nadvisháva.

„Ahá,“ — je djál kraljizh — „ti míslish, se mi sdí, pravo modróst.“

„Sadèl fi jo“ — je rékel Bárlaham; — „od práviga sposnánja Bogá in od njegôve vólje.“

„Prav imáš! — je djál kraljizh. — „Pa míslíš ti, de jes ne posnám Bogá? Gotovo sim se nad njegovo vfigamogóznoštjo, in dobrótliji-vostjo v njegovih délih na nébu in na sêmlji, shé dostikrat zhúdil in veselil in k njemu môlil!“

„To si ti stóril, ljubi kraljizh?“ — je rékel Bárlaham ves gánen in sávsét. — „Pa saj vérm, de Indiáni, ako rávno po isglédu drugih naródov vèzh Bogòv malikújejo, vunder eniga narvíkshiga Bogá sposnájo.“

„To sposnánje,“ — je rékel kraljizh — „je bilo doslé môje nar vězhi vesélje, sólnzu je bilo enáko, ki vše rasvetlí in ogréje; pa od undán mi je to sólnze, kakor bi ga tamni obláki sakriváli. Vsédi se k mени in poslúshaj me.“

Bárlaham se je vsédel k njemu na mehák sédesh in kraljizh je jél vše svôje serzé mu odkriváti.

„Gotovo ti ni nesnáno“ — je djál — „de so mene mój ôzhe, odlózheniga od zeliga svetá, v ta grád na rējo dáli. V drúshtvu vesélih, zvetézhih póbzhev in mladénzhev, nisim nikólj ne stvárize od zhlovéshke révshine in od nestanovitnosti ljudí slíshal. Pa nenádní pogled nékiga slábiga stárzhka, ki je kómaj she fénzo zhlovéka imel, in nenadna povést od smerti, grôba in trohljivosti me je mozhno gânila; stréla so mi bíle te rezhí is jásniga obnébja.“

„Kér se je ravno naspróti, kakor so mój ôzhe hôtli, de bi jes svôjo mladôst v sládkí smoti preshivel, sgodílo mi niso vězh braníli, na sprehòd hodíti. Tukaj sim slépze, glúshze, néme, krûljeve in druge nesrézhne vídil. Usmiljenje do ljudí je té v meni vshgálo. S kméti sim se pogovárjal, bres de bi me bili posnáli. Ubó-

ge sim v njihovih kózhah obiskovál. Oh kóliko révshine sim tam vidil, kolikoktére bolníke, ki so mozhno káshljali, krí pljúvali ter le teshko in bojézhi se, de bi se ne sadúshili, sopstí mógli; bolnike, ki so od neisrezhénih bolezhín shgáni tako glásno vpíli, de mi je vpítje serzé těrgalo in she druge bolníke sim vídil, ki so bili rákovi ali góbovi, kterih pogled je shé grôsen bil. Oh naj molzhím od téga! Nihzhè jím ni mógel pomágati, v takih mukah so mógli smerti zhákat! Svédil sim, de móra vézhi dél ljudi od bolézhin take predsmertne bolésni umréti. Ni sim se bal, pokopalísha obiskati. Šerzé me je bolélo in grôsa me je bilo, ko sim kostí in zhepínje od sónza in deshjà obélene rastréfene vídil okróg leshati, ki so nékdaj bile vesélih ljudí, kterih postáva je mordé nékdaj tako lépa in zvetézha bíla, kakorshnih je málo na sémaji.“

„Oh,“ — sim sdíhoval — „kako je lé mogózhe, de je dobrótljivi Bóg ljudém tako révshino odlózhiti mógel; de rávno nasprótnost bôshje modrósti in dobrótljivosti, která se na sémaji in na nébu svéti, na zhlovéku vídimo; de je Bóg svôjo nár lépshi in nár imenítñishi stvár na sémaji, ki zhès vše ináke stvári gospodári, tako směrti podvèrgel, de pripustí, de tako strashno mínejo in rastrohné, se rasprashé in raskadé.“

Velíkokrát in sló sim zhlovéshko révshino premíshljeval. S solsámi in s jókam posdráví déte ta svét; s jezhánjem, têshkim sdirovánjem in s směrtnim pótam ga stárzhek sapustí. Kaj! vša narava (natura) je, tako rekózhe, proti zhlovéku s orôshjem obdána. Kóliko sim shé v krátkim zhasu svôjiga shivlénja skufil! Tu je déte med zvetlizami igrálo, tiger se je na-njga sa-

kádil, ga je rastèrgal ter poshèrl. Tam so se otrozhízhi v germôvji veselili in rádošno poskakováli; saglédali so svitlo-rudézhe, pa strupéne jágode in savshívshi jih so umèrli. Tu je mirno popótnik v sénzi drevésa spál; kázha se je priplásila, ga je upízhila in strashnih bolezhín je umerl. Vsi vstóki (eleménti) se sedinijo, zhlovéku shkodovati, ter njèga in njegove déla unízhiti. Is oblákov shvígnejo gorézhi blískovi, ljudí umoríjo. Vóda se raslíje zhes nar lépshi dolíne, rašörjè nar lépshi poljé in hishe nêse sebó, v nji utónejo ljudjé in sveríne. Sêmlja se v zháfih potrése, se v svôjih globozhínah potrése in ljudí s njihòvim prebivalishì poshrè. Srak v zháfih ostrupljèn in kuga in strashne bolésni ljudí na jesére v gròb safújejo. — Šhe pred krátkim je vihár s plôho in debélo tózho vstál, pòl srélo sétev pobíl, nar lépshi drévje she s lépshim sadjèm polomil in veliko shivine in zló ljudí na pólju pobíl!“

„Pa she bòlj strashnì vihárji in pishi vstájajo v zhlovéshkih pérshih. Njegôva dúsha je veliko bòlj révna in vézhim nevárnostim podvèrshena, ko teló. Nevídimo szer téga; pa je vunder tako!“

„Ko sim tedàj sazhél zhlovéka spremishljeváti in v svôjih prevdárkih dosóren sim bòlj tánko na déla in ravnánje ljudí pásil. Pa kaj sim náshil? Ne míslim prehudo od njih, zhe právim de so le slabe tèrmaste stvarí, temòzh de imájo svôje nágnenje do hudiga. Nektéri so tako hudochni, de so si med sebój nevárnejšhi, kakor tigri in kázhe. Od morítve in vbijánja, in od kervávih vojská she nêzhem govoríti, temòzh le od navádnih pregréh. Vsi ljudjé, které bólj

posnám, so bědaсто napúhnjeni. Vsdigújejo se zhes druge in to malo dobriga, kar le imájo, prevèzh zénijo, hudóbniga pa, ktero se jih derší, ne mórejo nikákor sposnáti; nasprótno pa s majnshújejo in tajijo lépe lastnosti drugih in mnóshijo njihôve napáke ali jím pa pregréhe primishlujejo od kteriorih so prôsti. Veselí jih, od drugih hudo govoríti ali pa njihôve nár bolji djánja oporékatí. Bres ljubésni so med sebó. Shalújejo, zhe so drugi frézhni in nesframno ve-félje obzhútijo nad ptujo nesrézho. Nalàgáti in prekániť eden drusiga in v kupzhíji in prodáji eden drugimu shkodvati shelíjo. Savòlj káke shál beséde ali májhnila denárja se snájo ras-préti. Kadar se jím jesa vnáme, so strashni, se vsajémno sanizhújejo in dostikrat zló spopádejo in kervávo ráníjo. Velíko jih je lákomníh. Ako rávno so si vezh bogášta nagrabili, kakor bi jím k shivlénju potréba bilo in zhe bi ravno stó léti stari bili, vùnder smiraj vezh shelíjo in tarnajo in trudijo se nózh in dán, to dobiti. Májhna sguba jím skerbí déla. Od svôje obilnosti nizh ne podelíjo drugim, zhe bi ti prav pomájnkaja in révshine poginiti iméli; sami se do sítiga najésti neúpajo. Lákomnost in sámogoltnost satrèta dostikrat otrôkam ljubésen do stárfshev. Zló she otrôzi — kaj móre stráshněj-shiga bíti! — stárfhem smèrt shelíjo. Kakshne smóte so take pregréhe! Pri drúsih móram oframotéti, pa ne govoríti.

De bi ne bilo to spazhénje ljudí obzhínsko! Mój ôzhe so naj bólji s med mladéñzhev in mósh deshèle mi továrfhe in užheníke odbrali. Pa she ti nise zhisti od shkodljivih strástih in velíke nápzhinosti imajo. Lé bólje jih véjo skrivati.

Kadar se jím ferd in shèlza v serzih kúha, se posmehújejo in prijasne oblízhja délajo. Škushajo se fizer mi postrézhi, me rasveseliti in mi po mogózhnosti se prikupiti. Pa téga ne délajo tako is ljubésni do mène, temòzh se mi prikúpit, de bi jih ozhetu priporózhil in de bi jím potém vézhi flushbe dajáli. Pa kakor je njih vedénje sglájeno in islíkano, tako saróbljeno in terdo je njihovo serze. Vidil sim dôstikrat, de ti prijásni gospodji, ki se proti mени tako ponišno in tako prilísneno vedéjo, s svôjimi postréshníki prav oshábno ín opôklo ravnájo. Proti mene so svíti in potuhneni, med sebój polni savísti in sovráshtva. Špasil sim zló, de je she mósh, ktérimu so mój ózhe oskerbljénje te hishe isrózhili, jih ob velíko denárjev djal. Velika nehvaléshnosť je to zhlovéka, ktériga so mój ózhe is prahú posdvignili, mu saúpali in s dobrótami ga obkládali.“

„Zhe vše to pomíslim, ne mórem umiti, kako je Bóg takо svét vstváriti mógel! Nemogózhe je, de bi mu ljúdjé ki v njém prebívajo, dopádli. Nemórem tajiti, de mi teshko dé, kér med takimi stvarmí shivím, ki so vši, bódi imeniten ali ne, enáko hudôbni ino spážheni.“

„Sêbe“ — je djál Bárlaham, „mènde ne shtejesh med njé in se bóljshiga mislif, kakor druge ljudí?“

„O naka“ — je odgovóril kraljizh — „nikakor ne. Bolji biti, kakor so oni, fizer sheljím, in de bi oni bólji bili, kakor sim jes. Pa sháli Bog! doslè she téga nisim mógel dosézhi. Zhutim na sébi, de me napùh in jesa, sovráshtvo in savíst skushajo. Oh kóliko rezhí si ozhítam! Dôstikrat sim bil tèrmast, sim pri svôjim obstál, ako rávno

sim se preprízhal, de sim bil krív. Dôstíkrat sim bil, samérljiv, sim v svôji nevólji svôje enáke shálil ali sim jím savídal, zhe so bili v orôshnih igrâh bôlj gibki od mene. Dôstíkrat sim to svôje obnášhanje brítko obzhútil.“

„Srészha me je, kakor právijo, med jéser drugimi bóshala — pa vùnder sim réven zhlovek; od posvétnih dobrót sim imel všiga dovolj, kar sim kólj shêljal. Ali pa vém, zhe bóm jutri she imel? In kóliko mi she májnka, de bi bil dôber zhlovek? Trohljivo teló in dusha pôlna smót sta mój dél. Vsaka stvár v svôjim rôdu je dôbra in popôlna, lé zhlovek ni! Netajím fizer, de sim na nektérim zhlovéku tudi velíko dôbriga vidil. Pa kdór ni od vse hudobíje ves zhif, kdór ni ves dôber, je vùnder lé she nepopôlna stvár.“

„She enkrat! Vém, de imám boljí biti, pa nevém kako, imám to sazhéti. Glej, to je usrok môje otóshnosti, môje nedovóljnosti. Oh, kdór bi mi môje dvomênje nad svétam in nad ljudmí rasvosljati mógel, kdór bi me poduzhiti mógel zhes smert in shivlénje, zhes bôshji sklep s ljudmi; kdór bi mi môjo vést upokojiti in mi pomágati mógel dôbrimu biti, ta bi mi bil mósh! Môji užheníki pa téga nesnájo. Veľiko bistroumniga véjo od zirkeljna, tri-ino shtir-vogljíne povédati, od rásti in mozhí sélfsh, od premikovánja osvésdja in drugih rezhí véjo veľiko snámenítiga govoriti, kar je prav lépo vse in kar krátkimu shivlénju na sêmliji prav kori-stno biti vtégne. Pa zhes tó, kar se najbolj vediti vrédro sdí, me nevéo po môji vólji poduzhiti. Zhe mi rávno drugázhi marsiktér dôber

uk dajo, mi vunder le ne véjo povédati, od kodi zhem mózh dobiti se po njem ravnati.“

„Dragi kraljizh“ — je rékel Bárlaham — „stan ljudí na sêmlji fi bòlj na tanko spremish-ljeval, kakor bi kdó od táziga mladéñzha mislil bil. Poglèd tistiga stárvhka in njegôvo govorjenje te je po bôshjim ravnánju najpervo k tému spodbódel in nagnìl. Pa potoláshi se! Mislim, de te bóm v ti tamôti rasfvétil in te k tistim svelizhánju pripêljal, po ktérim ti serze hrepení. Torèj sim se na dolgo pót vezh mílj daljezh podál, te sposnánja edino-práviga Bogá in njegove vólje bolj na tanko uzhit. S njegôvo pomozhjó imásh v njem pokòj serzá, ja zélo svelizhánja dobiti. Ali k tému je potreba nekóliko zhasa. Pa priprávljen sim, tólikokrat te obiskáti, in přítebi biti, kólikorkrat lé sheljish.“

„O ljubi mósh“ — je rékel kraljizh — spri-mi te tadàj Bóg! To je tadàj dragi kámen, bí-ser, od ktériga fi govóril! Mislim, de mi te je sam Bog poslal. O prebívaj s menó v tému grádu; sôba ti bóm napráviti dál. Bódi mi prijátel, užheník, ôzhe! — Pa glèj, sólnze se je she skrilo in nozhí se shé. Trúden in sdélan fi gotòvo od póti ter lázhen in shéjen. Pojdi in vezhérjaj s menó; in potém te zhem pozhívat peljati.“

Lé kruha je profil Bárlaham, kàj pálmoviga sadjà in kosárez mersle stúdénzhine.

Kraljizh je vkásal, vfiga mu prinesti. Bárlaham se je oddâhníl in kraljizh je pri njém o-stál, de je Bárlaham svôjo smérno vezhérjo pojédel in she spát ga je pêljal. Bárlaham v sôbo pridshi je, ko je kraljizh odshel, na koléna padel in serzhno mólik: „Bóg, rasfvéti me, de bóm mógel tému kraljizhu, ktérimu bósh en-

krat blágor kraljéstva srózhil, resnízo osnánoval! Omézhi mu serze in dodéli, de se ti ta blága dusha, která te ifhe, pridobi! Daj, de po njem velíko ljudí resnízo sposná in pogublénju odíde.“

Osmo poglavje.

Bárlaham prioveduje.

Ko je sôra nad selénim zédrovjem safijala in grád in vèrt s rumêno svitlôbo osvitila, je Bárlaham shé po vèrtu hôdil ter mólil. „Vsígamogózhni Bóg! ôzhe zhlovéshki! Kakor se sdaj sôra déla in kmálo tvôje sólnze pride in vše rasvitli, tako rasvétli tudi Ti dusho Jósafata, de bi têbe in Tvôjiga fina sposnal in vézhno shivlénje doségel.“

Josafat jé po nôzhi malo spal. Teshko je prizhakoval, kaj mu bó Barlaham osnanoval. Ako je ravno málo Bogá sposnal, pa je vunder k njemu mólil: „O ti Bóg nebéshki, ti skriti Bóg, ti bítje vfh bitij! Rasodêni se mi, daj de sposnám, zhimu sim na tem svetu; úzhi me s ústmi téga pobóshniga moshá, tvôjiga flushábnika, kteriga si mi Ti poslal, kaj mi je storiti, de zilj, sa kteriga si me vstváril, doséhem!“

Kraljizh, k ôknu stopívši je vídil boshjiga porozhníka pod pálmo klezhézhiga. K njemu je hítel in prav prijásno ga posdravši je rékel: „No povèj mi, kar mi imásh povédati. Vsédi se k mèni sim na ta klóp in rasodêni mi, kar ti je Bóg rasodèl!“

Bárlaham se je vsédel k kraljízhu in djál:

„Ljubi kraljevi sin! Ravno téga te je nar bòlj shêlja véditi, zhes kar so nar pámetnejšhi in najbóljšhi ljudjé si gláve ubijáli. Pa saštójin so si, ako niso bóljiga rasvítljénja is nebéf dobili, glave belili. Zhes spázhenje ljudí in njihovo nágnenje k hudimu, zhes mnogotéro révshir ljudí, zhes smert, ki ljudí po kratkih dnévih shivlénja strashnò konzhá, sheljish biti poduzhèn. Marfiktér modrijanov téga svéta ni mógel, kakor ti, téga s boshjo modróstjo, dobrótljivostjo in vfigamogózhnostjo s ediniti. Tadaj poslúshaj!“

„Veliko in vashno uprashánje sa zhloveka, ki svét in frézhen bíti, ter vézhno shivlénje do-sézhi hózhe, je ref to naj pervo: Od kód pride, de so ljudjé gréshni, révni in umerjózhi?“

„Na to uprashánje ti zhem sdaj po rasodé-nju bôshjim, ki se v naj stárejih in verovanja vrédnih písmih bêre, edino-pravi odgòvor dáti.“

„Najpervo ti bóm ob krátkim rasjásnil, kako se je Bóg ljudém s djánjem in s besédo rasodél. Po takim bôsh velíki, krasni zilj in namèn vfiga rasodénya bôshjiga tím bólj sposnal; vidil bosh, kako se ubógin, gréshnim ljudém pomágati móre. In ako bôsh rávno s zhásama prigódbe po sámim na tánko slíshal, ti bo táki preglèd svesánje vfiga she bolj rasjásnil.“

Zhaštítljivi, bogabojézhi mósh je s skléne-mi rokámi môlil in nekóliko zhása molzhé v ne-bó gledávshi je sazhél priposedováti, kako je Bóg nebó in sêmljo vstváril; kako je po vfigamogózhni bôshji besédi: „Bódi svitlôba!“ gósta temà svitlôba postála, kako se je lépo, vishnjevo nebó raspélo in kako so se vodé na sêmlji, kté-ro so pokrivále na en kraj stékle in kako se je sêmlja is mórja vsdignila. Kako so se po bôsh-

jím vfigamogózhním „bódi!“ na nébu sólnze, luna in svésde svetíle in kako so na sémeli tráva in zvétlice, sélfha in všakoktére drevésa pognale; kako je po bôshjim povélju voda ribe, podnébje ptizhe, sémela všakoktére shiváli redila in kako je Bóg na poslédnje zhlovéka po svôji podóbi vstváril in ga shiválam in zéli sémeli gospodárja dal.

Bárlaham mu je po téma pripovédoval, kako je Bóg perviga zhlovéka Adáma v ràj všelil, v naj lépshi vert, kjér so viri pòlni bistre vodé se rastékali in kjér je drévje najslájschi sadjè obrodilo; kako je Bóg Adámu Evo pomozhnízo dal in v kakshni frézhi sta obá v lépim vertu shivéla. „Sakáj obá“ — je rékel Bárlaham „sta bila nedòlshna in dôbra. Nju dúshi ste bile she zhíste in neskalène od hudih strásth; nju teló je zvetélo v nevenljívi mladostí in lepôti.“

„S pámetjo, ktero jíma je Bóg dal, sta lahko Bogá sposnála ino ljubila; vse kar je bilo lépiga, sta ljubila. Nobeni bolésni nista bila podvérshena, prôsta od vših slabostí, které sdaj na ljudéh vidimo; tudi njih teló je bilo neumerjózhe. Bóg je s njima hôdil, kakor ljubésni poln ôzhe s svojimi otrôzi.“ „To vse je bilo“ — je rékel kraljizh, prav lépo in vesélo! „Misli si móramo tudi, de je dobrótłjivi Bog vse po gódi vstváril. Sakaj pa ni to tako ostálo?“

„Bóg je dal,“ — je odgovoril Bárlaham — zhlovéku prôsto vóljo. Po svôji vólji bi imela dôbra in svéta biti. Sa té ju je Bóg vstvaril in jíma pomózh dodélil. De bi se tedaj v dóbrim vádila in svésta skasála, jíma je Bóg sapovèd dal. Dovôljil jíma je sadjè od vših drevéf vèrta jésti; le eniga drevésa sadú pokúsiti jíma je pre-povédal. „Zhe jésta“ — je djál — „móraťa um-

réti. Váditi bi se iméla, svôjo vóljo po vólji naj svetêjshiga ravnati. Iméla bi to, kar Bóg hózhe, dôbro sposnati, in od téga, kar je samo nju pozhútkam dopádalo, bôlj zhiflati.“

„Pa zhlovéka nista bôshje sapovedi spolnovála.“

„Hud duh is brêsna v goljsivi podobi kazhe ju je prekánil. Pregovóril ju je, prepovédaniga sadú jésti. „Zhe jésta“ — je djal — bódeta vše védla in Bogú enaka.“ Vezh sta kázhi verjéla, kakor vfigamogózhnimu, vsevedézhimu, naj dobrotljivimu Bogu, ki jíma je shivlénje in vše dôbro in lépo, kar sta okróg sêbe vídila, dál. Beðašta shêlja vše véditi, od Bogá se odvrézhi, nju enáka biti, Bogôva biti, ju je oslepila.“

„Poglèd preleštniga sadú je njih zhutljivost podbódil. Jedla sta. Tako sta tadaj od Bogá odpádla; Bôshji duh ju je sapústil. Posheljivosti sta v róke pádla, fúshnika gréha sta postála. Stráh in grôsa ju je obshlá; nôtrajni nepokój se ju je lótil, vest ju je pékla. Po nju frézhnosti je bilo.“

„Bog njima je kásen napovédal. On, nar svetêjshi, ki gréh zhes vše zherti, je govóril Adámu serze bodézhe besede: „Prekléto bodi poljé savóljo tebe. Térne in osát naj ti obrodiuje; têshko se imásh od njega rediti. S pótam v obrásu imash svój kruh jésti, dokler se povèrnesh v prah, is ktéříga si.“

„Oba je Bóg is rája pâhnìl.“

„Tako je po gréhu prishla směrt na sémljo. Škèrb, révshina, teshke déla, bolésni so gréha naflédnize. — Gréh pèrvih ljudí se je rasfhíril zhes vše njih mlájshi. Ljudjé niso bili nizh vèzh Bogú nar sveteljshimu podóbni, temòzh svójim

pervim stárfhem, pervim gréshnikam. Vezh niso bili edíni s Bógam v ljubésni in svetosti, kakor perva zhlovéka pred gréham; temozh njih dúh se je od Bogá odtégnil. In tako, kakor je gréh sháloštna dédshina (érbshina) vseh ljudí, tako je tudi kásen (shtrafinga). Njiva neobdéla na she sdaj tèrnje in osád obroduje; she sdaj mórajo ljudjé v pótu svôjiga oblízhja svój kruh jésti, de se po terpínskim shivlénju spét v sémljo spremené in se v prah vérnejo.“

„Oh“ — je djál kraljizh — „to vše je prav sháloštno; pa sháli Bog! prav resnizhno! Sam na fèbi tudi she nékaj od gréha pervih stárfhev zhútim, prásen napuh in posheljivošt. Tudi sposnám, de semlja ni vezh móglia ráj ostati, trúdapolno shivlénja in vèdni stráh pred smerti sta prav prirózhna, posheljivošt zhlovéshkiga mesá bersdáti in njih napihnjenost vkloniti. Pa to she ni dovolj! Ali je Bóg gréshne ljudí v njihovi révshini pustil in ali se ni nizh sá-nje pezhál?“

Bárlaham je odgovoril: „Bóg nar svetejshi in nar pravizhnejshi, ki hudiga ne púsha bres kásni, je ljudém tudi svôjo vsmiljenost pokásal. Vše si je prisadjál, jím is nesréznhiga stanu, kamor so sabréddli, pomágati in jih spét dòbre in svéte storiti. Sakáj fami bi si ne bili pomágati in se od gréha, revshíne in smerti reshiti mögli.“

Njih nepokórshino she od vekoma prevídshi je sklénil jih réschiti. Shé pervim gréshnikam v raju in potém njihovim gréshnim mlajshem je odresheníka obljúbil, ki bo gréh s vsemi njegovimi sháloštnimi poslédkí isprál in she smerti premágal.“

Bárlaham je dálje priporédoval, de so se ljudjé na sémlji filno saredíli, de so pa vse she

od mladosti lé k hudimu nágnjeni bili in po tem lé sheljéli; de jih je Bog po nabóshnim Noetu opomínjal, se pobójshati, zhe ne jih bo vše v velikim potópu konzhal; de je Bóg Noetu velil barko sídati, sebe in svójo drushino otét, pa de Ijudjé napovédovavza pravízhnosti niso polflusháli in so v nepravízhnosti, gréhu in hudo-biji ostali, de je Noe v barko stópil. Popisal je po tém Bárlaham, kako se je nebó potamnílo, kako je dèsh s zúrkama strashno líl, kako so nesmérlijive povódnjí semljó pokrivále, popisal je, kaka strahota in tárnanje je med ljudmi bilo in kako so se na drévje in visóke goré réshiti hôthli; pa kako je voda smíraj víshej in víshej naráshala, visóko zhes teména naj visozhējih gorá in kakó so vši Ijudjé potonili. „Poslednizh“ — je rékel Bárlaham — „se je nebó rasjásnilo in voda je vpádla. Barka je na néki góri obstála. Noe s svójimi je stópil is bárke in oprávil je sa svóje zhudno oténje nar Vishimu hvalendár, in Bog je s Noetam, njegòvimi finòvi in mlájshi savéso prijásnosti stóril in v vézhen spomin te savése je med obláke mávrizo djál.“

Kraljizh je djal globoko sdiháje: „Grôsno je, kako Ijudjé s svójo hudobnostjo tako rekózh Bogá filijo, de jím take strashne kasni naklóne. Prav vesélo je pa, de se je Bóg njemu pokornim tako polniga ljubésni in prijásnosti skasal. Tako skusheni Ijudjé so mendě vunder le hudo-bijo zhèrtili in savéso, ktero je Bog s njim sklenil varvali.“

Bárlaham je dálje pripovédoval, kako so se Ijudjé po obzhinskym potópu sópet saredili ino se v zélih naródih po sêmlji rasmíkati sazhéli, kako so pa od dné do dné Bogá posabljevali in

si zlo malíke délali ter jih molili, kako je Bóg nar bóljega moshá tistiga zhása, Abrahama po iménu, ki je she v njega véroval, in mu pokóren bil, si svólil po njém in njegôvih mlájsnih véro v edino praviga Bogá in up v oblubljeniga odresheníka med ljudmí obvárovat. Bóg je Abrahama — je Bárlaham dalje govóril — v deshêlo peljal, kjér se je mléko in méd zedíl. „Hôdi pred menó in bódi popoln!“ mu je rékel Bóg. „Mnóshil, kakor svésde na nébu, hom twoje otrôke — in po nékom tvójih mlájshev bodo odobróteni vši narodi na sêmlji.“

Bog je té oblubo Abrahamovimu finu, po bóshnimu Isaku, ponovil. Abrahamovimu unúku, Jakóbu, ktríga so tudi Israela imenovali, in ki je dvanajst finov imél, je Bóg rasodel, de se bodo po enim teh dvanajst finov, Judu, v prihódnih zhásih kralji rodili. Oblubil mu je Bóg: „Kraljévniza ne bo prishla od Juda, ne vojvodска páliza od njegovih mlajshev, doklér ga ne bo tistiga, ki imá poslán priti in ki bodo vá-nj narodi upáli.“

Bárlaham je popísal, kako je Abraham po pastírsko shivézh pod shotôri prebíval; kako je poln shposhtovánja bôshjiga pri svôjim shotoru altár fosidal smiraj priprávljen, is ljubésni do Bogá tudi nar vézhi teshave prenéstí; kako je Abraham mirno priljúdno in poln ljubésni s všimi ljudmí shivel; kako je Bóg obílno Abrahama oblagodáril, de je imel mnóshizo hlápzov in dékel in velíke zhéde velbljúdov, govédine in dróbnize in de je tako obogátil, kakor je le kdaj kaki knes bil bogát; kako stá Isak in Jákob Abrahama našlédovala, kako se jima je Bóg rasodél in príjasno snjíma ravnál kako stá v saúpu

na Bogá sméraj mírniga in veséliga ferzá shivéla, in kako stá se na tému svétu le gostázha in ptujza míflila in svôje hrepenénje in úpanje na bólje shivlénje v nebéshkim otzhéstu stavila.

Kraljizhu so prôste shêge in pohlévno shivlénje tih pobóshnih mósh in njihôva príljúdna hója s Bógam prav dopádle in rékél je, de bi raj v taki lópi shivel, kakor v taki lepôti dvóra v kraljévim gradu.

Sgôdba Joshefa je kraljizhu zló dôbro dopádla. Gánen je poslughal, kako so ljube sánje od snôpov in od lúne in od enájstih svésd, ktére so se Jóshefu priklánjale, njegovo prihódno velikóst pomeníle, kako so ga njegôvi brátje sa vidávšhi mu v rúpo vèrgli; ga súshniga v Egipt prodáli in kako je tam, ako rávno po nedolshním, kakor hudodélnik v jézho sapèrt bil; kako je králu sánje od sédmih bremenitih in sédmih glúsih klasev raslóshil in sédem rodovítih in sédem lét dragine prerokoval in s módrim osnovánjem vso deshêlo od lákote réshel in kraljévo slávo doségel. Švitle solsé so têkle po zvetézhim oblízhju kraljizha, ko je slíshal, de so se Jóshefovi brátje mu vunder priklónjati mógli in ne sposnáje ga, mu pred nogámi leshézhi ga milosti profili. Ko jím je pa Jóshef odpustil in se jím poln ljudésni sposnáti dal rekózh: „Jes sim Jóshef! she shivé moj ozhe?“ Prav dopádlo mu je, de je dobrí Joshef svôjiga ozhéta, svôje bráte in njihove otrôke na Egyptovsko vsél in de jím je hvaléshni kralj naj lépshi kraj deshêle odlózhil. Šofébno zhudil se je pa kraljizh nad previdnoltjo Bóshjo, ki nam ljudém vse k pridu oberniti vé in ki je blagiga mladénzha Jóshefa skósi rupo in jézho na kraljévi sédesh pêljal.

Bárlaham je prishel sdaj do sgódbe Mójsefa. S nevóljo je slíhal kraljizh, de je eden na slednih králjev Israelze, ki so sdaj vélík naròd bili, grôsno pèklil in k naj tèrjishimi súshnimi oprávkam filil in she zló njihove novo rojène otrozhízhe mòshkiga spôla v vóda pometati vkásal. Ganen je bil kraljizh slíshavshi, kako je Mójsef v lózhnatim jérbašu od Bogá tako pre vídno otét in sa reshenika in vòdja ljudstva od lózhen bil. Švéto poshtovanje je vnélo serze kraljizha pri pripovédi zhudne prikásni gorézhiga germa, is ktérida je bôshji glás govóril in Mósesu narózheval, ljudstvo is Egipta peljati v lépo, daljno deshêlo nasaj, kjér se je mléko in méd zedíl, in kralju bôshjo vóljo osnaniti, de imá ljudstvo ispuštiti. Bárlaham je povédal, de kralj ni tél gospôda zhes se sposnati in se ljudstva usmíli, de je pa Bóg mnogotere v sazhétku majhne, po tému pa zhe dálje vézhi nadlóge Egiptu naklônil, nesmóshne shivali, shábe in komárje proti ktérim je vsa kraljéva mózh omágala, ktére so kralja in ljudstvo neprestáno slískale, kako je pogubljenje nosézha kúga mnóge veljbljúdov, govédine, in ovaz vséla, kako so stráfhne vreména s blískam in tréskam prishle in kako je tózha póljsko sadjè in drévje pobila, kako so vláki kobiliz vsak selen lístek pojédle, kako je tako gósta tamôta, de zhlovek ni zhlovéka vidil, zél Egigt pokrila in kako je sa tému poslédnizh naj strashneji vših shib prishla in de je o polnozhí vsak pervénez od kraljévíga do fina narrevnejshiga délavza umréti mógel; kako je potem kralj po svôjih slúshábnikih Mójsesa na kolénih profil, s ljudstvam Egipt sapustiti.

Josafat, ki je védno bolj se zhudijozh poslušhal, je djál: „Résnizhno, Bóg bi se ne bil mógel vfigamogózhniga gospóda sémle in nebés, vfh stvari ter shivlénja in smerti ljudí, kasnivza stiskávzov in resheníka stískanih bòlj pokasati.“ Še bolj pa se je zhúdil kraljizh, ko je slíshal, de je kralj svój sklep, kteriora je shé tolíkokrat ovèrgel, sdaj spet overgel, sa Israélzi s svójo vojsko, s kójniki bojnimi vosmi slôbno vdáril do rudézhiga mórja, jih pobit, pa de so Israélzi s zhu-deshem Bóshje vfigamogózhnosti po suhim zhes prishli, kralj pa s svojo vojsko v mórju pogínil.

„Bog je pravízhen!“ — je rékel kraljizh, — „Kakor so kralj in njegovi Egiptzháni fantízhke Israélzov potópili, tako se jím je sdaj tudi godilo.“

Posébno je pa she opômnil Barlaham, de so Israélzi, ki niso nizh nadlög Egiptzhanov terpéli, v nôzhi, ko so bili is Egiptovske fushnosti részeni, jágnje sakláti in s jagnjetovo kervjó hishne vráta sasnámnjati mögli. „To“ — je djál Bárlaham — „je nékaj posébniga pomenilo, in v sledézhih sgódbah bom spét na to prishèl.“

Bárlaham je po tému govóril od popotoványa Israélzov v pústi, suhi pušhávi, od kruha, ki ga jím je Bóg is nebés dal, od mèrsle studénzhine, ktero je kopernézhimu ljudstvu is suhe skále dal, in posébno od postáve, od desétih sapòved, ktere je Bóg Israélzam s sínajske góre prav mogózhno s blískam in groménjem osnanovál.

Na sakona dajanje je kraljizh nar bolj pásil. Desét sapôvdi si je sopet povédati rékel, ter djál: „Tako so mi umévne, tako so kratke, pa vunder dôbre, de si boljih kar misliti ne morem. Perve trí uzhéjo sposnánje vére v Bogá, nehinávsko zhaštenje Bogá, ozhitno slushbo

Bôshjo , bres ktére nobêno kraljéstvo obstati nemôre. Zhetèrta sapôved , sposhtovánje starfhev , ni nizh màjn vâshna ; sâj zhe starfhe sposhtújemo , tudi Bogá sposhtújemo ; nevaléshnôt in neljubésin do starfhev bi iméle tudi posvétne gospôske kásnati.“

Druge sapôvedi : „Ne ubijaj , ne nezhístovaj , ne kradi , ne prizhaj krivo , ne shelji svôjiga blishniga shêne !“ so ljudém , kakorshni so sdaj zhes vse potrébne. Té sapovedujejo , kar se v dôbro osnovánim deshélstvu na tanko spolnováti móra. Varnost shivlénja , ozhítna framoshljívost in poshtênoft , várnoft premoshénja , svestôba , véra , svetôft sakóna. Kako frézhna bi bila deshêla , kjér bi se te sapôvdi povsodi spolnovále !“

Bárlaham je sdaj she prásnovánje flushbe bôshje popísal , ktero je Bóg po Mójsefu , všnoval , de bi se savésa , ktero je Bóg s israëlskím ljudstvam stóril , smiraj obvarovála. Bárlaham je popísal bogáto s slatam olépfshano skrinjo mirú in sprave , v ktéri so bile sakónske tablje správljene ; sláta dva Kerubíma , ki sta v molijózhi postavi na nji klezhala in s rasprostrenimi perótami kraj kasála , kjér je Mojses v zhafih glas bôshji flishal ; veliki , krasni s pisanimi pertmi prekriti shôtor , snidniza imenován , v ktéri je skrinja mirú in sprave in srebèrni svézhnik s sedmèmi rôgli in sláti kadični altar bil , veliki bronzhéni altár pred shotôram , na kterim je vikshi duhôven v prásnizhnim oblazhílu shgávne darí daroval .

To je kraljizhu prav dopádlo . „Mi mesnati ljudjé móramo kaj vidljíviga íméti“ — je djál — „de nas nevidljívih , bôshjih rezhí opominja . In zhe Bogá le v resnízi môlimo , nas

shé ferze opomínja, nótrajno zhašténje tudi s djánjem vrédnó pokasati.“

„Israëlska slushba bôshja“ — je djal Bárlaham — „ni bila samo lépa in polna povsdigovanja k Bógu shé sama na fêbi; darovi, altár in duhoven so bili podóbe in snámenja, prihódničga, neskôñzhno vézhiga in svetêjshiga darú, kar bôsh, dragi kraljizh, posneje svétil.“

Kar je Bárlaham is sgodòvshine králjev pri-povédoval, je kraljizh, kterimu je bilo samimu kralju biti, s ponovljeno pasljivostjo poslusal. Shalilo ga je, de je koj perviga téh králjev, kralja Šavla, njegova visokost in mozh preshérniga, filniga in nepravízhniga naredila, in de je savolj téga po Bôshji pravízhni naklómbi ob králjéstvo in shivljenje prishel. „Nad njim se zhém isglédovati! je rékel kraljizh, „nad ljubim pastírzhkam Dávidam, kteriga je Bóg od drób-nize na králjévi sédesh poklízal, ki je sovráshniga velikána premágal. Nad pobóshnim, unétim pévzam, ki je v svétih pêsmih bôshjo slavo spéval in velizhánstvo prihódničga odreshenika osnavál, je imel veliko vesélje in djal je: „Ro bi té hvalne spéve tudi môje ljudstvo kdaj spévalo!“

Salomona móđri pregôvori, kterih mu je Bárlaham nektére povédal, so mu zló dopádli in sklênil je, svôje shivlénje po njih ravnati; nad krásnim tempeljnovim sidánjem se je svsél, in rékel je, de bi tudi jes kádaj v stan prishel Najvíshimu tako lép tempelj sidati!

S sháloftjo je Bárlaham sdaj tudi povédal, de Salomonovi sin, kralj Róboam, starih móđrih svétovavzov svôjiga ozhéta vezh ni poslusal, temòzh de se je lé po nepremíshljéním svetovánju mladih mósh, ki so s njim odrástli

ravnal in de je s svôjo oshábnostjo in bédastim vedênjem ljudstvo sòper sebe skvíshkil, de je vézli dél ljudstva od njéga odpádel in si svôjiga kráľja svóljl; de sta od tistiga zhasa dva kralja ljudstvo vladala, kteriorih naflédnikî so v zhasi prav hudôbni bili, med seboj se vojskovali in deshêlo s kervavimi vojskami stískali; de tisti dél ljudstva, ki je odpádel, s svojim králjem vezh ni tempeljna obiskoval in sató odivjal, in sópet v malikvánje sabredil; de je ljudstvo savolj punta, savolj bogaposabljívosti in rasusdánja neisrezhène nadlóge terpélo.

„V tázih shálošnih zhafih,“ je rékel Bárlaham, je Bóg moshé poslal, ktere je rasfvétlil, pogumne stôril in s svôjim duham pokrépzhal, de bi ljudém in kráľem mozhnó in na tanko refnizo osnanovali. Preróke je poslal. Kakor je Bóg po Mójseisu ljudstvu svoje sapovedi osnanoval, tako ga je po prerókikh k spolnovánju njih opomínjal. Kakor je Mójsef ljudstvo v edíno praviga Bogá vervati ter mu pokórniga biti uzhíl, tako so bili preróki posláni, ljudstvo k zhaštenu Bogá, in k pokórfshini proti njemu sópet napeljevati.“

„Med temi preróki je bil Elija od najvezhih, in tako rekózhe, drugi Mójsef. Kakor se je Bóg, ki je nebó in sémljo vstvaril, v Mójsesovih zhafih v velízih zhudeshih Gospôda nebés in sémlje skásal, tako se je tudi ob zhasu Elija godílo. Po bôshjim povêlju je Elija kralju in ljudstvu osnánil: „Kakor shiví Gospôd, préd kteriorim stojím. Ne deshjà ne bo, ne rôse té léta, dokler ne rezhem.“ In do tistiga dné ni kápljize ne deshjà ne rôse od néba pádlo; ín na sémlji so jéle pólja, senoshéti in drevésa vŕsah-

váti. Huda dragína je vstála. Velíko ljudí je lákoti umerlo; tudi shivína je skopernéla, ker ni vezh trava ráftla, ker so viri in potóki všechníli. Ko je ta révshina tri léta in shést mészev terpéla in ko se je terdovrátno ljudstvo omézhilo in po Bógu sovet prashálo, je Elija Bogú daroval in ôgenj is nebés je dár poshèrel in vše ljudstvo, ki je malikam flushílo, se je spét k edinopravimu Bogu vernílo, in v molítvì je padlo na oblízhje. — Dèshvalo je spét in rodovítni zhási so prishli.

„Is téga tudi prevídím“ — je rékel kraljizh — „zhimu so nadlóge na svétu, kterih nikolj nisim mógel s bôshjo modróstjo in dobrótlijivostjo sediniti. Vše narávske nadlóge, které se nam proti módri osnôvi naráve sdijo, so po bôshjim naj modrejšhim in milostnejšhim naménu frédstva zhlovéshkiga pobólshanja.“

Bárlaham je djal dalje: „Preróki pa niso samo ljudstva v véri v Bogá poduzhiti iméli; kakor Mójsef, ki je bôshje obljúbe odreshenika svésto sapisal, tako so tudi oni ljudstvo v prihódniga odreshenika upati uzhili, kteriga bo Bóg k svelízhánju ljudí poslál. Vsi so od njéga prizhivali. S ponishnim sposhtovánjem, visoko radošjo in svéstim saúpanjem so od njéga govórili. Zhudodélza, bôshjiga isvóljenza so ga imenováli, svetnika svetníkov; masílenza gospodoviga; gospóda nam dániga v pravízo; oblagrovávza in odreshenika zhlovéshkiga rodú; knésa mirú, ki bo ljudém vezhni mir prinésel; velikiga kráľa, ki se bó is Dávidoviga rodú rodíl, zhígar kraljéstvo se bo po všim svétu rasfhíralo, in vekomej terpélo, kterimu se bodo she vši naródi sêmlje podvèrgli in pred kteriga bódo she vši posémljski

kralji poklékovali; finú narvíkshiga, Bogá môzhniga, Bog s-njámi.“

„Prerókovali so pa tudi, de mu bo velíko terpéti, de bi ljudí odréshil, de ga bodo kakor jágnje v mesárnizo peljáli, in de bo shivlénje darovàl, dar správe sa gréhe svetá.“

Od shelénja, sdaj od resheníka kaj slíshati, je Josafat górel. Pa sólnze je shé nisko bilo in sénze gorá so se shé zhes dolíne dáljezh potegníle. Bárlaham je tedaj rékel: „Dánaš je dovolj! Odlóga ti sdaj dám, dragi kraljizh, to, kar si slíshal premishljévati. Jutro sgódaj, ako Bóg zhe, bósh dalje slíshal, kaj je tèbi in vsim ljudém svelizhánje.“ S unétim ferzam se je kraljizh nabóshnimu móshu sahvalil sa pridobljéno poduzhénje in komaj je prihódno jutro prizhakoval.

Devéto poglavje.

Bárlaham dálje pripoveduje.

Ko se je sór napózhil in daníza v naj lépshi svitlòbi na zhistrojásnim nebu svetila, se je Bárlaham spet v vèrt podál. Sakaj pod mílim nébam mu je ferze loshej bilo, kakor med osídjem kake hishe ali zló narkrasnejshiga dvóra, ki je vùnder le senza lepôte nebés ino sémlje, flabo délo zhlovéshkih rók. Tudi kraljizh se ni dál Bárlahamu dolgo zhákatí, in prôfil ga je svôjo pripovést dálje práviti.

„S rádostjo“ — je djál Bárlaham — „govorím s tebój od zló dálje lépshiga rasodènja bôshjiga. Dôbro si storil na to pasívshi, kar sim ti doslé

právili. Šladkemu mráku lé je bilo této enáko, ki sdaj ta vert rasvitljúje, mislim pa, de bô Bóg tudi v tvôjim sérzu danízo ushgál in tvôj duši svitli dán stóril.“

Dálje je Bárlaham pripovédoval in njegove pripovésti sapopádek je bil tá. „Ko se je zhas íshel, kteřiga je Bog v svôjim módrim sklepú odlózhil, je svôjiga, zhes vše ljubiga fina na svét poslal. Šin Bôshji sam se je pozhllovézhil, de bi ljudí odréshil od gréha, révshine, smerti. Maríja nar pohlévnnejshi, najzhisteji deviza je bila njegova máti isvóljena. She pred njegovim rôjstvam je Angelj Bôshji velil ga Jesusa, to je odreshenika iménovati.“ „Sakaj on bo“ — je Angelj rékel — „svôje ljudstvo od gréha otél. Ravno takо ga je Angelj Kristusa masiljenza Gospodovi-ga iménoval, kteřiga je Bóg vézchniga víkshiga duhôvna in svétiga kralja ljudí odlózhil.“

„Jesuf Kristus, sín Bôshji se je v naj vêzhi rév-shini in pohlévnosti rodil. She v njegovim rôjstvu bi se bilo vediti imelo, de vše visokosť fvetá v bôsh-jih ozhéh nizhne veljá. Bôshje déte je móglo, kér bô-ljiga prostóra bilo ni, v jáslih nékiga hléva lehati.“

„Pa Bóg je svôjiga fina posébno obzhástil, mémo kteřiga je vše velizhánstvo posvétnih krá-ljév le sénza. Neisfhtéto velíko Angeljev Bôsh-jih je is nebéf prishlo; Bogá v nebéfih so slavi-li in frézho so ljudém na sêmlji voshili; mir so jím osnanováli, kteřiga so po gréhu sgubili in kteřiga bi sdaj vši, ki so dôbre vôle, dobiti imé-li. Nabóshni pastírzi, kteřim so se Angelji po-kasáli, so k jašlam hitéli, s nepopisljivo rádostjo so bôshje déte vglédali in hvalili slavézhi Boga.“

Modri moshjé kraljéve rodovíne so prishli, od zhudne svésde peljáni is dáljnih krajev, novo-

rojēniga kralja môlit, in darôve in sakláde svôje deshêle so mu prinéfli. Ko je máti svôje déte v tempeljnu Bogú darovála, je prishel od bôshjiga duha pripelján Šimeon, svét starzhèk, je sposnal déte prizhakovániga odresheníka in lúzh in svelízhánje svetá ga je imenoval.“

„O kako ljub in lép je sazhétik sgódbe od Jesusa! — je rékel kraljizh in roké je sklénil. Pastírzhek pri jásliah bi tel biti! Ko bi bil takrat shivel, bi bil s tistimi módrimi vse svôje sakláde bôshjimu détu daroval. Kako me beséde Šimeona s veselé in potoláshijo! Luzh in svelizhánje sta rávno to, po kómer môja dusha hrepení.“

„Jesuf Kristus, sín Bôshji, je resnízhno Ijuzh sveta! — je rékel Barlaham, — Ijudí je s svôjim ukam rasívétlil. Bóg sam ga je Ijudém uženíka pokásal. Pokásal ga je na néki góri v nebéshki svitlôbi. Mójsef in Elija, ktera sta she pred stoletjji naj svetêjši flushábnik a bôshja k ozhakam se vernila, sta se sraven Jesusa v povelízhani podobi prikasala, in gláf se je is nebef slíshal: „Ta je mój tjubi sín; njega posflushájte!“

„Jesuf je vso deshélo obhôdil in v vših mestih in tergih je uzhíl, pod milim nébam in v Tempeljnu. „Sakáj, sa to sim prishel,“ je rékel.

„Uzhíl naf je: de je Bóg vfigamogózchní gospód nebés in sêmlje, nash ljubi ôzhe in mi Ijudjé imámo vši njegovi otrôzi biti. Njega imámo zhés vse in med sebój se pa kakor samí sebe ljubiti. Ves svét, ki ga vidimo, nam je pokásal v prijásnejši svitlôbi in uzhil naf je v njem Bôshjo ljubesen glédati: Bôshje je sólnze, ki zhes vse Ijudí, dôbre in hudôbne, isíde, njegov je dêsh, ki náshe pólja in verte poshkropí in storí, de seleníjo in zvetéjo. Ptize v sráku

preshiví; zvetlize na pólju lépsi kakor po kraljévo oblázhi. Zhes vše svóje stvarí je pa zhlovéka povsdignil. Ljudje ga sméjo ozhéta imenováti in njemu imajo podóbni biti. „Bodite popolnama, je rékel Jésus Kristus, kakor je vašh ozhe nebéshki popolnama!“

„Kako me misel povsdigne,“ — je djal ves radošten Josafat — „de je Bóg, vfigamogózhni Gospód nebés ino semlje ózhe vših ljudí! Ko bi bil Jésus Kristus, samo to veliko veliko resnizo uzhíl, kóliko neskónzhno hvaléshnost bi mi bili shé dolshni! Kdó bi se ne prisadéval, tako popolnama biti, kakor otròkam bôshjim gré. De je zhlovek otròk bôshji, mu je vézhi sláva, kakor króna.“

„Pa Jésus ni samo s besédami uzhíl“ — je rékel Bárlaham, „ampak tudi s djánjem. V všim, kar koli je dělal in uzhíl, je bil isglèd naj zhištějshi svetósti. V vših svójih djanjih je pokásal, kako imajo resnízhno dobrí ljudjé, nad ktérimi Bóg svoje dopádajenje iméti móre, misliti in se obnášhati. Pohléuniga in krotkíga serzá je bil; milosten, usmilen in dobrodélen. V všim svojím terplenu, ktero je is ljubésni do ljudí náše vsél, je bil sgol poterpeshljívost; připrávljen je bil, zló svoje shivlenje sa ljudí dati. Vóljo svojiga ozhéta v nebésh spolnití, mu je nar bolj k serzu shlo. Zélo njegovo shivlenje je bilo védno povelizhevanje Bôshje vedna dobredéljnost ljudém.“

Posámesne isgléde je Bárlaham povédal. Josafat je ímel nad njimi velíko dopadajénje in globóko ganen, je djal: „Kako lép, kako shiv isgléd je Jésus! Zhe smiraj le navadne, všakdan-ske ljudí okróg sebe vidimo, se lahko došti dobre míslimo, bres skerbi; se pobóljshati. Shivlenje Jésusov naj mi bó, de tako rězhem svitlo

oglédálo, v ktériga zhem pridno glédati, de bóm njegovi podóbi podóben.“

„Jesuf Kristus“ — je rékel Bárlaham dalje — „je svelízhanje svetá. Tistiga se je skásal, ktériga je Bóg poslal, naj vézhi dushno rano ljudí, gréh, sazélit in vso shkodo, ktero je gréh ljudém na telésu in na dushi narédil, poprávít. Sdravníka rasusdáne zhlovéshke naráve se je skásal.“

S eno besédo, s énim mígljejam je stóril, de so slépi vidili, gluhi slíshali, kruljevi hodili; góbove je ozhíshal in grôsno popázhenim je sópet zhlovéshko podóbo dal. She zló mèrtve je sópet oshívjal. Tukaj je détu, ki je rávno umerlo, rékel: „Dékliza, rêzhem ti, vstáni!“ tam mladézhu ktériga so shé na lésu k sagrébu nêfli: „Mladénezh vstáni!“ in vstála sta; she mèrtvemu, ki je shé v gróbu trohnéti jél, je rekел: „Pridi vùn!“ in prishel je vùn.

Zhudopôlne déla Jesusove so Josafata, ki je zhes mnôgotere zhlovéshke slabósti, zhes směrt in trohljívost ves shálosten bil, prav rasveselile. „Rés je“ — je djal — „nizh bòlj veséliga si nemórem misliti, kakor de je Jésuf sdrávje in shivlenje okróg sèbe rasfhírjal, vsako révhino konzhál in she smerti sapovédoval. Prav ozhitno je pokásal, de ima mózh ljudí sópet v frézhni stan postáviti, v ktérim so pred gréham v raju shivéli.“

„Te teléfne dobróte“ — je djal Bárlaham — „je pa she is víkshiga naména skasoval; pokásal je Jesuf, de zhe snjimi zhlovéshki dushi pomágati. Prishel je, de bi ljudí, ki so na dushi sa resnizo slépi in gluhi in sa dôbro kruljevi, v ktérih se je Bôshja podóba sbrisala, ki so v gré-

hu vmèrli, v novizh prestváril. Tistim, ki vá-nj vérjejo, on pravo dushno shivlenje dajè.“

„Kér je gréh najvézhi sló, ja korenína vše zhlovéshke révshine je Jesuf tako rekózhe té koreníno is-sékal. On, fin Bôshji, ki se je is ljubésni do Ijudi pozhlovézhil in se nar rájshi finú zhlovéka iménoval, je s besédami in s danjem pokasal, de je na ta svét prishel, Ijudi od gréha odréshit, dolg in kasen gréha isbrisati in Ijudém primòzhi, de bi svéti in svelízhani bili.“ „Sin zhlovékov“ — je djal — je prishel iskát, in svelízhat, kar je bilo sgubljeniga.“ Koj v sa-zhétku svôjiga uzhénja je ljudí opomínjal: „Delajte pokóro in spreobernité se!“ Vsi ljudjé, ki pod shelésnim jármam gréha koperné in ktére njegova tésha tlázhi, je k sébi povábil: „Pridite k mèni vši, ktéri se trudite in ste obtesheni, in jes vas bom poshivel: Vsemité mój jarm, kér jes sim krotak in is ferza poníšen in bóte polkjój nashli svôjim dushem. Mój jarm namrezh je sladek in móje brême je lahkó.“ Odpustil je tistim, ki so vá-nj vérali in sgrevani k njemu prishli, gréhe. Pokásat, de imá oblast gréhe odpushati in njihove naflédke sbrisati, je rékel nékimu zhlovéku, ki se je skosi svoje gréhe révniga in hromoviga na svôjí póstlji k njemu nestídal: „Odpuszení so ti tvôji gréhi; vstani, vsémi postljo svôjo in pójdi na svój dóm.“ In v tisti hipí je mósh vstal ter na dushi in telésu osdrávljen, Bogá hvalézhi na dóm shel.“

„Jesuf je od vših véro térial; sagotóvil je, de ljudjé v véri na-nj vše saderge v dóbrim, vso mózh greha in hudobíje premágati morejo. On daje vérnim mózh k tému.“

„Refnizhno je rékel v priliki, ako imáte véro, kakor sénofovo sérno, porezhête ti góri : „Postávi se od tódi tjè, in se bo prestávila, in nízh vam ne bóde nemogózhe. Ta véra je pa lugh nebéshka, dár bôshji. Jésus Kristus je sam djal: To je ravnanje Bogá de na-nj vérjete, ktériga je poslal.“

„De bi gréshnim ljudém od svétiga pravízhniga Bogá, ki vše gréhe zherti in bres kásni pu-stiti nemóre; odpusuhanje doségel in jím mózh; ktéra jím bôshja podóba ponovi, pridobil, je Jésus Kristus, sin Bôshji, po bôshjim neisvedljívim sklépu in is neskônhne ljubésni do ljudi ve-liko terpljenje na se vsél. Kakor jagnje se je hotel v dar dati, de bi gréhe svetá oprál in lju-dí s Bogam správil. Tako so preróki osnanovali. To je shé jagnje pomenilo, ktero so Israélzi své-zher pred odhódam is Egípta sakláli in is kté-riga kervjó so vráta svôjiga stanovánja sasnámo-valí, kakor jím je Bóg po Mójsefu vkásal. In všako léto so mógli jágnje sakláti, velikonôzhno jágnje se je imenoválo ne famo v hvaléshen spo-mín zhúdniga oténja is egíptovske fúshnosti, te-mózh tudi de bi prihódniga odresheníka pome-nílo, ki ho ljudí is velíko strashnejshi fúshnosti gréha réfhil, in kakor nedolshno, krotko darív-no jagnje, svoje shivlenje daroval. On sám je rékel, svoje teló bo dal in svojo krí bo prelíl v odpusuhanje grehov.“

S svéto pobóshnostjo in ganenjem je Barla-ham potem pri povédoval, kako je Jésus Kristus poslédni vezher, kadar je s svôjmi Apóstelní ve likonozhno jagnje jédel, svéte skrivnósti svôjiga telésa in kerví postavil, de bi sadú njegoviga odreshenja deléshni bili.

„Pri ti poslédni vezherji“ — je djal Bárlaham — je dál Jesus svôjim uzhéñzam sapoved: „Ljubíte se med sebój, kakor sim vas jes ljubil. Nihzhe nemóre vézhi ljubésni iméti, kakor de svoje shivlénje sa svôje prijátle dá.“ In tako je sa naš svôje shivlénje dál! Bóg je tako naklônil, de je bil Jesus isdán v roke gréshnikov. Ti so ga po nôzhi v vèrtu na óljiski gori, kjér je môlil, vjéli, s vésmi svesáli, bízhali, in mu, kralju nebél ino sêmlje, sanizhváje tèrnjevo króno na glávo djáli in perbili so ga na krish. On pa je môlil sa svôje morívze: „Ozhe, odpústi jím, saj ne vejo, kaj délajo!“ Ves po otrózhje pokóren svôjimu ozhétu, neisrezhêno milosten ljudém, je tèpel in krí prelil. On, ki je klizati mógel: „Dopolnjeno je!“

Tukaj je omólknil Bárlaham v tihi molítvi. Josafat pa se ni mógel isdersháti: „Oh nad tém se mi je zhes vse zhuditi, de je on, nad ktériga rôjstvam so se angelji radováli, on ki se je na góri v táki mogózhnosti prikásal in nad ktérim se je glas Bôshji is nebél slíshal: „Tu je mój ljubi sín!“ de je on sdaj na krishu v táki sramoti tako kervavo umerl! In tako rasmesárjen je is ljubésni dò ljudí umerl! O, ne mórem isrezhí, kaj obzhútím! Vse móje ferze gorí v ljubésni do Jesusa. Molíti le ga samórem — in se mu sahvaliti sa vse, kar je od jaſlih do krísha sa naš ljudí stóril in terpel!“

„Ref je“ — je rékel Bárlaham — in nad njegovimi jáfli in nad njegovim krishem bi se imélo napisati: „Bog je svét tako ljubil, de je dal svôjiga edinorojéñiga finu, de kdór kóli va-nj véruje, se ne pogúbi, temòzh imá vézhno shivlenje.“ Josafat je roke sklénil in proti nébu v

molítvi pohlédal. „Pa kaj se je dálje sgodílo?“ — je vprashal zhes nekóliko. — „S směrtjo Jesušovo ſhe ni mógra Jesušova sgódba konzhana biti!“

Bárlaham je odgovoril: „Truplo Jesušovo je bilo s krisha ſněto in v grob polosheno. Pa ſdaj ſe je Jesuš naj mogozhneje premagávza smerti pokásal. Šhe v ſvojim shivlenju na sémliji je rékel, ko je třtiga měrtviga is grôba poklízal: Jes ſim vſtajenje in shivlénje.“

„Sdaj pa je ſam od smerti vſtal in ſhív, premagovávez smerti gròb sapúſtil, ſe je ſvôjim uzhéñzam ſhíviga in povelízhaniga pokásal in jih tako ozhítno od shivlenja unſtran grôba preprizhal.“

„Směrti, raslozhénje dushe in teléſa, mi fiſer ne móremo vediti. Pa Jesuš je smert ſladkimu ſpanju prilízhil. „Kdór móje beséde poſluſha,“ — je rékel — in v třtiga vérje, kteři me je poſlal, je ſkósi směrt v shivlénje priſhel. Kdór ſe po móji besédi ravna, směrti vézhno ne bó vidil.“

„Pa ne ſamo duſha bó po zhaſni smerti ſhe ſhivéla, kakor nad Mojsesam in Elijam vidimo, kteře je Bóg ſhé davno is téga ſvetá vsél, in ki ſta na góri ſpremenjená v rasvitlénih podóbah pri Jesušu bila. Tudi telo zhlovéka, ako ravno bo v ſemljo ſakopano ſtrohnelo, bóde vſtalo in ſ lépſhi podóbo ſemljo ſapuſtilo. Tako ſe tu kaj godí po lépi priliki Jesušovi, kakor ſ pſhenízbnim ſérnam ali bódi ſ kterim kóli ſérnam, kteře v ſemljo vſejano ſtrohní in lep kváſ ali lépa zvetlíza ſópet is ſemlje pride.“

„O Bogu bódi hvála in hvaléshnoſt!“ — je rekел Josafat. — Teshek kámen ſe mi od ſerza odvalí. Smert mi je bíla doſlěj najſtrahhněji,

kar sim si misliti mógel. Sdaj pa lahko bres strahú smèrt prizhakújem. Sdaj se mi ni vezh bres toláshbe in upa od grôba drasih prijatlov verníti. Njemu odresheniku, premagavzu smerti bôdi hvala in hvaléshnošť!“

„Po vstajenju“ — je dálje Bárlaham pripo-védoval — „je Jesuf she 40 dní med svôjimi u-zhénzi preshivel in od Bôshjiga kraljéstva je s njimi govôril. She enkrat jím je svétiga duhá oblijibil, duha resníze, od ktériga jím je shé pred smertjo rékel: „Světi duh, ktériga bo po-slal ozhe v môjim iménu vas bo vzhil vše in vas bo všiga opómnil, kar koli sim vam rékel.“ Préden je Jesuf semljo sapustil, je she enkrat svôje uzhénze na eni gôri sbrál in med njimi stojé jím je rékel: „Dána mi je všä oblášt v ne-béſih in na semlji. Torej pojďte in uzhíte vše naróde in keršhújte jih v iménu ozhéta in fina ino svétiga duhá. Uzhíte jih dersháti vše, kar koli sim vam sapovédal. In gléjte! Jes sim s vami vše dní do kônza svetá!“ Potem jih je po-blagoſlôvil in prédi njihovimi ozhmi se vsdignil v nebo in shel v svitlôšt svôjiga ozhéta. To svit-lôšt je oblijibil nekdaj s nami delíti in sagotovil nam je, de bômo tudi mi tjé prishli kjer je on, — v nebéſa.“

Josafat je shêlil, she vezh ód nebéſ svéediti. Bárlaham je rékel: „Kakor je slepimu nemogó-zhe lepoťe tega vidljíviga svetá glédati, takо si nemóremo lepoťe in svitlôsti uniga svetá ne mi-slići ne. Kar nam je pa Jesuf povédal, je do-volj: Tako umévno je, kakor vesélo: „Vashe ferze naj se neprestrashi, je, preden se je v ne-béſa vèrnil, svôjim uzhénzam rékel: „V hiſhi môjiga ozhéta je velíko prebiváliſh. Grém vam

mésto priprávit, bóm spét prishel in vas bóm k sebi vsél, de bóte tudi vi, kjér sim jes. Spét vas bóm vidil in váshe serze se bo veselilo in váshiga vesélja vám ne bo nihzhe vsél.“

„Misel na nebesa“ — je rékel Josafat — „mi imá odsle naj ljubshi misel biti. Na tému svétu smo vunder lé ptujzi in nimamo nobéniga stanovitniga stanovánja! Vsi moramo enkrat od tódi. Kar tu na sémlji nasho domovíno imenujemo, nam je lé ptuja deshêla! Kako se veselím, de imamo she lépshi domovíno! O kako dôbro nam bô tam v ozhetovi hishi, v hishi ozhetá v nebésh?“

Bárlaham je dálje pravil: „Ko je Jésus v nebesa shel in so uzhénzi polni hrepenenja tolíko zhafa sa njem glédali, de jím ga je meglà sakrila, sta v eni hipí dva Angelja med njimi stala ter djala: „Ta Jésus, kteři je bil vsét od vas v nebó, bo takо prishel, kakor ste ga vidili iti v nebó.“

„Ravno to je Jésus sam vezhkrat prerókoval: „Sin zhlovékovi bo prishel v svôjim velizhánstvu svôjiga ozhetá s svojimi Angelji in vsákimu bo plázhal po njegóvih délih.“

Sdaj je Bárlaham tudi pôvédal, de je Jésus, kakor je oblijibil, svôjim uzhénzam svétiga duha poslal, duha resníze, toláshnika, ki je s ozhetam in finam eniga bítja.

„Plameni“ — je rekel Bárlaham — „ki so se v hishi, v kteři so uzhénzi sbrani bili, prikásali in nad glavo všaziga njih se vidili, so jím svunájno pokasali, kaj nevidljíva mózh svétiga duhá v njihovim nótrajním déla. Njih um je bil od bôshje módrosti rasvítlen, njih serze oá ljubésni do Bögá in do ljudí unéto. Sdaj she le so

vse uméli, kar jih je Jesuf uzhil; mózh vse svésto spolnováti, so v sèbi zhutili. Polni serzhnosti so bili in nebéshke toláshbe. Šhli so, kakor jím je Jesuf sapovédal, po zélim svétu in kakor bôshji porozhníki so Aposteljni ljudém evangeli, vesélo osnanilo od Jesusa odreshenika osnanováli. Tako se je sgodilo, de se je to osnanilo tudi v nashi desheli osnanoválo in de se sdaj tudi osnanuje.“

Josafat je zhaštítljiviga starzhka tako pasljivo, tako pobóshno poslusal, de ni ozhi od njéga obérnil. Kér je sgódbo od Jesusa sdaj pervi pót slišhal, mu je she bolj k serzu shla. Zhes vse ga je pa ljubesen Jesuova do ljudí ganila. „Tudi sa-me“, — je rekел s solsnimi ozhmí — „je on, she preden sim bil rôjen, svôje shivlenje dal! She pred naš je ljubil; kdó bi mu ljubésni ne vrázhala?“

„Kar sim ti sdaj, ljubi kraljizh“ — je djal Bárlaham le ob krátkim povédal, bosh v prihodnih dnévih obshírneje slišhal.“

„Sdaj bova písane porozhila, ktère so od Jesusa Kristusa do naš prishle, vkupaj brala in prisadeval si bóm, ti jih rasloshiti. Mnogotére velíke resnize, kterih doslej she opomniti nisim mógel, bosh s zhasama svédel. Posébno pa bosh slišhal, kako je Jesuf Kristus vse, ki va-nj verujejo, v eno óbzhino, v enô zerkev sedinil ino nji védno osnanovánje svôjiga uka in podelenje svétih skrívnost sapovédal, de bi vši ljudjé prihodnih zhasov, ki vá-nj verujejo, ravno tistiga svelízhanja deléshni bili, kakor tisti, ki so ga s svôjimi ozhmí vidili in vá-nj vérovali.“

„S bosho pomózhjo bosh sposnàl, de vse, kar je Jesuf Kristus uzhil, narétil in terpel, od boshej modrósti in ljubésni kupí; svédil bosh,

de je v svétim evangélju mózh vše, ki vá-nj verujejo, svelízhati.“

Bárlaham je vstal; môlil, k nébu poglédal ter Josafatu na tléh klezhézhimu djál: „Bóg všigamógozhni, ki je serze tvôje odpèrel, de te je njegôva beséda omezhila, on, ki sam rast in ték dati samóre, naj te oblagoslovi in naj bo smiraj s teboj, de seme bôshje beséde têbi in tvójimu ljudstvu stókrat stotéri sád obrodi.“

Deféto poglávje.

Svésti rób ali fashnik.

Med tém, ko je kraljizh Josafat v pogôvo-rih od nebéshkih rezhlí s Bárlahamam frézhne dnéve shivel in se ni navelízhati mógel, ga posluhati, je shel malikvávski duhoven, ki je imel v kraljízhevim gradu slushbo, k kralju in djalu je: „Kristján se je s lashjó, de s sdrásimi kamni in biseri kupzhúje k kraljízhu ukrádel in njegovi saúp pridóbil, de bi ga kristjána stóril. Zéle ure, kaj she, zéle dní se ménita. Kraljizhu so malo she drugi njegovi uzheníki már, le potúhneniga kristjánskiga uzheníka svésto poslušha. Pási tadaj, de tvoj ljubi sín, ta plemeniti kraljizh, ne bóde kristján, — zhe le shé ni!“

Kralj se je nad to povéstjo hudo rasfértil. „Kako predersno — je upìl — kako samovóljno! Ali nisim vših osnanovávzov te vére is kraljéstva istérati ukásal? Ali nisim vezh téh uzheníkov, ki so se po desheli potíkali, ozhitno ob glávo djati dal, de bi s tém kervávím sglédam

druge strashili? Pa vunder se predersne eden téh ljudí, ki nashé Bogôve sanizhujejo, zlo k môjmu finu priti in si prisadéva ga od mène, njegoviga ozhéta, in od vére njegovih in môjih dedov odvèrniti! To mi imá predersnesh s svôjjim shivlenjem plazhati. Prezaj se ima truma môjih vojákov na nôge spraviti, grad oblézhi, nesrámniga hudôbnesha sgrabiti in v verígah ga tu sim pripeljáti. Tukaj, na glavnim prostóru mojiga glavniga mésta, se imá na kol privésati in ozhitno seshgáti. Svéditi imájo ti ptujzi, kaj se pravi, se mèni soperstavljeni. Vše ljudstvo imá viditi, zhe ga Bóg kristjanov réshiti móre.“

Zadi, nar stareji svetovávez kraljev, ki je rávno sraven njega stal, je mígnil malikvávskimu duhövnu odstópiti in rékel je kralju: „Moj gospód in kralj neprehíti se. Snan ti je prosti pa prav módri pregòvor: Kdor bòlj premisli, ta bòlj svétje!“ „Ne ravnáj v jési; to se nespodóbi zhlovéku, she manj pa králju. Vezhkratov sim ti, kadar se ti je jesa unèla, shé svétoval, svój sklep, v prihódni dan odloshiti. Sméraj si bil tako míli, mój svét obzhislati, drugázhe si rézh, kadar ti je jesa odjénjala, prevdáril in hvaléshen si mi bil savolj mojiga dôbriga svéta. Poslughaj me, pohlévno te prósim, tudi sdaj. Miru, sadovoljností tvôjiga finu veljá to, ktrériga — skoraj se predersnem rézhi — tako serzhno, iskréno ljubim, kakor Tí, moj gospód in králj! She prevezh ti je snano! kako otôshen je she dalj zhafa tvój dragi fin Josafat bil. Tvoji modrijáni so se saftónj prisadévali ga rasveselíti. Pa ptuji mósh, ktréri — bôdi si kdór hózhe — dôbro tvojimu finu shelí je to opravilo prevsél, in ni se, kakor sim svédel, goljufal. Kraljizh, tvój ljubi fin,

je sdaj bolj vesél in sadovóljen, kakor je doslej bil, prav is serza je rádosten. Kako bi ga to shalilo, ko bi njegoviga dobrótnika namest de bi mu hvaléshen bil — umoríti dal! Gotovo ne to, kar mi je ptujez povedati utègnil in kar gotovo nizh hudòbniga ni — temózh to, kar ti storiti hózhesh, bi ti v vse véke serze svojiga finu po-ptuijo. Odlóshi, pohlévno te profim! svoje povélje do jutra.“

„Naj si bóde je rékel kralj — do solnzhni-ga is-hóda zhem zhakati. Pa prepríhal se bósh, de od svôjiga sklêpa ne jenjam. Zhertenje téga kristjánskiga ljudstva se je shé prevezh v mojimu serzu ukorénilo. Kar sim od njih uka flishal, se mí pre neumno in pre bédasto sdí. Pa dôsti je! Zhakal bóm; jutro dalje.“ „Obljubil si mi!“ je rékel Zádi, in shel je. Is serza dobro je kralju vóshil, in svoja dolshnóst je, je mislil, kakor je mogózhe ga ovérati, de hudo né ravna, pa prav módro je pri tém pozhél. Šushnígá je imel, ki je bil najsvestejshi, naj bólji dusha pod sóln-zam. She pred trémi léti ga je dobrótljivi Zádi osvobódil. Šushni je ta dár s folšami v ozhéh prejél, pa rávno tako je she milosti prófil, de bi she dálje flushiti smèl. Tudi v svôji svobódi mu je she sadovóljin tako svésto flushil, ko poprej fúshen, in vse, tudi nar tesheji in niske déla je prav vesélo oprávljal. Njegovi gospód, ki je kristjánam — ako rávno she takrat sam ni kristjan bil — dobro shéllil, je dôbro védil, de je ta fushni skriven kristján. Pa nikóli mu ni téga ozhítal in nizh ni bil naspróten. Téga róba je sdaj Zádi k fêbi v svôjo písarnizo poklízal in rékel mu je: „Jóna, pojdi na kraljizhev grád. Hishnik mi je s privoljenjem kraljizhevim oblju-

bil, mi néke ribize posláti, které imá v jeséru na věrtu. V lepoto mi bodo v vòdométu na môjim věrtu. Tukaj imásh nektére sláte; dash jih híshniku plazhilo njegôviga trudenja. — Sdaj ti imám pa s̄he nékaj drusiga narožhiti, kar pa nobenimu nimash ne zhérhniti, rasun kraljízhu. Nihzhe nesmē véditi, de imásh v grádu s̄he drugo opravilo, kakor od híshnika obljubljene ríbe prevséti in se kraljízhu sa-nje v môjim iménu sahvaliti. Poslughaj tadaj vashno narožhilo, ktero tebi saupam in dóbro pasi, kaj bósh kraljízhu povédati imèl.“

Zádi je Jónu beséde téga narožhila dvakrat, trikrat povédal in rékel mu je jih ponoviti, de bi se preprízhal, zhe jih je Jóna prav v glávo vtísnil in rékel mu je: „Hiti sdaj in dóbro oprávi“ De bi ríbe lósheje prinésel, je vsél Jóna báńko, leséno posódo sódzhku podóbno na hérbet in se je bres samúde na pót naprávil, in bres de bi bil na poldansko vrozhino v téj desheli porájtal, kjér ta zhaf ljudjé polje in zéste popusté in sénze ishejo; je neprenéhoma proti kraljízhevim gradu hitel.

Svezhér je do grádu prishel, po híshniku práshal, ríbe térrjal in mu slate ponudshi djál, de se v iménu svójiga gospóda kraljízhu sahvaliti shelí. Híshnik ga je na věrt peljal, kjér je ravno kraljizh bil.

Kraljizh in Bárlaham sta pod eno palmo sedéla in Bárlaham je ravno lépo sgodbo od sámórsa, dvornika kraljíze kandazéske bral, ktríiga je Filip kérstil. Šushni je nekóliko od kraljizha obstatl, se po jutróvski shégi globóko priklónil in roké zhes pérš prekríshal. Kraljizh posnajízhi ga, je vstal, k njemu shel in Jóna mu je, se sa ríbe sahvalívši, rékel: „Zádi moj gospod, ti da vé-

diti: Ptuiji mósh pri těbí, tvój prijatel in uzhénik je v nevárnosti, vjét in umorjèn biti. Škérbi, de hitro beshí.“

„Kraljizh se je vstrášhil in sushnimu imenitén dár ponudil, kteři ga ni hotel vséti. Vesélje, ti postrézhi — je rékel Jóna — mi je dovolj veliko plazhilo.“

Kraljizh sam ga je v drushínsko isbizo péljal in vkasal ga pokrépzhati in mu dôbro postrézhi.

Enajsto poglavje.

Josafat kérshen.

Blagi kraljévi sin se je s blédim oblizhjem k Bárlahamu věrnil in vef prestrášhen mu je rékel: „O ljubi uženík, kteřiga bolj zhislam in ljubim, kakor vše ljudí na svétu! Kralj te zhe vjéti in umoriti.“

Bárlaham je mirno in bres všiga strahú odgovoril: „Bóshja vólja naj se isíde! V njegovih rokah sim; bres njegove vólje se nemóre ne láf s môje gláve sgubiti. Zhe je pa bóshja vólja, de sdaj umrem se radújem, svojo terdno véro v Njëga in njegoviga fina Jesusa Kristusa s svojo smertjo pokasati.“

„To je velikosérzno in lépo, je rékel kraljizh; pa jes in she veliko drusih ljudí te she dalje potrebujemo. She dalj nam morash luzh in tolashba biti. Tisti blagi mósh, ki mi je tvójo nevárnost skasal, svetuje urno bég. Bógaj ta svét; najbólji je. Nedaj mojimu ozhetu prilóshnosti hudodélstva in mени, ki sem she le jél véro

sposnavati, neisrezhene bolezhíne. Béshi! Jes pa zhém, o moj drugi bolji ozhe! s teboj beshati in se nikóli vezh od tebe lozhit. Š teboj zhém v révni kózhizi prebivati; beséde tvojih ust so mi zhes vso lepoto in bogastvo kraljévih dvórov. Naj bom tvój sin, ja le tvój slushábnik. S teboj zhém shivéti in umréti.“

„Téga ne, ljubesnívi kraljizh“ — je rékel Bárlaham — „to nesmé biti! Bóg ti je vézhi pokliz vdlózhil! Krono imásh ti enkrat nositi. Šrézho neishtétih ljudí zhe Bog tebi isrozhiti. Ti jím nimash samo neishtétih zhasnih dobrót ska-sati; tudi pomagati jím mórafh práviga Bogá sposnati, njegovimú svétimu uku snash ti prôstor délati, de se prosto in bres sadèrge osnanúje. Tvój isgled bo tvojim prihódnim podlóshnim ozhitno kásal, de je kristusov uk bôshji, in kako krasen sad obrodí. Pod tvôjo kraljévo palizo bôdo tiho mirni shivéli v Bogaljúbnosti in zhistôsti.“

„Bóg daj!“ je rékel Josafat. Po tvójim svétu, ljubi ozhe, se zhém ravnati in o stati! Pa she nékaj te imam profiti. She imava zhaf, de mi storish. Vojáki môjiga ozhéta pred poldnem jutro ne mórejo do sim príti; nózh je tâdâj náji. Poslughaj tâdâj môjo proshnjo! Kristus, Gospód, je sapovédal osnanovávzam Evangélija ne samo uzhiti, temòzh tudi kerstiti. On sam je rékel: „Ako kdó ni prerôjen is vode in is svéti-ga Duha, ne móre iti v Bôshje kraljéstvo.“ Peter je govôril na Binkushtni prásnik spokor-jenim med sbranim ljudstvam: „Dájte se kerstiti k odpuskhánju gréhov in svéti-ga dûha bóte pre-jeli.“ Samórez, od ktériga si mi ravno sdaj lépo sgodbo bral, je Filípu rékel: „Glej tu je vòda, kaj mi je she v poti, de bi ne bil kérshen?“

Filip je rékel: „Zhe is zéliga ferza verujesh, se smé sgoditi.“ Samórez je odgovóril: „Jes verujem, de je Jésuf Kristus fin Bôshji.“ Tako tudi jés pravim. Zélo moje ferze hrepení, de bi mi gréhi odpusheni bili, de se preródim k vezhnemu shivlenju, de ud keršanske vére postanem. Glej tam je voda, tu vérno ferze. Kersti me tādaj!

„Naj bó!“ — je rékel Bárlaham; vstal je in s kraljízhem je k víru shel. Luna je ravno sašvitila in zháštítljivo podóbo svétiga starzhka obfijala, mlado postavo nabóshniga kraljízha-in ko shiv srébro zhisti vir. Ozhí in roke je bogabojézhi starzhék proti nébu posdignil ter mólil: „O vfigamógozhni Bóg, pred kterím stojiva. Ti našh Ozhe v nebésih, ki si nebó in sémljo in vše kar je v njih, in naš ljudí vstvaril, ki si vfigavedózhi, svét, pravízen, milostiv in vsmilen in neškónzhno dóber; Jésuf Kristus! Ti fin Boshji ki si is ljubésni do naš ljudí s sédesha svójiga Ozhéta na ta svét prishel, se pozhllovézhil, in svóje shivlenje dal, de bi naš od gréha, révshine in smerti odréshel in vézhno shivlenje dal: Duh Boshji, svéti Duh, ki naš posvezhujesh, našho dusho od gréha opéresh in prestváriš; svéti trôje-edíni Bóg, povelízhaj zhudeshe tvójiga vsmilenja nad tém otrókam; dodéli, ljubi ozhe nebeshki, de ta mla-dénezh skosi to svéto, od tvójiga ljubiga fina Jésusa Kristusa postávljeno opravilo od svétiga Duha posvezhèn, nôva stvar, od gréhov zhist, novo shivlenje, polno vére, upanja in ljubésni shivéti sazhnè in de ga tvóje dopadajenje varuje; de ga ti enkrat v svojo svitlôbo vsámesh!“

In poln serzhne pobóshnosti je Josafat djal:
„Amen.“

Sdaj ga je Bárlaham vprashal: „Josafat, ali vérujesh ti v Bogá, Ozhéta vfigamógózhniga, štvárnika nebéf ino sêmlje? Ali vérujesh ti v Jesusa Kristusa, edinorojeniga sinú Ozhéta, v našiga Odresheníka? Ali vérujesh ti v svétiga Duha, kí naš posvezhuje in naš gréshnike v Bôshje otrôke prestvári in kí tebe s óbzhino svétnikov zérkve sdrushíti shelí?“

Na všako teh tréh vprashánj je Josafat s rádošním serzam odgovóril: „Vérujem.“

Bárlaham ga je trikrat vprashal: „Josafat, ali zhesh biti keršen?“ in Josafat je odgovóril s vidljívim nótrajnim hrepenenjem „Zhem biti!“

Pomígnil mu je tadaj Bárlaham poklekniti. Slat mušhelj je bil pri víru, s ktem je kraljizh vôdo sajémati imel navádo. Bárlaham je prijel mušhelj, ga je s zhusto, shivo vodó napôlnil, ktero je na kraljizhevo glavo slíl in po Jesusovim povêlju svéte beséde govóril: „Kerším te v imenu ozhéta in fina in svétiga Duha.

Rékel je Bárlaham po tému: „Kar se je sdaj svunaj sgodilo, poméni, kaj se je snotraj s tebój sgodilo. Is vôde si sdaj in is svetiga Duha prerôjen. Gréhi so ti odpuszeni, mózh si dobíl vše nesváte nagnenja in shêlje premagati.“

„Délaj tudi ti s to posvezhijozho milostjo in svéto shivi.“

Bárlaham ga je vsdignil, objévshi ga in rékel je: „Gospód bodi s teboj. Spolnovaj njegove sapovedi in prishel bósh v vézhno shivlenje.“

„Sdaj pa,“ je rékel Bárlaham, je zhaf te sapustiti. S Bógam dragi kraljizh, in Bóg daj, de bi kàdaj dôber kralj bil!“

Velíko slatá mu je ponudil Josafat sa popótnjo. Pa Bárlaham je djal: „Ne potrebujem

ga; saj je Gospód svôjim Apósteljnam rékel: „Ne nosíte ne slatá ne srebrá v svôjih pasih.“ On bo sá-me skerbèl. Malo potrebujem in to málo mi bo povsódi najditi dal.“

„Pusti me saj“ — je rékel kraljizh — „te nekóliko sprémiti. Snane so mi v hribih naj skrivneji póta, kámor ti konjiki môjiga ozhetá ne morejo slediti. „Naj te sprémim. Ne pojdi sam!“ „Bóg“ — je rékel Bárlaham — me bo sprémil. Ne pojdem sam; on je s menój.“

„Pa saj she nekóliko zhasa“ — je odgovóril kraljizh — „shelím tebē imeti tovársha, de bi se veselil in she kako besédo shivlenja is tvojih ust slíshal. Saj malo she naj te sprémim.“

„Pa pojdiva tādaj skup“ — je rékel Bárlaham.

V kupaj sta shla. Škale in drevésa so déla-le tamne, zherne sénze po njih póti. Luna je pa prav jasno svetila. Pa sdajzi so jo obláki sakrili, in zhes nekóliko je ravno takо svítlo sasijala, ko préd. „Glej“ — je rékel Bárlaham — „tako bodo tudi tvójo dušho vězhkrat obláki dvómb, skushnjav in mnogotériga obshalénje tamnili. Pa ne bóji se! Obláki se bodo spet raskadili.“

Pot, po ktéri sta shla, se je sdaj na désno sdaj na lévo memo strashnih prepádov vila. „Tako vóska pót je v nebesa“ — je djál Bárlaham. „Ne stópaj ne na désno, ne na lévo is nje.“

Ko so se drugo jutro obláki sharili in luna shé oblédovála, je Bárlaham obstat ter rékel: „Zhaf je sdaj, de se vernešh, de te kraljévi vojáki domá nalasijo.“

„Oh ljubi ozhe“, — je rékel kraljizh — „me vunder le zhesl sapustiti, med ljudmi, ki neposnájo Bogá in njegoviga ljubiga finú sovrashijo?“

Tadaj nikóli vezh ne bóm smèl tvôjiga oblízhja
glédati?“

„Ne bóji se!“ — je rékel Bárlaham. „Tudi
ti ne bosh sam; Bóg bo povsódi pri tebi.“

Josafatu so se solse vlíle. Bárlaham je djál:
„Ne jókaj! Špét se bóva vidila! Kristjani se nikóli
v poslédnizh ne vidijo. V nebésih upam, se bó-
va spét vidila. Ja v duhu se mi sdí, de se bóva
she na sêmlji vidila.“

Bárlaham sam se je jél solsiti; objél je kra-
ljízha in ihté je lé té beséde she rékel: „Svést
ostani v véri; ljubi Bogá zhes vše in ljudí kakor
sam sebe! Pójdi v miru, in gospod bodi s te-
bój!“

Dvanájsto pohlávje.

Deshélski jétnik.

Komaj je Josafat nasáj v dvor prishel, kar
so tudi vójne trume njegoviga ozhéta prishle.
Sam kralj je bil med njimi. V kraljizhevo sôbo
stopivši je serdito rékel: „Kjé je goljuf, ki pra-
vi de s drásimi kamnizhi kupzhuje? Mislim, de
mu bóm kupzhijo sméshal. Kjé je? „Blági mosh
je odshel?“ je odgovóril kraljizh.

„Odfhel?“ je djal kralj ves savset; zhélo je
sgerbenzhil in sterimo gledé vpráshal: Kám? „Ne-
vém — je rékel kraljizh; — téga mi ni povédal.“

Na vše kraje se rasdeliti, sa njim slediti in
ga vjéti je sapovédal kralj svôjim vojakam: „Kté-
ri mi ga pripéljejo — je djal — bodo obílno pla-
zhilo v slatu prejéli.“

M.J.
3
6.3.66.
19.-7.
Min. výz.

Potém je rékel kraljizhu: „Slíshal sim, de je kristján tisti mósh?“

„Taka je — je odgovóril kraljizh; — pa tudi jes sim shé kristján.“

„Tudi ti!“ je savpil kralj prestrášen in od jése unét. — To je strashno! To mi je nar bòlj sóperno, karkóli bi mi bil povédati mogel. Shé imé kristján, mi je sóperno. Sapovédal sim, vše téga iména is môjiga kraljéstva istérati ali pomoriti. Kako si mogel ti sam, ti nepokórni hudób-nesh, kristján postáti?“

„O mój ôzhe“ — je rékel kraljizh — ne boj se, de téga povelja nisim jes slíshal. Imé kristján mi je bilo tu v môji samôti in v odložhenju od vfiga svetá, doslè vše nesnáno. Is usti tistiga módriga zhaštítljiviga moshá sim ga v pervizh slíshal. O ljubi ôzhe, ako bi vi védili, kákshen pôkoj sim jes v Kristusu nashel, gotovo bi vi sa-mi hotli she v téj uri kristjan biti!“

„Jes? — je saupil kralj raskázen, s nogó sazeptáje.“ O ti bedák, to se ne bo nikólj sgodilo!“

Ne zherhniti ni pústil vezh kraljizha. „Ob-sódim te — je djal — v tém gradu, kakor deshélski jétnik shivéti, de si bólje premíslish.“

„S nevóljo mu je králj hérbèt obèernil in shel. Josafat pa je hudo tárnal sa svôjiga uzheníka. Na vèrh gradú je shel in vidil je, kako urno so vojáki svôjiga ozhéta shé daljezh jo derli. S straham je vglédal, de se je truma péshzov, kí je po hribih lasiti vajena bila, po stèsi v goré savíla. Neisrezheno tárnanje je obshlo dôbriga kraljizha. „O ti usmiljeni Bóg! — je djal — réshi svôjiga svéstiga slushábnika! Daj de Bárlaham svôjim saflédrovavzam v róke ne príde!“

V svôjo sôbo je shel kraljizh in na kolénih je serzhno sa Bárlahama môlil. Potolášen je vstal; molítev ga je vpokojila. Pa spét je jél tarnati. Na vèrt se je podál in vse stesize je obshel. Na méstu, kjér je s Bárlahamam naj lépshi ure preshivel, je pokléknil in sa-nj môlil: „Ljubi Ozhe v nebésih — je djal — kakor je tvój ljubi fin v svôji smèrtni shálosti k tèbi sdihoval, tako jes sdaj k tèbi sdihújem: „Vsemi ta kélih od mène!“ — Kraljizh ni opoldne nizh jédel; zél dan je môlil. Próti vezhéru je s nagloma v gradu hrup vstal. Vezh jih je vpílo: „Imájo ga! Péljejo ga!“ Vsi kraljizhevi postréshníki, kólikor jih je v gradu bilo, vsi délavzi is vèrta so derli k vélikim vrátam na móst na stékliah. Kraljizh se je vstrashil in tréfil. „Tadaj naj se iside — je rékel — nebéshki ozhe tvôja, pa ne môja vólja!“

S téshkim serzam je shel k vratim, kjér so néki kónjiki stali, ki so s svôjim bersimi kónji pred vòjno trumo prishli. „Jetník — so djali — bo sdaj sdaj s na hèrbtu svéanimi rokámi prishel.“ Králjizh je rékel: „Ne bom ga sapuštil, nabóshniga fivzhka; k kralju ga bóm sprémil. Ne dam se od njéga lozhiti in zhe me s njím feshgéjo! S njím zhém umréti!“

Néki ofizír, ki je skósi vráta prijesdaril, je rékel: „Hudôbnesh láshe, de ni níkoli na tém gradu bil; sagotoví, de kraljizha she nikoli ni vidil, in ne beséde s njím govóril ni. Sdaj se bodo té njegove lashí pokasále. Sató sim ga uksal narprej sim pripeljáti. Nékaj ljudí is gradú móra potlej smenój iti in pred králjem próti njemu prizhati.“

„Ja, je saupil malikvavski duhoven s rokámi ploskáje — jes in vši tù okróg stojézhi, zhmo

pokasáti, de je lashnívez. Preděrsni lashnívez se móra podáti in ognjeno smert v plazhílo prejeti.“

Na to govorjenje se je kraljizhevo oblízhje sjasnilo. „Hvala Bogú! — je djál — niste praviga dobili. Sakaj mósh, kteriga ste ifkali, bi ne bil legál.“

Nékiga stariga moshá, prav poshtèn se je vidil, so pripeljáli. „O joj, — je savpil malik-vávski duhoven kislo — ta ni; niste praviga sa-sázhili.“ Vsi prizhujózhi so sagotovili: „Rés je, ta ni. Téga moshá ni bilo nikóli na grádu, ves nesnàn nam je.“

Ofizir vjétiga odvésati in spustiti sapovédavši se je prav lizhno pri njem isgovárjal, de so smotívši se, ga tako rasshalili. Vojáki pa so membráli, de so ob obílno plázho prishli. Kraljizh je pa Bogá hvalivši poln upanja bil, de se bo Bárlaham s Bôshjo pomozhjo kralju umáknil. Kralj je med tém v svoji kraljévnizi teshko prizhakoval, de bi se vojáki, které je rasposlal, vernili. Vsi so se prasni vernili. Po silovih je všim naméstnikam, všim vishim in majnshim deshél-skim slushábnikem povsodi, v nar daljih krajih svôjiga kraljéstva sapovédal, tistiga kristjána, ki je s deshèle sbéshal poiskati in kralju poslati. Pa ki njegovi jesi ni nobeden védil iména moshá, kteriga je tako zhertil; dal je pa njegovo postavo in obléko prav na tanko popisati. „Ako ga dobím — je rékel — uniga se kupza isdávšiga goljúsa v mojo péšt, ga bóm gotovo s obilnimi obljbubami in strashnim shuganjem she pripravil, de bo svôje neumne míсли kraljízhu kakor smóte overgel in priségel, de niso rés. Samo to samóre smóteniga mladéñzha, kakor dôbro previdim, od njegovih neumnoš osdráviti.“

Pa vse preiskavanje je bilo sapstojn in ne sledi ni bilo od preganjeniga v zélim kraljestvu.

Josafat je bil sdaž terdno preprizhan, de je Bóg, k kterimu je tako serzhno sdihoval, Bárlahama v svôjo brámbo vsél in ga pred všim kraljévim iskanjem varoval.

„S radošnim serzam se je kraljizh Bogu sahvalil in prav dovôljin je v svôji jézhi shivel, vesél in frezhen v Bogu. Vsak dan je v Evangelju in listih svétiga Janesa, které mu je Bárlaham dal, brál. Vsaki dan je néke ure molitvi odlózhil. Pri tem pa ni samudil, se v všim, kar so mu njegovi uženíki od vladárstva, vojnifhtva in drusih vláuzu potrébnih védnost povédati védli, prav dôbro podúzhiti. Bárlaham ga je opomínjal, de si imá s vso svojo pridnostjo v njih prisadévati, tako de si ne hó nar majn lenôbe ozhitati imel. S svojim ojstrim umam je kraljizh prav velíko oprávil. Niso ga mògli njegovi uženíki kralju prehvaliti.“

„S veseljem je té kralj slíshal, sam ga je isprashoval in zhudil se je nad njegovo pomnosheno uženostjo. Tudi od njegoviga vedenja je le dôbre rezhí slíshal. Nizh vezh od divje mladostne vrélice ni bilo vpasiti na njem, ki se je tako hitro v jéso preobernila; krotak in tih je bil, pa vunder mozhán in pogumen. Njegovo vedenje je bilo spodóbno in shlahtno. Nizh mu ni imel kralj ozhitati, kakor de je kristján. Spét je tadaj poskusil, ga spreoberniti. Vezh mósh, ki so sa nar modrejši kraljéstva veljáli, je k njemu poslal, od kristjanstva ga odvernit, pa nizh niso smògli. In naj modrejši smed njih, zhasitljiv, prileten sivzhek, ravno tisti mósh, ki je prerokyal, de bode Josafat vézhi kralj; kakor

njegovi ôzhe, se je sam dal kerstiti in prosto in bres ovinka je to kralju povédal.“ Ko je kralj to saflishal, je rékel: „No tadaj, kér je shé tako, ne mórem vezh drugazhe narediti. Proti notrajnimu duhu zhlovéka vfa svunajna mozh omága.“

H kraljizhu je shel in djal mu je: Od tvóje edino - prave vére, kakor jo imenújesh, si mi vezhkrat djal: „Na njénim sádju se sposná.“ Po skufil bóm in nekóliko svôjiga kraljéstva têbi lastniga dal. Bódi kralj in po svôji vólji vladaj. Vido se bôde, kako se bo isfhlo. Pa dôbro glej de ti ta skushnja ne omáhne. Ako se nesrézhno obnesesh ne móresh mój našlédnik biti in zhes vše móje veliko kraljéstvo kraljevati; zlo she manji dél svôjiga kraljéstva ktríga ti sdaj isrozhím, bi ti odvséti mógel.“

Kralj Abenar se je sdaj s kraljizhem v tisto deshêlo odpravil, zhes ktrero ga je kralja postaviti mislil in s veliko zhasijo sta se v mesto pejlala, ktrero je sa stôlno mesto odlozheno bilo. Po jutrovski shégi se je to prav krásno sgodilo. Bel slon s bogorástim s vtkanim slatam olepshánimi plahtami pokrit, je nesel dva sláta sédesha, ki sta se od slatih kamnizhev lesketála. Nebo is slatá in bagora je bilo nad njima raspéto. Na sedeshah sta kralj in njegov sin sedéla. Mnóshiza bógato obléžhenih dvorníkov in flushábnikov na kónjih in dolge vérste vojákov, kónjikov in péshzov je shlo nékaj pred, nékaj sa njíma. Nепreglédljiv vlák têshko otovorenih vêlbljudov je sledil. Neisfhtéta mnoshiza ljudstva se je sbrala. Na velíkim, próstím prostoru na prízhu pred méstam so krásen shotor postávili. Tukaj je stári kralj sbranimu ljudstvu svôjiga sinu njégóviga sdajniga kralja pokasal; venzhati ga dal in sapo-

vedal, se mu pokloniti. Sgodilo se je, in neisrezheno ukanje se je po sraku raslégal. Vsi so vpili: „Bog shiví Abenarja in Josafata.“

Trinajsto poglavje.

Josafat kralj.

Kralj Josafat, je koj v sazhetku svôjiga vládanja kraljev raspíl osnániti dal, v kterim je svôjim podlóshnim svôjo dobrovoljnost sagotovil. Sa perségel se je, de nizh drusiga nehozhe in ne shéli, kakor vse dôbro svôjimu ljudstvu, pa de se tudi nadja de bo ljudstvo v njêga saúpalu in mu pokórno bôde. Posébno na tánko je bilo v raspísu rezheno, de se kristjáni, ki so she tu in tam v svôjim kraljéstvu, nizh vezh pregánjati nimajo in de jím je pripusheno, svôjo véro slobodno in ozhítno sposnováti in po svôji shégi Bogú flushiti. Hudo je shugál, de se jím níma nar májnshi shal storiti.

K veliki radosti kralja se je sdáj pokasálo, de je she veliko familiij in bogátih in révnih, ki so v serzu kristjáni bili v deshéli shivélo. Le stráh pred smèrtjo in pomankánje ozhítne flushbe Bôshje jih je sadershoválo, de niso svôje vére ozhítno sposnováli. Njih vesélje, njih hvaléshnost proti Bogú je bila neisrézhena. Veliko kristjánov is blishnih in dáljnih mest je prishlo k kralju Josafatu in s solsámi so mu v svôjim in svôjih sokristjánov iménu iskreno hvaléshnost skasováli. Njihovo najvézhi shelénje, njihovo édino voshílo

je bilo, de bi sdaj tudi kershánske duhovne, tempéljne in altárje iméli.

Kralj Josafat je narperovo mislil v svôjim glávnim mestu tik kraljévníze kershánski tempelj issidati. Neki sidárski mójster, ki je sam tudi kristján bil, ob zhasu preganjanja na Gérzhko pobégnil in tam kershansk tempelj sidáti pomagal, se je pri kralju napovédal in obljubil, lép vréden tempelj issidáti. Kralj, ki je sidárstvo dôbro umél, si je dal lépo isvédeni obrís pokasáti, se je s njím savolj téga pogovóril in mu je sidánje isrôzhil. Vsi kristjáni so si prisadévali pomagáti. Bogatínzi so velíke shtévila denárjev ponudili; mnogotére shéne so vesélo svôje slató, lepotíjo in svôje drage kamnizhe sa svéte posóde dále; nar bólj révni so se hôlti saj zhaští deléshne storíti pri sidanju delávzi biti; nektéri stárzhek si je prisadjal, kámen k sidanju privalíti, otrôzi so delávzam pokrepzhánjenofili.

S veséljem je Josafat vidil sidôve is sêmlje se vsdigváti, pa vezhkrat si je mislil: „Od kod bom sa altár, ki se bo v ta tempelj postavil, vrédniga duhovna dobil; velíko duhóvnov je bilo v ti deshêli pomorjênih; drugi so is deshêle pobéshali. Oh Bárlaham, ko bi ti she shivel, ti bi imel shkof in ta zerkev twoja glávna zérkev biti. Pa ti si she dávno v nebésih in si sa svôje déla in terplénje na sêmlji shé vénez svelízhanja prejel! — Vse sovrashno ifšanje mojiga ozhéta, te dobiti, je bilo sastojn; ravno tako je vse moje prijasno poprašhovanje po têbi sastójn. Léta so shé pretékle, kar nisim ne beséde od têbe slišhal. Oh ko bi le kje v kaki skriti zelizi shivel, bi bil shé gotovo slišhal, de so se v ti deshêli kristjánam bolj zhasi sasórili, in gotovo bi bil ti

simo prišel. Jes in môje ljudstvo bi tvojiga svetovanja jáko potrebovali!“

Med tém, ko so tempelj sidali, je bil tudi Josafat neutruden svôjimu ljudstvo dobróte skasovati. Le sa to se je srežniga mislil, de je kralj, kér je srézho svôjih podlóshnih tako mnóshiti mógel. Njegova ljubésen do kristjánov in nekristjánov je bila solnzu enaka, ki všim svéti in vše ogréje; njegova dobrótljivost je bila deshju enaka, ki se zhes zelo deshêlo islige in s blagri napolji.

Neprenéhama se je trudil, vše déla kerfhan-ske vsmilenosti delati, ktere Jesus Kristus od naš téria in ktere on na sódni dan tákó poplazhati obljudubúje, kakor bi jih bili njemu storili. In veselilo je dôbriga kralja, de ima oblast, sdaj ob velikim to delati. Nasítil je lazne. Postopazhem je priskérbel délo, de so si poshténo kruha slušíti in se preshiviti mógli. Shejne je napajal. Ker v tistih vrozhih krájih nektéro mésto vodnjákov níma, je skérbel, de so stanovávzi sdrávo vodo sa piti imeli. Bôse je oblázhil. Skérbil je de se je pavólje, ki v vrozhih desheljah nar bolj obródi in sa domázhe oblazhílo odléshe, dovolj nadelovalo in de se je od umétnih mojstrov podelovalo, de bi se vsáki dóber kup in spodóbno oblazhití mógel. Tudi sa vsaktére ptújze in popótnike je skérbil; zéste in mostóve, póta in stèe je dál poprávljati in dôbro varvati, skérbel je sa várnost popótnikov pred tolováji in tudi sa to, de je trudni popótnik dôbro prenozhíshe imel in de ga gostívnički niso s prevelíkimi rájtnigam obérali. Jetníkam je terd stán polajshal in vkasal, de se tisti, ki so se she isprashovali, niso predolgo dershali. Posebnu so mu bolníčki po desheli na ser-

zu lesháli; skérbil je, de ni vbógin ne bogátim bolníkam umetnih sdravnikov majnkalo, in siromakam je dôbro oskérbene boléshnize fosidal.“

Kakor je bil Josafat milostiv in dobrotliv svôjimu ljudstvu, tako ojster je bil v spolnovánju pravizhnosti. S sérzhnim veséljem je plazhoval vše dôbro; pa filno ojstro je kasovál hudo. „Prisanashanje hudôbneshem — je djal — bi bilo opokljivoš proti dôbrim. Kmalo bi ne bil noben zhľovek gotov svôjiga shivljêna, svôjiga poshtênia, svôjiga premoshénja.“ S dopadajenjem je vídil, de stáre postáve svôje deshèle ravno tisté pregréhe, ktere bôshje sapóvdi prepovedujejo — morítev, nezhístoš, tatvino, prelomenje prisége, in takó dálje — ojstro kasnujejo. Pa med tém si ni le famo pregréhe kasnovati prisadeval, temuzh tudi prehiteti in sadershevati jih si je prisadeval. Ojstre postáve je spisál proti potráti, pijánosti, igránu, nespódobni nôshi, nesrámnimi igrámi, postópanju. Nektéra pregréha se je tako satèrla, pa vunder se jih je she velíko primerilo. Shaloštno je to flishal in djal je: Ref je, de ojstre kasni pred pregréhami strashijo, pa le tam, kjér se hudôbnesh bóji safazhen biti.

Pa ljudje, ki le s straha pred kasnijo hudo-bíje opushajo, she niso dôbri. Kaj je storiti, de bi se ljudém notrajna gnušoba pred hudôbnim, iskrena ljubésen do dôbriga podshgala? Preprizhan sim — je djal — de obeshánje in mezh tega ne mórejo storiti. Le véra v Bogá, vfigavidijózhiga plazhevávza dôbriga in kasnovávza kudóbijé, le stráh pred njim, le ljubésen do njéga samóre to. Na to se ima tadaj v dershavi pred všim gledati, de se postáve pérve sakonske táble spolnújejo; sapovdi druge sakonske table se bodo po tem

lahko spolnovale. „Vashnost sapóvdi: Ne shéli! mu je bila posébno pri sérzu.“ Táko sapóvd — je rékel — je mógel pa sam Bóg dati. Kralji na sêmlji ne vidijo v sérze, poshelenja nemórejo kasnati; temuzh le djanje, on vidi tudi hudo misil in jo pokára. Vše je tadaj na tem leshézhe, de ljudjé Bogá in njegovo svéto vóljo sposnajo, poduzhenje v pravi véri je tadaj najpotrebnishi.“

Josafat je tadaj iskreno shélil, svójimu ljudstvu keršánske uženíke datí. Vezhkrat je dal osnániti, de se imajo keršánski uženíki, ki morde she kjé v desheli shivijo, pri njemu oglafiti. Pa ne eniga ni bilo. Upanje Bárlahama she kedaj viditi je she vgásnilo. Oh — je djal — njegove kostí shé gotôvo davno daljezh od domovine, v ptuji sêmlji pozhívajo. Njegovi duh pa je pri tèbi, ljubi Bóg, in pred tvójim sedéshem sa me in sa mojo ljudstvu môli. Vslishi njegovo proshnjo, Ti dobrótljivi ôzhe v nebésh, usmili se môjiga ljudstva in poshlji nam drusiga Bárlahama!“

Štirnajsto poglavje.

Romar.

Od zhasa do zhasa je kralj Josafat po svójí desheli popótoval, s lastními ôzhmi se preprizhat, kako se njegove sapóvedi spolnujejo; tòshbe svójih podlóshnih s lastmi ushésmi poslušhat, jím pomágat, in vše kar bi svójimu ljudstvu dôbro in koristno biti vtegnilo, osnóvati. Na najsádnej mejé svóje dershaye je prishel. Šrezhal ga je na

zesti vlak ljudí, ki so ob zhasu keršánskiga pre-ganjánja isbéshali in sdaj se spet v svojo drago domovíno verníli. Vezh familij je bilo. Mátere s najmajnshimi otrozhizhi so na ôsleh sedéle; ozhe-tje s bòlj odrashenimi so sraven njih shli. Ko so lepi vos in mnóshizo visôko otovorjénih véljb-ljudov vgledali, so ponishno se vmáknivshi na zesti obstali. Ko so pa slíshali de se jím kralj, sam kristjan, priblishúje, so se neisrezheno vesè-lili in ga s glásnim vriskanjem in s folzámi ra-dosti sprejeli. Obstati je vkasal in s vosá stopiv-shi, jih je prav prijasno posdrávil, jím svojo radošt pokasal, ker toliko kristjanskih familij vidi, se je s ozheti in máterami, ki so blishaj okrog njéga prishli, prav prijasno pogovarjal; tudi s vsakim otrôkam, ki se je k prijasnímu gospodu filil, je káke beséde govóril, vsaziga obilno ob-darivshi. „Sa vas in vashe starshe — je djal — bom skérbel in gotovo se vam bo v svoji doma-zhiji dôbro godilo.“

S starashino drushinskikh ozhétov, prav um-nim, she primôzhnim móshem se je kralj bòlj na tanko pogovarjal. Sprashoval ga je, kje je s svojimi ljudmí ta zhaf shivel, kako se jím je v ptuji desheli godilo, zhe she vezh drushín nasaj pride in zhe se med njimi tudi kaki keršanski duhóven ne najde?

Mósh je odgovóril, de je she veliko kristjanov na poti nasaj v domovíno. „Pa nobeniga duhovna ni med njimi — je djal —. Ko smo s potama skos eno majhno vas shli, vezh milj od todi, unstran mejé v hribih, smo slíshali, de je keršanski romar, ki tudi kakor mi v svojo domazhijo nasaj gré, tam na nagloma sbólil. Pre-bivávzi vasí tudi kristjani pa prav révni, so ga

usmileni v néko bajtizo pripravili. Povédal jím je, de je kristjan in she bòlj so se tadaj prisadevali, mu dôbro postrézhi in prav s poshtovanjem so s njim ravnali. Ko so mi to povedali, se je shêlja v mójim serzu unéla, ga viditi in ga sa sé in sa druge blagoflóva profiti. Napovedati sim se mu dal. Ako ravno slo bolan me je vunder koj k sebi pustil. Prav zhaſtljivi starzhek s fivimi laſmi in brado je. Savolj velike slabosti je le malo govóriti mógel. Sraven njegove postlige sim pokléknil in téshko se ſklonivši je s veliko pobóshnostjo mène in vše s menoj potujozhe oblagoflovil. Radi bi ga bili vši vidili, pa kér je bil slo bolan, nisim pustil, ako ravno bi sam gotovo ne bil branil. Dvómim, zhe bo she kadaj v svojo domazhíjo priſhel.“

Kralja je v zelo serze usmilenje s tem starim, bolnim duhovnam podnélo, od shelénja mu pomagati je gorél. „K njemu iti — fi je mislil; ako ravno mu ne mórem pomagati, mi bo morde vunder mogozhe, bolesen mu polajšati, ga pokrépzhati in nekóliko potolashiti. Morebit mu bo pa Bóg soper sdravje dal, de bo mèni in mojimu ljudstvu uzheníka evangelia, flushabníka in apostelna Jesuſoviga poſlal.“

Kralj je ſklénil, koj k njemu iti. Vesélje ga viditi, je she truda vredno! — je djal —; saj she v zelim svojim shivlénju nisim kristjanskiga duhovna vidil. Kmeta je prófil, eniga véljbljuda sajesdariti in potniga kasavza ga je ſabo vſel, de bi vaf in najblishno pot v njo gotovo dobil. „Oh je djal vezhkrat na poti, Bóg daj, de bi ga she shiviga naſhil! Bog ga mèni in mójimu ljudstvu ohrani!“

„Drug dan she posno svezher je prishel kralj Josafat s svojim derhalam v vas. Šamo od dveh flushabnikov spremlijen je shel v revno hishizo dobrošerzhnih kmetov, ki so tako vsmileni bolniga duhovna ohranili. Vso drushino je nashel v edini, tesni sobizi v kupaj; pa k svôjimu strahu ni vezh od kmeta popisaniga romarja med njimi saglédal.“ Šaj ni vmerl? je vprashal. „Naka, je odgovóril hishni ozhe, poshten kmet, hvala Bógú she shiví! Huda mèrsliza mu je kmalo minula. Naboshni mósh je soper osdravil; pa preslab je she, de bi dalje potoval, she bòlj se móra posdraviti in néke dni pri naš ostati. Pa tu v hishi mu je pretesno. Tudi v drugih prebivavnizah majnka prostóra. Pa kakih sto stopín od vasi je ena lépa, prostórna skalna pézh. Tam nektére ure po dnevi in zelo nozh preshiví, de samshi môli in premishluje.“

Kralj se je dal tje peljati in med vrata pezhí stopivšhi je saglédal zhaštijiviga sivzhka v ozhernikastim romarskim oblazhílu, ki je v pêzhi klezhézhi s povsdignenimi rokami in v nebo vpertimi ozhmi serzhno môlil. Lefharba s óljam nalita je rasvitljevala s tamno rudezhkasto svitlóbo pobóshno oblizhje, plešasto zhélo, béle lasé, belo brado in sklénene roke mólezhiga starzhka. S nabóshnim ganenjem ga je kralj glédal, bres de bi ga bil starzhek zhutil.

Sdaj je kralj ves sazhuden savpil: „Bárlaham!“

Bárlaham je bil réf, poglédal ga je in sposnal kralja. Vstal je, in s rassteğnenimi rokami saklizal: „O moj sin Josafat!“ in je hôtel k njemu hiteti; pa ko je ene stopine storil je obstal in roké spustil, spomnil se je, de je Josafat med tém kralj postal, in pred nogé mu je hôtel pa-

sti, mu sposhtovanje pokasat. Pa kralj ga je she sa obé roké prijel, s solsami vesélja oblizhje pomôzhil in té besédize je samógel govóriti: „Mój užheník! mój ozhe!“ Bárlaham je tudi od vesélja jokal. Oba sta solsé tozhila, in sta se dolgo molzhé objeta dershala.

„Bog bodi sdaj sahvalen, de sva se sopet dobila!“ je djal zhes dolgo Bárlaham, in kér ga je vesélje, sopet se viditi mózhno prevselo, se je na s mahom porasheno kamnitno klop vsedil in kralj sraven njega. Bárlaham je pripovedoval, kje je v pretezhenih létih shivel. Ker ni nikjer vezh v desheli pred preganjanjem kralja varniga mesta imel, se je v ptuje deshèle podal, nevérnim narodam evangeli osnanovat in samiga sebe v keršanskih deshélah she bölj poduzhiti dal. „Tudi sim se — je rékel — mašnika posvetiti dal, ker sim se nadjal, tebe dragi kralj, she kadaj viditi in tebi in tvójimu ljudstvu s podejenjem svetih skrivnost postrezhi.“

„Prav dôbro je to, je djal kralj; to me prav veselí, sa kar se Bogú ne mórem dovòlj sahvaliti. Vredniga duhovna svôjimu tempeljnu poiskati, je bila mója velika skerb; nobeniga vrednejšiga pa bi ne bil mógel najti kakor tebe.“

Bárlaham je dalje povedal, de je s veliko radošjo saſlîhal kakshne frezhne sprembe so se v njegovi domazhíji prigodile, in de se je sato koj na pot tje odpravil. „Prevezh sim — je rékel — v vesélji svôjiga ferza, na póti hitel! Zhes svôje mozhí sim si prisadeval in takó merslizo nalesil. Ravno sim is ferza môlil, de mi Bog pred smertjo tvôje oblizhje, dragi kralj, she enkrat glédati dal, in dobrotljivi Bog mi je she med molitvijo to vesélje storil. Vezhno naj bode sa to sahvalen!“

Bárlaham se je tudi kralju Josafatu lépo sahvalil sa veliko dobróto, de se je sam tako urno napravil starimu duhovnu na proti it, in mu tu v te samôtni pêzhi tako neprevideno vesélje napravit.

„Sahvaliti se ti imam,“ — je rékel kralj Josafat — „de me nisi posabil in de si se is ljubesni do mene na tako dolgo pot podal!“

„Sahvaliva se oba Bogu,“ — je rékel Bárلام — „de naj je sovet oba v kupaj pripeljal. Njemu bodi vézhno hvala in hvaleshnost!“

Med tem so kraljévi slushabniki bliso vasí lép velik shotor raspleli, pod kterim je na svôjih potáh skosi kraje, kjér ni bilo njemu spodobnih prebivavniz, prenozhoval. Sa podpasdiho je peljal kralj she slabiga starzhka tjekaj. Dva slushabnika s gorézhimi baklami jima posvetit, sta shla pred njima. V notrajno shotoru je bilo krasno s pisanimi raspetinjami olépshano in s mnogimi lampizami rasvitleno. Na sredi je stala pokrita misa s jedmí. Sadaj v shotoru je bila vójna postelja kraljéva. Svojimu starimu prijatlu jo je dal, in she drugo si je sraven nje poslati ukasal. Pa do polnozhi sta kralj in Josafat v frezhne pogovore sgubljena na nogah ostala. Potlej she le sta shla eniga ferza, polna rezhe hvaleshnosti proti Bogú, pozhivat.

Petnájsto poglavje.

Keršanski tempelj.

Koj ko se je sor napozhil, je vkasal kralj svojim Ijudem se k delu pripraviti. Prebivavzi

vaši so se ob sôri prav sazhudili, ko so krasni shôtor in mnóshizo lépo napravljenih flushabnikov in bogato olépfshanih véljbljudov pred svôjo vasjo vidili. Še bolj so se pa savseli, ko so svedili, de je imenitni ptuji Gospod, kralj in de je tako daljezh prishel, stariga bolniga mósha, keteriga so is vsmilenja hranili, obiskat. Vse je prijasno posdravil kralj hvalivši njihovo kristjansko gostoljubnost in po kraljévim jih je obdaril. Potém se je vsédel s Bárlahamam v vos in se odpêljal.

Kadar se je kralj do vrati svojiga kraljéviga gradu pripeljal, ni shel koj va-nj. Novo issidano zérkev je tel poprej poboshnimu duhovnu pokasati. Sidanje je dodelano stalo, svunajniga je bilo lepo poglédati. Is lepiga béliga kamnja je bila sidana, kuplja je bila s zherno-vishnjevimi shibrami pokrita, in verh nje se je svét krish svétil. Bárlaham se je od vesélja jókal, ker je v svôji domovini pervi kershanski tempelj vidil in s kraljam je shel skosi visôke lépe vrata va-nj. Visoki obôk je bil s dvema verstama ravnih piliev podpèrt. Tudi na velikimu altarju, edinim v zérkvi, je stal slat krish in na vsaki strani je molézhi angelj is beliga marmorja klezhal. Tabernakelj s tremi svézhniki na vsaki strani je bil she prasen. Na enim kipilu bliso fréde zérkve je bila léza ali prishniza, nji nasprot je bil lépo is marmorja isdelan, kerstni kamen v podobi velike poside s lépo isdelanim pokrovom. Prishniza, kerstni kamén in tler so spomnili na: Uzhitete in kershujte! in na prefvêto skrivnost altarja.

Bárlaham je pred altarjam pokleknivši môlil: „O Bog ti nash ozhe v nebesih, ti ozhe nashiga gospoda Jesusa Kristusa, daj de vſi, ki v ta tempelj stopijo, resnizo sposnajo, de bi se v tem

svetíšu velíko gréšnikov spreobernilo; in de bi vſi, kteri na tem altarju kruh shivlenja savshijejo, vézhno shivlenje dosegli.“

Kralj, ki je sraven njega klézhal, je is serza svojo molitev s njegovo sklenil.

Kralj Josafat je po tém sa podpasdiho Bárlahama v grad peljal. Dan, kadar bi se perva flushba boshja obhajati imela, je bil blishni velikanózhni prasnik odložhen. Dva duhovna, ki sta v zhasu preganjanja pobégnila sta ravno ob tem zhasu nasaj prihla, in sta se Bárlahamu pomagavza ponudila. Sprashovavshi ju, ju je vredna sa flushbo gospódovo nashel. Pred prasnikam tisti dan je Bárlaham ob tihim nôvo zérkev oblagoslovil, dokler bi mórebiti nekadaj kakškof jo v vezhim obhajanjem posvetiti vtegnil.“

Prasnizhni dan je prišhel, in všim keršanskim prebivavzam se je sdélo, kakor de bi solnza ne bili nikolj tako jašniga in prijasniga, in neba nikolj tako višnjeviga in zhistiga vidili. Mnoshiza keršanskiga ljudstva is vših, tudi daljnih krajev kraljestva je dèrla prasnizhno oblézhe na skosi noviga tempeljna vrata; ljudje vših stanov so se terli v tempeljnu.

Švéti starzhek je shel sdaj na prishnizo in s proti nebu povsdignenimi ozhmí in rokami je serzhno ganen in glasno môlil: „Veliki vfigamogózhni Bóg! Sahválimo se ti, de se je po tvójí milosti ta tempelj dosidal, de smémo sdaj kristjani svójo véro v Kristusa ozhitno pokasati, se tudi sberati, in tebe nebeshkiga ozheta in tvójiga ljubiga fina Jésusa Kristusa nashiga gospóda in svelizharja mirno in obzhinsko móliti.“

Potem je rékel sbranimu ljudstvo: „Dan, kadar smo pervizh v tem prelepimu tempeljnu

sbrani, je nam všim dan vesélja, hvaléshnosti in molítve. Sakaj Jesuf nam hózhe tukaj ravno tisto svelizhanje podeliti, ktero so tisti dosegli, ki so se mu na sêmlji shivezhimu pribishevali.“

„Kakor je Jesuf po sêmlji hodé sdaj na kaki góri, sdaj na jeseru, sdaj v tempeljnu ljudi beséde vézhniga shivlenja vzhil, tako se nam bo sdaj tukaj v tem tempeljnu njegova beséda osnanovalo.“

„Kakor je Jesuf tistikrat tiste, ki so vanj verovali, kerstil in svòjim užhenzam keršovati vkasal, tako se bo odfihmal v tem tempeljnu kerſhevalo.“

„Kakor je Jesuf sgrévanim gréshnikam gréhe odpushal, in svòjim Aposteljnam oblast dal, gréhe odpushati; tako imajo tudi v tem tempeljnu gréshniki, ki svôje gréhe sgrévajo in duhovnam spovédo, odpushanje gréhov sadobiti.“

„Kakor je on, nash bôshji odresheník, na krishu nebeshkemu ozhetu svôje shivlenje daroval, in svôjo kri k odpushanju gréhov prelil, tako se hózhe on, vezhno shivezhi, ki nikoli ne umèrje in ki je nevidno na altarju prizhujozh, she smiraj darovati k odpushanju gréhov.“

„Kakor pri sadni vezhérji, kjér je svéte skrivnosti svòjiga shivlenja in smerti napravil, naf hózhe tudi sdaj she tistih milost deleshne storiti, kterih so bili takrat njegovi užhenzi deléshni.“

„On, rasvitlen fin bôshji nozhe, akoravno je zhes vše nebesa visok, vunder daljezh od naf biti. She se nam hozhe na sêmlji priblishovati, in po skrivnim v nasho dusho priti. Kruh shivlenja nam hozhe biti. Kakor kruh telo redí, tako hozhe on nasho dusho rediti, ji mózh in terdnost k dôbrimu dati. S nami se hozhe v

ljubesni sediniti kakor je s ozhétam v nebesih sedinen.“

„Vse kar se v tem tempeljnu po svunajnim godí, se ima v nashi dushi goditi. Nashe vnotrajno, nash duh ima tempelj bôshji biti. Tu imámo Boga v duhu in v resnizi móliti. Vsi, ki smo bili s vodó in s svétim duham prerojeni, imamo od snotraj zhisi in v bôshjo podobo ponovljeni biti. Bôshjo besédo, ktero tu osnovati slishimo, imamo v serze vséti in skerbéti, de nam bo sad obrodila. Od snotrej imamo, ko smo od svunaj od gréhov odvesani, polni vére, grévnige in dôbrih sklépov biti, de rés prosti in svobodni od jarma gréha, nizh vezh mu flushili ne bodemo. Kader gremo k gospódovi misi, imamo s njim v duhu vezherjati po njegovih besédah: „Pri vratih stojim in tèrkam; kdor mi odpre, k temu bom shel in s njim vezherjal, in on smenoj.“

„Vsi tukaj sbrani imajo edini biti s Jesusam Kristusam, edini s nebeshkim ozhétam, edini med seboj — polni ljubesni do Bogá, polni ljbésni med seboj, kakor bratje in festré, kakor otròzi eniga ozhéta v nebésih. Kader se na nas osre, ima nas svôje ljube otrôke viditi, nad ktrérimi dopadajenje ima.“

„Vse kar v tem tempeljnu vidimo, je narejeno, pobóshne misli v nami vshgati. Kakor na altarju krish, snamnje nashiga odreshénja stojí, tako se ima hvaléshni, milostni spomin odreshenika, ki je is ljubesni do nas na krishu vmerl, smiraj v nashih serzih ohraniti. Kakor se na altarju svézhe prishgejo, tako ima véra nashe dushe rasvetlovati in nashe serzé ima v

Ijubesni goréti. Kakor plamen tih gorezhih svézh v kvishko shviga, imajo tudi vše nashe míсли in obzhutki proti nebu kùpeti. Kakor pred altarjem vedno po nôzhi in po dnevnu luzh v lampi gorí, vezhna luzh imenovana, tako se nima véra in ljubésen nikoli v nashih serzih vgašniti. Nashe serzé imá famo tudi altar biti, tudi imamo vše svoje míсли in nagíbe Bogú darovati. Kaj she, kakor Jesusa Kristusa v tem tempeljnu na altarju prizhujozhiga mólimo, tako ga imamo pri svetim obhajílu, kakor v nashi dushi prizhujozhiga s ljubesnijo objéti in se sladkiga upanja veséliti, ga nekadaj v nebésh od oblizhja do oblizhja glédati. Tako bo nasha dusha tempelj Bôshji, in sdaj she nebéshko kraljéstvo nebo postala.“

Po tem ko je nabóshni starzhek te in druge take beséde kershanskemu ljudstvu govóril, je po duhovsko oblézher k altarju pristopil, najsvetejshi dar opravit, ki se je takrat v is-hôdni zerkvi she s ravno tistimi svunajnimi shêgami obhajal, kakor v sahodni in kakor she se sdaj v zeli katolshki zérkvi obhaja.

Kralj je pred altar pokléknil, in svôjo krono na shtablje poloshil. Vse ljudstvo je bilo v serzè ganeno in prav rasveséleno, de njegov kralj in gospod she vezhiga gospóda, kralja sêmlje in nebéš nad seboj sposna, kterimu so vši ljudje podloshni. Vši so do kralja Josafata po mogoznosti she vezh saupanje zhutili kakor poprej.

Néki pevzi, které fi je Bárlaham isvòljil, so s veliko pobóshnostjo svéte pésmi peli. Ko se je petje: „Svét, Svét, Svét, je Gospod, nash Bog, nebo in sêmlja sta polna njegove slave,“

sazhélo, je bilo ljudstvo she bolj ganeno in nobeno oko ni bilo suho.

Kadar je mašnik pri altarju najpred sam podobe kruha in vina savshivši s Jezusom Kristusom sé sedinil, je kralju, in sa tem vsem pravljjenim isméd ljudstva kruh shivlenja podal. Šveta tihota je bila v tempeljnu; vse so bili serzhno poboshni, vse v molitev, hvaleshnost in ljubesen samakneni.

Duhovni starzhek se je po opravi svétiga djanja s obližnjem, ki se je od poboshnosti in neběških obzhutkov svetilo, blagoslovež k ljudstvu obernil in djal je: „Vsigamogozhni Bóg ózhe, Sin in sveti Duh naj vas blagosloví, naj bóde in ostane smirej pri vas. Pojdite v miru.“

Od teh mal se je ludstvo vsako nedeljo in prasnik pri ozhitni slushbi bôshji snajdlo, in prav poboshno je bôshjo besédo poslušhalo. Véra v Kristusa je pa tudi obilno sadje Kristjanam té deshèle obrodila. Polni ljubesni so bili med seboj, in vse so med seboj delili, kar so imeli. Tudi she nevérnike so ljubili, in vse mogozhe dôbro so jim skasovali. Nobene spazhnosti nevérnikov ni bilo med kristjani viditi. Nobene klétve ni bilo slíshati, nobeniga sanizhévanja in oporékvanja. Povsodi je kraljévala zhlost in poshtenosť, in zhiste sramoshljive shége. Vse so si vsakdanji kruh s delam svojih rôk saflushili, in radi so ga she med siromake delili, ki so bili stari ali boléhni in se niso nizh vezh mögli s delam svôjih rôk preshiveti. Bôlj frezhné so se mislili, zhe so dajali kakor prejemali. Tatvine in golufije so se varvali. Tudi nevérniki so najrajšhi od njih kupovali, kér niso bili v nevarnosti, od njih prekaneni biti.

Vso nesmérnost v jádi in pitji, obilnost in potrato v lepoti oblazhíl so sovrashili. Vsak je imel vesélje nad njimi, kakor nad Bogú posvezenim, svetim ljudstvam. Pa tudi tako srežno ljudstvo so bili, kakor sfniga vezh pod solnzam najditi ni bilo.

Njih isgled je veliko nevérnikov premógel, de so se preobernili. Jesusa beséde so se po teh kristjanih spolnovale: „Pustiti svôjo luzh svétili pred ljudmi, de vashe dôbre dela vidijo in nebeshkiga ozheta hvalijo.“

Keršanska véra se je sdaj sméraj bolj med indianškim ljudstvam rasfhirjala. Kakor so v dnevih aposteljnov zele mnoshize ljudí svôjo véro v Jesusa Kristusa sposnovale, se spokorile, svôje gréhe obshalovale in se kerstili dale, tako je bilo tudi sdaj v najsrežnejih zhafih té der shave. Réf so hôtli malikvavzi kristjane sopét preganjati, in soper bi bili radi mezh in ôgenj sgrabili. Pa kralj Josafat je prepovédal prav ojstro in na tanjko vso filo v vsim kar véro in vest vtizhe. Veliko duhovnov se je tadaj soper vernílo, ki so nekdaj ob zhafu nevarnost svôjiga shivlenja is deshèle v hribe pobégnili in tam v pezhovji shiveli. Kralj je dal v vših mestih in terghih kristjanske tempeljne in zérkve sidati, v ktére je poboshno ljudstvo rado hodílo, in povsodi je véra v Kristusa srežhen sad obrodila.

Šéftnajsto poglavje.

Kralj Abenar.

Kralj Josafat se je prav veselil, de je sdaj keršansko, dôbro in sadovôljno ljudstvo vladal. Prav rad je bil sdaj kralj. Le ena teshka skerb mu je na serzu leshala. Slo ga je shalilo, de njegov ozhe she smiraj k sposnanju resnize ni prishel. „Oh je vezhkrat sdihoval, saj je vunder shalošno, de sizer tako shlahten mosh kristjan ni, de se nikoli ne prisadene kristjanstva bôlj sposnovati! Le po poveстиh tazih ljudí ga posna, ki ga zhèrtijo. — O tako frezhniga se zhutim, de sim kristjan! To frezho bi jím tudi rad privošhil! Oh de bi si mój kraljevi ozhe, ki v posvetnih rezheh tako dôbro svètovati snajo, vunder tudi v nashih vezhnih rezheh si dôbro svètovati dali! Zhe so ravno rasumen mósh, zhe imajo ravno veliko sprednost, vunder she praviga pomena, zila in konza zhloveshkiga shivlenja niso prav sposnali. Pri všim svôjim prisadevanju she vunder niso mögli svôjiga ljudstva osrézhit. Ja she fami so ob prav mír serza!“ Josafatov ozhe, stari kralj, je med tem na vladanje svôjiga finú dôbro pasil. Vedno si je na tanjko povedati dal, kaj se v Josafatovim kraljestvu godí. Tudi sam je Josafata všako léto najmanj enkrat obiskal in na njegovim dvoru in na poti sim ter tje po desheli s lastnimi ozhmí vidil, kako se fin obnasha in kako se mu vladanje vede.

Josafat je vezhkrat na letó k svôjimu ozhetu shel, in se je však pot vezh dni pri njem sadershal. Prav dôbrovôljno je stari kralj s mladim ravnal, imenitno pozhaštenje mu je skasoval,

in de bi ga rasveselil, je velike prasnike, obilne pojedine, velike love in inake oveseljevanja napravljal. Zhes vladarske rezhi se je s njim pogovarjal, zhes vsaktére koristne našnove k pridu ljudstva, zhes poboljšanje poljanstva, zhes povsodigbo obértnosti in tergovíne, zhes zeste in vodotóke; le eniga pogovóra od vére se je smiraj ogibal. Zhe se je od tega meniti sazhel, je ozhekmalo nehal in od inakih rezhi govóril.

Dostikrat je Josafat na poti domu mislil: „Vse kar mi moj kraljevi ozhe rekó in priporozhajo, je prav dôbro in spolnoval bom tudi; pa le del je od zeliga. Oh moj ljubi ozhe, vam tudi velajo beséde: „Sa tolíko rezhi skerbish; le ene je tréba! Zhe le samo posvetne rezhi opravljam, vikshi pa is nemar pušhamo, se od zilja oddaljimo. Kdor se le s posvetnostjo pezha, si slabejši del isvoli, ki miní, in od kteriga mu na sadnje nizh né ostane; komur vezhnost na serzu leshi, nar bolji del isvóli, kteriori mu ne bo odvset.“ —

Bog mi pomosi, de bi oba dela v eno zelo sednil, delavní sa to shivlenje bil, in boljiga shivlenja na unim svetu se vredniga storil. Ja kdor Bogá in naš namen sa boljši shivlenje prav posna, tudi vse vé, kar to shivlenje sadene, bolje potrebovati in urediti. Resnizhno je: Boga sheljnost je k všim koristna, in ima obljubo tega in prihodniga shivlenja. Kolikorkrat je Josafat domu prishel je tóshil v svóji shali svójimu starimu, zhaštítljivimu prijatlu Bárlahamu. „Oh — je rékel — kako me v serze bolí de moj, fizer tako po ozhetovim mi dôbroshéljni, tako míli, blagoferzhni ozhe, vunder sa keršhanske resnize tako malo marajo, kakor kamen!“

„Miren bodi! — je rékel Bárlaham — Bog si sna tudi is kamnja otrôke Abrahama isbuditi; suhe skale sna v vire vodé prešvariti. Moliva s edineno mozhjó sa tvojiga ozheta. Kakor je sdaj she tamno v njegovi dušhi, tako se mu bode po hôshji milosti sór svelizhanja napózhil.“

V duhu stariga kralja se je med tem veliko spremenilo. Vesélje svetà je vlo prelešt sa-nj sgu-bilo; vse obilne rasveseljevanja njegoviga dvora so se mu, kolikor je stareji prihajal, nezhimar-ne in prasné sasdevale. Prilisbe njegovih dvornikov, so mu bile soperne, ker so bile soper njegovo vèst in ozhitavne. Soper svôjo vóljo je vezhkrat s straham na smèrt mislil. Škušhal si je, fizer take misli is glave sbiti. Pa sopet so se mu povernile. „Kaj pomaga — je rékel — ne na-nje misliti? Smèrti se vunder le ne móre ogniti; vunder se mi smiraj bòlj priblishúje. In kaj bo po tému prishlo?“

Zele ure je vezhkrat v svôji sôbi sedel s glavo na rôki slonezh. Beséde, ktére mu je enkrat fin od prihodne sodbe povédal, so mu teshko na serze padle. „Zhe bi tudi le mogozhe bilo, je mislil, de bi nashe djanja nekadaj tako na tanjko pregledane in pretehtane bile, in de bi nashe dela v tem kratkim shivlenja zhasu sa zelo vezhnošť shalostne naflédke imeti mógle: bi nas imelo she to sbrihtati. Pa ni samo mogózhe ne! Glaf v meni mi pravi: „Ref je takó!“ K smèrti in vezhnosti se mórem pripraviti.“

Štari kralj je bil doslè popolnama sdrav. Pa odsihmal je pre dôbro zhutil, de se je postaral, in s starostjo so se tudi bolésni napovedale. Mógel je, de fi ravno mu je teshko djalo, svôjiga telesniga sdravnika poklizati. Sdravnik mu je sdra-

vila sapisal. Kralj je térial, de ga ima sdravník, preden bode sdravila vsel, preprizhati, de bo fók ali prah, kteriga so mu dali, po obljubi pomagal. „Rasjašni mi — sdaj — je djal — kako se to godí.“

„O moj kralj! — je rékel sdravník — tega sam ne vém. Veliko v sdravnishtvu je nepregledljiva skrivnost; in kar tudi naj boli užheni sdravníki od tega govoré, so le míсли, in mi ni dovolj. Rasjašnejne pa, nad kterim si je she marsikdo sastonj glavo belil, bolniku ni k sdravju potrebeno. Sakaj zhe kako sdravilo, prav savshito smiraj in povsodi gotovo po shêljah tékne, je gotovo dòbro. Nes pametno bi bilo dvomiti. Veruj mi, vsemi sdravilo in prizhakuj na slédku.“

Kralj je vérjel sdravníku, in sdravila vshivši, je osdravil. Tako móre tudi s véro biti, si je mislil kralj. Zhe si naravnih rezhlí, ki so pred nami, rasloshiti nemóremo, se nesmemo zhudití, de se nadnaravne rezhlí, kterih nevidimo, rasjašniti ne dájo. Vsi móji vgovóri zhes to, kar mi je moj sin od keršanskiga véro sakóna povédal, se na to isídejo, de ima skrivnosti, kterih spre-glédati nemórem. Kér pa ta véra ljudí ozhitno dòbre in frezhne storí, móra bres sopergovóra dòbra biti. Po svétovanju svôjiga siná Josafata se zhem po isgovóru uvodníka keršanske vére ravnati: „Kdor po mójim uku shiví bo sposnal, de je od Bogá!“

Šedemnajsto poglavje.

Kralj Abenar in Bárlaham.

Ko je kralj Josafat soper svojiga ozhéta obiskal, je bil ta bòlj dobroshéljin in mil, kakor kadaj.

„Pojdi moj fin, — je rékel — skupaj hozheva iti na tisti grad, kjér si ti svoje otrózhje in mlade léta preshivel. Tam se lahko v miru pogovarjava; tudi bodo tisti verti marsikter sladak spomin is slatih dni tvôje mladosti v tebi sbudili.

Oba sta se tje peljala. Ko se je fin na strani svojiga ozhéta po sénznhnatih stesah verta in med zvetezhimi germizhi sprehajal, se je na nektérim méstu s mehkim serzam vesélih majnih prigodeb svoje mladosti spómnil. Ko sta do vira pod palmami prishla, je rékel ozhe: „Tukaj v senzi pri tému studenim víru je naj lépsi; tukaj se pozhiva. — Veliko imam s teboj govoriti moj fin! Povédati móram, de je tvoje ljudstvo bólje in frezhneje, ko môje. Ljudem, ki so pod môjo oblastjo, ne mórem pri vši môji vólji nikoli vstrežhi. Smiraj imajo kaj grajati, godernjati in toshití.

She undan me je teshko djalo, punt savolj dôbre in kakor se mi sdi prav modre ukase pogafiti. Tvôje ljudstvo se ima pod tvojo oblastjo vedno frezhno, in smiraj je mirno ter sadovóljno. Rado te ima, mene se pa le bojí. Ne snar ojstrejshimi kasnimi, s ognjem in mezhem, bi ne mógel ne naj vezhih pregréh, tolovajstva in moritve in drusih enazih grosovitnost istrebiti; pa med tvójimi kristjani se od tazih pregréh ne slíshi. Ti dôbri ljudje jih sami bres file, is notrájne gnjuſobe opushajo. Ja, ne sovrashijo

famo hudobíje, temozh ljubijo in delajo, kar je dôbriga. Dobri podlóshni so, svésti soprugi, mili staršhi, ki svoje otrôke dôbro redijo. Otrôzi se hvaleshno in pokorno proti svôjim starshem vedêjo. Slushabniki so poshteni in voljni proti svojim gospodárjem; gospodarji so jím dobrí in mili, in jih imajo kakor otroke pri hishi. Rôbstvo, grosna navada ljudí kakor shivino prodajati, je med kristjani vše minulo. Vsi robovi so svobódni in so sdaj svojim gospodarjem she bôlj hvaleshni in postreshni. Vsi kristjani v tvôji deršavi, so pridno, sadovôljno, krotko, mirno ljudstvo. Tresni, smerni, pametni, prósti in bres hinavshine so! Lépi sad kerfahnske vére sposnam v tem. Tišti biser tadáj, ktríga ti tišti kupèz ni prodal, ampak saštojn dal, in ktrí je — obštojím! — naj lépshi biser tvôje krone postál, mi daj bolj ogledati. Povej mi odkritosérzhno vše, kar ti je tišti kupèz povédal, in kaj te je premoglo, kristjan postati!“

Te īsféde so Josafata neisrezheneno isveselile. „Tako je“ — je rékel — „tišti pametni īabóshni mósh se mi je ref kakor sporozhník is bôljiga sveta, kakor angelj bôshji prikasal!“

Josafat je povédal naj poglavitejneje od vſiga, kar je od uniga zhaſtitljiviga slushabnika kerfahnske vére ſliſhal, od tiſte hipe, ki ga je v ſôbo ſtopiti vidil, do ure, ko ga je kérſtil. „Tukaj ravno v tem viru“ — „je rékel Josafat s ſolsami v ozhéh, me je kristjana, sposnovavza, otrôka edinopraviga Boga, zhlen kerfahnske zérkve in déda nebéſ posvézhil.“

Prav pasljivo je poſluſhal starí kralj svojiga ſinú in ni ſe utrudil ga poſluſhati. „Rés je“ — je rékel — „kerfahnska véra naſ zhes ſpazhenost

Ijudí , zhes kratkost zhloveshkiga shivljenja , zhes ta kratek zhaf našhe poskushnje na sêmlji in zhes prihódno smèrt , in zhes to kar imamo po smèrti prizhakovati , prav jasno poduzhí.“

Bres tega sposnanja bi zhlovek uganjka ostal. Tudi to mi dopade pri véri kristjanov , de uk , poduzhenje ljudstva s darivno flushbo sklépa , kar se po moji vednosti pri nobeni drugi véri ne vidi. Zhaf si zhem storiti , se bòlj s njo se-snaniti. Pa povej mi vunder , kdo je tisti zhlovek , kteriga ti je Bog poslal? Od kódi je pri-shel , kam je shel? Je li she shiv ? Zhe je she shiv , gotovo vésh , kje sdaj prebiva. Šam bi rad snjim govoril!“

Josafat je naj pervo zhaftljivo postavo moshá , in njegovo mirno , prosto vedénje , v kterim bi si kdo ponositoš knésa , in zhaftljivošť shko-ſa uglédati mislil , popisal , in rékel je : „Vash pervi dershavni flushabnik je bil nekadaj ljubi ozhe ! Vi ste ga , kakor nobeniga pred njim , s posebnim saupanjem pozhaftili. Kér je pa kristjan postal , je v nemiloſt padel. Déte kakih tréh lét sim bil tistikrat jes. Od tistih mal je pa vunder she poln ljubesni do vas , poln priver-ſhenja. Njegovo imé je Bárlaham.“

„Kako? kaj?“ — se je kralj savsel , „tisti bla-gi mósh , kteriga sim tako nespremishleno in zhertljivo od svojiga dvóra pahnil , in ta Bárlaham je tista oséba? On se je tèbe tako ljubes-nivo lótil , je kakor istéranez svoje shivljenje v nevarnoſt djal , de bi tèbe poduzhil , te is twoje tistikratne otóshnosti reſhil , twoje kalno bolno ſerzé s sposanjem vére , ki mu je zhes vše saklade , rasveselil in osdravil! — In njéga , njéga , ravno tistiga dobriga mosha sim jes — o kako

oslepljen sim bil! — ne samo pred daynimi léti spokal, temozh posneje tudi she prefilno preganjati dal! Obglaviti, leshgati sim ga hotel! In je vunder she, kakor pravish, poln ljubesni in blagovóljnih misli do mène? — To je veliko in lepo! To samo she veliko zeno keršánske vére pokasuje!

„Sklénil sim kristjan biti. Kjé je nabóshni starzhek? On ki je tébe kerstil, ima tudi mène kerstiti. Povej mi vunder, ali she shiví?“

„She shiví“ — je odgovóril Josafat — „pervi duhoven je pri zérkvi, ktero sim sidal in vikshi kristjanske obzhine v môjim glávnim méstu. Polklizati ga zhem dati, de tudi vas, ravno v tem viru, v kterim sim jes kérshen bil, kérsti.“

„Naka ne tako,“ — je rékel stari kralj — „ne tako, kakor si ti takrat, ko sim she kristjane preganjal, v samôtni tihoti nozhí kérshen bil, se zhem kerstiti dati, temozh pri belim dnevu in prizho ljudstva. Ozhítno hózhem svojo véro v Kristusa pokasati. Pa naj popred móram s Bárlahamam govóriti. Sa veliko rezhí ga imam sa samero prošiti. Veliko imam she s njim govóriti. S teboj grem tje.“

Stari kralj je hitel nasaj v svoj dvor, je dal povelja, které opravila v njegovi neprizhujozchnosti oskérbeti in bres odlóga se je s Josafatam na pot odpravil. Šolnze je she sahajalo, ko sta na Josafatov dvor prishla. Josafat je hotel dvornika k Bárlahamu poslati in ga povabiti, de bi v kraljévi grad prishel. Pa stari kralj je sopet rékel: „Naka, naka, mi dva gréva k njemu! Od shelenja mi ferze gorí blasiga moshá viditi in odpuschanje pridobiti.“

Oba kralja sta shla v hisho, kteró je Josafat tik tempeljna modrimu, nabóshnemu moshú sidi dal. V majhni, neolépshani sôbi, kteró si je Bárlaham v velíki lepi stanovávnizi ravno tako, ko nekdaj svôjo zelizo napraviti dal, sta ga nashla. Zhaštítljivi duhoven je ravno svéto pismo bral, ki je pred njim odperto leshalo, in ves samknjen je bil va-nj. Ko se je oserel, je stari kralj s rastegnjennimi rokami saklizal: O moj starí, svésti prijatel! in solse so mu v ozheh stale. Bárlaham je vstal in kralja sposnavshi je djal savsét: „O moj gospod in kralj! Oba sta se objela, in solse tozhila. Zhes dolgo je rékel stari kralj: „Davno se she nisva vidla, ljubi Bárlaham. Oba sva se she v tému zhasu postarala! Pa té dôlge, nesrézhne lozhítve sim jes kriv. O sa toliko te imam samere profiti! Prav terdo sim s têboj ravnal, odpusti mi! Pa saj si hudo s dobrím povernil. Ti si bil naj vezhi dobrótnik, prijatel in uženík môjiga fina. Tebi je vezh dolšen kakor meni. Pa tudi moj dobrótnik si, kér sim skosi tega svôjiga fina, kterimu si ti kakor angelj, kakor sporozhník Bôshji evangeli osnanoval, k sposnanju resnize prishel. Bódi tadaj tudi moj dober angelj, apostelj gospóda!“

Bárlaham je vsdignil svôje s folzami salite ozhí proti nebu in rékel je s sklénjenimi rokámi: „O ti veliki vfigamogózhni Bog, kako se ti môrem sahvaliti, kér si mojo molitev, kteró sim nozh in dan k tébi poshiljal, vflishal in to frezho mi doshiveti dal! Sdaj rad umérjem!“ —

„Ja ljubi moj kralj,“ — je dalje govóril — „de v Jesusa Kristusa vêrujesh, ni samo tebi velika frézha, ampak zelimu tvójimu kraljestvu, neishtétim ljudem!“

Štariga kralja so teshave potovanja, vesélje Bárlahama sopet viditi in bolezhina, de je tako dôbrimu móshu krivizo stôril, slo prijele. In kér je she koj k Bárlahamu hitel, bres de bi se bil poprej pokrepzhal, ga je prôfil Josafat, sa sdravje svôjiga štariga ozhetá po otrózhje skerbezh, se s njim v grad vèrniti, se s jedjo pokrepzhati in se k pozhivanju vlezhi. Rékel je tadaj kralj Abenar: „Lohko nozh, dragi Bárlaham! Prídi jutri prav sa rano k nama; veliko se imamo pomeniti.“

Ofemnajsto poglavje.

Resniza keršhanske vére.

Ko se je drugi dan sór napózhil, je shel Bárlaham v kraljevi grad. Rêkli so mu, de sta oba kralja na vèrtu v dvoráni. Nashel jih je, pred visokimi, shiroko odpértimi vratmi dvoráne na terasi, t. j. na lepo in kakor stopnize ali shtable is sêmle se vsdigajozhim prostóru, ki je bila s obilnimi zvétными grédami vsake bárve, in s zvetézhimi, dushezhimi germizhi olépshana. Tukaj, kjér se je naj lepsihi zhes vèrt in v daljne kraje vidilo, so hotli jutrajno hladnost, ki v tistih krajih tako dôbro okrepzha, vshívati in lepoto solnza, ki je ravno isfhlo glédati.

Oba kralja sta Bárlahama prav prijasno posdravila in stari kralj je rékel: „Pridi, ljubi prijatel Bárlaham, vvedi se med naju na to klóp is marmorja, in obernimo té sláte ure jutra na

prijasné pogovóre od našhe vezhnosti. Josafat, moj dragi sin, mi je sizer she poglavitni sapopadek bôshjiga rasodenja, ktero je od têbe slíshal, ob kratkim povédal; sdaj bi rád od têbe vše obshirneje slíshal. Povej mi tada, kar ti bo Bôshji duh vdal.

Bárlaham je poprej v molitvi proti nebu poglédal in potém s svétim rasvitljenjem govoril od vstvaritve sveta in pervih dveh zhlovékov; od srežniga shivljenja pervih Ijudí v raju in od njihoviga shaloštniga pregreshenja; od strashniga potopa, v ktem je pervi zhlovéshkí ród do ene druhine poginil; od patrijarhov, ozhákov israel-skiga naroda, od njihovih prostih shég in od njihove pobóshne hoje pred Bogom, od sapóved in postáv ktere je Bog po Mojseisu Israelskemu narodu dal; od Elija, povrazhnika sposnanja edinopraviga Boga in od prerokov, od obljúb odresheníka, ktere je Bog pervim Ijudem in druhinam patrijarhov stóril in po Mojseisu in prerokih zelimu israelskemu narodu osnaniti dal; od prihoda sinu Bôshjiga na sémlo v svitlosti, kakorshna edinorojenimu ozhetu gré, polnimu milosti in resnize; od rasposlanja aposteljnov, ktere je popred Duh Bôshji rasvetlil, posvétil, in s Bôshjo mozhjo opasal; poslédnizh od vstave svéte, obzhinske zérkve, ktero je Jesus na ne-premakljivo skalo postávil.“

„Is tega sprevidish sdaj ljubi kralj“ — je Bárlaham dalje rékel, — „de je zhista resníza, kar Pavel, eden s med Aposteljnov govorí: „Vélikokrat in po mnogih pótih je nekadaj Bog govóril ozhákam po prerókih in sadnih tiste dni nam je govóril po Šinu, kteriora je postavil deleshnika vših rezhi, po ktem je vstvaril tudi

svét; kteří, ko je svitlôba zhaſtí in podóba bitja njegoviga, in vše s besédo svoje mozhí nosí, je ozhishenje od grehov opravil in sedí na desnizi velizhaſtva na visokóſti.“

Kralj Abenar je svétiga starzhka s velíkim veséljem posluſhal. Kralj Josafat je svójiga ozhéta med tém, ko je Bárlaham govóril, vezhkrat poglédal in s veséljem saglédal, kako mu ta refniza k ferzu gré. Štari kralj je rékel: „Vše kar si mi ti, ljubi Bárlaham rékel, rasvitli mojo duſho s novo svitlôbo in mi ogréje ferzé. Pa vunder te imam ſhe néke rezhí popraſhati.“

Bárlaham je posluſhal in mu je toliko s sprevidnoſtjo, kakor s ljubesnijo odgovóril, sakaj smiraj je bil pripravljen vſakimu ki ga je sa svójo véro vpraſhal, odgovóriti.

„Zhe — je rékel — nebo in sêmljo tudi le poglédamo, morámo sposnati de jih je prav mózhen, moder, in dobrótljiv Bog vſtvaril.“

„Velizhaſtvo Boshje nebó priповéduje, delo njegovih rók sprizhuje obněbje nad nami. Dan na dneve na glas osnanúje in nozh ga daje nôzhi na snanje. Ni ga jesíka, ni je beséde, po ktérih bi se glas njih rasumevati ne dal. — Boshje nevidljivo bitje, njegova vézhna mózh in Boshjost se od ſtvarjenja ſveta po njegovih dél ſposnava, tako de tisti, kteři ga ne sposnajo in ga ne zhaſtijo in mólio Boga, ſe isgovarjati ne mórejo.“

Kdo bi mógel, — je Bárlaham nadaljeval — dvomiti, de je tako moder in dobrótljiv Bog, ktéřiga modroſt in dobrotoſt is vſih njegovih dél ſije, ljudí v sazhetku dôbre in v njihovi narávi popolne vſtvaril, de ſo pa ljudje ſkosi ſvôjo pregrého od te popolnosti ſashli in ſe pohudobili? Ljudje ref niso vezh taki, kakorſhni bi po volji

stvarnika biti imeli. Tega naš preprizha vše, kar se v mnogih posvétnih prigodbah prigoduje, in kar je hudobno, sanizhljivo in zlo zhertljivo. To svémo zhe svóje serzé poprašhamo. Bôshja sapoved nam je fizer she v ferze sapisana; pa nekaj najdemo v naš kar se soperstavi in od kar se po svóji mózhi ne móremo reshit. Sovrashna mózh naš véshe; odreshenika poterbujemo. To je tvoj dragi sin Josafat she v svójí mladostí prav na tanjko zhutil. To vsak sam na sebi své in móra s Pavlam rězhi: „Po sapóvedi Bôshji imam nad notrajnim zhlovékam dopadajenje; pa v svójih udih zhutim drugo sapóved, která se sapóvedi môjiga duha nasproti stavi in me pod oblastjo gréha svesaniga dershi.“ Vsaki zhlóvek gotovo, kakor Pavel sdihuje: „Jes nesrezhni zhlóvek! Kdo me bo od tega umerjozhiga telesa reshil?“ De bi tudi vsak kakor Pavel skusil milost Bôshjo po Jesusu Kristusu.“

„Kar nam svéta sgodóvhina pové, nam sgodóvhina narodov in tudi she poglèd sémlje pòtèrdi. Ne móre se tajiti, de se je zhloveshki rod is Asije zhes sémljo rasmaknil; med všimi naródi, posébno med Indjani, najdemo she raslozhne ne zelo sbrisane slédi naj starjiga rasodenje Bôshjiga. Zhe podobo sémlje poglédamo, ne móremo dvomiti, de je nekadaj pogibelna povodenj, obzhínski potóp, bila. Koliko hribov so ozhitno velike, strashne vodé nanesle? Na naj viših goráh se najdejo okamnjene ribe in mórske musheljne. Zherke so, tako rekoz h v kamen vtišnjene, pisanje, v kterim ravno to beremo, kar nam svéto pismo pravi.“

„Judovsko ljudstvo nam je govorézha, okrog hodézha prizha, de so se tiste prigodbe, které

nam svéto písmo od njih praví, resnizhno godíle. Po všim svétu je raskropljeno, med všimi naro- di, med kterimi prebivajo, se posebno, vlastno ljudstvo skashejo; terdno se svójih starih shég dershíjo, svóje svéte bukve sgodóvshine, postavo, ktero jím je Bog po Mojsestu dal, prerokovanja prerokov od Svelizharja, Mesija, hranijo prav skerbno, kakor svetíshe.“

„Kristjansko ljudstvo, ki se je she daljezh zhes semljo rasfhirilo, ima svóje rasfhirjenje dvanajstim moshem sahvaliti, ki so bili vbógi ribzhi, ali fizer neuzheni ljudje. Ti nabóshni, poshteni móshje, ki pri osnanovanju Evangelija nizh dobízhka niso imeli, ki so s tem le nezhaſt in preganjanje na se kopáli, so sprizhali, de so déla Jesuſove s ozhmí vidili, de so njegove beséde is njegovih ust slíshali in svóje govórjenje so s prelivanjem kerví in s naj strashnejimi smèrtnimi mu-kami poterdíli. Vsa mózh Rimzov, téga zhes vše môzhniga naroda, ki je imel vednosti in strashne vójne mozhlí v svóji oblasti se jim je v bran postavila. Pa saſtonj! Povſódi so padali malikvavski tempeljni na kùp; kristjanstvo je smagalo. Nektéri tajíjo zhudeshe, skosi které se je kristjanstvo rasfhirjalo; ali pa ni to rasfirovanje bres zhudeshev naj vezhi zhudo?“

„Naj lépshi in naj ljubshi prizho od dobróte kerſhanske vére vidimo na njenim sadji. Prizha je to, ktero tudi dan danashni s svójimi ozhmí glédati móremo. Veliko deshela sim obhôdil pa povſódi nashel: V vſakim méstu, v vſaki vaſi, kjér prebivavzi niso bili samo s ustmi temozh tudi s djanjem kristjani, so dôbre shége, svéstost in véra, zhistrost in framoshljivoſt, slôga in ljbéſen vſmiljenoſt in dobrodeljnoſt, pokoj in sa-

dovóljnost. Tam pa, kjér ljudje she niso od te nebéshki ljuzhi rasvitjeni: gospodarljivoſt, samogólnoſt, grôsa, nezhistroſt, lash in goljſija, samomórſtvò in vse hudobíje in pregréhe so se skvíshkile.“

„Tako vidimo, zhe se le osrêmo in po svetu okrog ali v svôje serze poglédati hozhemo, de je Jesuſova véra naj lépshi naj bolji dar neba.“ —

Ja, ljubi kralj, beséde Aposteljna so resnizhne beséde: „Prikasala se je milost Bogá, Svelizharja nashiga všim ljudem, která naſ uzhí, de ſe odpovemo hudobii in posvétnim shêljam ter tresno prijetno in bogabojezhe shivimo na tem svetu, zhakajozhi svelizhánskiga upanja in zhasitljiviga prihóda veliziga Bogá in Svelizharja nashigá Jesuſa Kristuſa, kteři je dal ſébe ſa naſ, de bi naſ reſhil od vse krivize in ſebi ozhíſtil prijetno ljudſtvò, vneto ſa dôbre déla.“ —

Bárlaham je tako vnet in tako dolgo govóril, in Abenar in Josafat ſta ga tako veselo in ſerzhno dovoljno poſluſhala, de je ſhe ſolnze polovizo svôje pótí preſhlo in ſhe viſóko na nébu ſtalo, bres de bi bil kdo vſih treh to porajtal. Sdaj pa jih je poldansko ſolnze pripekalo, ki v tistih krajih tako filno pêzhe, de ſkoraj ni ſa preſtati. V hladno vertno dvoráno ſe je tadaj kralj Abenar podal, kjér je bila jed ſa-nj, ſa Josafata in Bárlahama pripravljená. Malo je ſe njima pri koſilu prigrisnil, in je ſhel nasaj v ſvojo ſôbo.

She le po ſolnzhnim sahodu je ſhel kralj Abenar ſopet s Bárlahamam v veliki krafni vèrt ſa grad vezhérni hlad vſhivat. Luna je ſvitlo ſkósi viſoke dreveſa ſvitila, ſvesde po ſhirokim obnébju rasfjane ſo ſe prav jaſno leſketále, rôſa je perje in zvetje okrepzhala.

Bárlaham je djal: „Kolikokrat se tako pod nozhnim obněbjem sprehajam, se spomnim besedí poboshniga kralja Davida: „Gospod! Naš Bog! kako zhaštito je tvóje ime po vesoljnim svétu, ki prikasujesh svóje velizhástvo na nébu! Zhe poglédam nebo, délo tvójih perstov, luno, svésde, které si rasstavil: kaj je koli zhłóvek, de se ga spomnish in de ti ga je mar?“

„Ref je,“ — je Bárlaham nadaljeval — „Bog se naš spomni, naš mu je mar; ravno to nam da, kar nimamo. Keršhanska véra je vfa zhlovéshki naravi, sadajnímu stanu ljudí primérjena. Bog nam da po Jesufu Kristusu vse kar potrebujemo. Pri vši svóji okornošti, pri vših svójih skerbéh, terpljénju, vestním ozhitjanju, borenju s skušnjavami, v fili in smerti najdemo famo v Jesufu Kristusu svóje svelizhanje.“ Tudi je ta veliki blagodár, kteriga nam Jesufova véra prineše, posebna prizha njegove resnize.“

Kralj je rékel: „Od resnize keršhanske vére si me, ljubi Bárlaham s Bôshjo pomozhjo popolnama preprizhal; povej mi pa she vezh od velikiga svelizhanja, kteriga nam je Bog v Jesufu Kristusu pripravil. Moja duša shelí vezh od téga slishati!“

Bárlaham je tadaž pravil, kako malo modrósti, praviga sposnanja ljudjé pred všim imajo, kako smo bres nebéshke luzhi bôshjih rezhlí prav nevedni; kako pizhla je našha krépkost in koliko nam she majnka, de nismo pravizhni, to je dobri in popolni; kako smò v gréhe, kako v verige sapleteni in oblasti smerti podversheni. „Pa pokojniga in veseliga serza bodimo!“ je djal: „Jesuf Kristus nam je od Bogá v modróst, v pravizhnost in v odreshenje dan.“

„Naf ljudí“ — je rékel Bárlaham dalje — „nadlegvajo na sêmlji marsiktére posvétne skerbi, ki naf sadershújejo našhe míсли na nebéshke rezhí naravnati. Bogatinzi, oblaštniki téga sveta, ki nimajo sa jéd in obléko skerbeti, so vezhkrat s teshjimi skerbmi oblošheni, imajo vashne opravke in silne dela, sa ktére vezhkrat huje skerbejo kakor revesh sa jéd in pijazho. Pa Kristuf uzhi: „Né skerbíte! Šaj vé vašh ozhe nebeshki, de všiga téga potrebujete. Ishíte tadáj nar poprej Bôshjiga kraljéstva in njegove pravize, in vše drugo vam bo priversheno.“

„Nadloge ljudí so neishtéte in veliko jih je prav terdih in teshkih. Pa ravno skosi nadloge imajo ljudje dôbri biti, in ktéri so dôbri, se imajo she pobóljšhati. Kakor se slato v ôgnji ozhisti in osnashi, tako se krepkost v teshavah skashe. Nadloge naf, zhe jih poterpeshljivo nosimo, k svelizhanju peljejo. Kristuf pravi: „Blagor jokajozhim in shalostnim, ker bodo potolasheni.“ In Apostelj pravi: „Terpljenje téga zhasa ni vredno velizhaſtva, ki naf tamkaj zhaka.“

„She bolj, kakor vši terpeshi pa naf bolí in pêzhe mísel na stórzene gréhe. Pa saj je, kakor Pavel sagotoví, gotova, resnizhna, draga in vredna beséda, de je Jesuf Kristuf na svet prishel, greshnike svelizhat. Kakor je sgubljeni sin od svôjiga ozhéta v ljubésni bil sprejet, v taki ljubesni in she zelo v neismerno vezhi nebeshki ozhe resnizhno sgrevaniga greshnika sprejme. V nebesih bo veselje nad greshnikam, ktéri se spokorí.“

„Veliko skushinj in môzhno bojevanje s gréham nam pertí. Pa Kristuf naf uzhi skushnjave

premagovati.“ „Zhujte in molíte, de ne padete v skušhnjavo!“

„Mozhi nam da, s vero vse sadershke k dôbrimu premagovati. Verujozhimu ni nizh nemogozhe“ je rékel. „Veseliga serza bodite, svét sim premagal. Kdor va-nj veruje, móre svét premagati.“

„Posledno kar naš prizhakuje je smèrt, pred ktéro se ljudje tako bojejo. Pa smèrt je le pot v bólje shivljenje, tako rekozh le sladko spanje, sa kterim vesela sbuditev sledí. Kakor se trudni delavez brême dneva nosivši spanja ne bojí, temozh so ga veseli, tako se nima kdor v Kristusa veruje smerti batí: Kdor v mene veruje, smerti ne bo vidil, on bo is smerti v shivljenje prishel.“

„Keršanska véra nam, kjer meseno oko le prah in trohljivoſt sagléda, pogled poln sveližhanja na bolji svét v nebó vrazha. Vse kar imá ta svét lépiga in krasniga, ni ne senza uniga velizhaſtva. „Okó ſhe ni vidilo, uho ſhe ni flishalo in prishlo ſhe ni v zhloveshko ferzé, kar je Bog onim obljudil, ki ga ljubijo.“

Kralj je rékel: „Ljubi Bárlaham! Vse kar si mi povédal, pokrepzha moje serze, kakor sladki mrazhni srak pèrfi ohladi, kakor obilna rôsa sdaj vele zvetlize oshivlja. Slaſt me to tolashi, kar si mi od odpuštanja gréhov povédal.“

Kralj se je ſhe dolgo s Bárlahamom zhes to pogovarjal, kar mu je na serzu lehalo in mu ga je teshilo in Bárlaham mu je ſhe veliko beséd povédal, ki so mu nebéshko tolashbo dajale. Potéén sta ſhla oba nasaj v dvoráno. Josafat, ki je hotel svójiga ozhetu famiga s Bárlahamam

govoriti pustiti jih je tu prizhakoval. Veselil se je, s obéma frezhen vezhér vshivati.“

Pa s nagloma je prijesdaril sil s povestjo, de so sovrashni Persijani s veliko vojskó na deshelo vdarili. Mislišli so, de je kralj Abenar prestar, svôje vojske she v bòj voditi in so torej obstojezhe pogodbe prelomili. Stari kralj je sapovédal, koj konje napraviti in veljbljude obtovóriti. Silno so tadaj kraljeva derhal in nje-govi slushabniki sim ter tje derjali; sto rok je imelo opraviti, vše tako hitro, ko je bilo mogozhe sa odhód pripraviti. Josafat se je ponudil s ozhétam na vójsko iti. Stari kralj, ki se je desiravno she star vunder she môzhniga in terdniga zhutil, je djal: „Sam pojdem. Ako bi ljubi fin, v tej vojski tvôje pomázhi potrebovati vtegnil, ti bom she porozhil. Perpravljené imej med tem svôje vójske sa odhòd.“ Urno je grishlej prigrisnil in smehljaje se, je Bárlahamu rekel: „Prav imash, de imamo mi kralji marfíktére rezhí ofskerbovati, kterih ofkerblenje je ravno takо potrébno, kakor jéd in pijazha! Vstal je ter rékel: „Ljubi Josafat: Bog vaj obvaruj in molita sa-me. Oba je objel in she pred polnozhjo se je odpravil.

Devetnájsto poglavje.

Obhajanje svéte radosti.

Kralj Abenar je s svojo hrabro vójsko Persijane kmalo zhes mejé svôjiga kraljéstva spokal. Lahko bi ga bilo djalo, sdaj tudi po njih der-

shavi pasti, in si toliko, kolikor bi bil hôtel, je odtergati in osvôjiti. Pa bolje se mu je sdélo, svôjemu ljudstvu in vkrotenimu sovrashniku mîr dati. „Oljka mirú je bolji, kakor s kervijo oshkropljeni venez premagovavza.“

„Ves radošten je nasaj na svoj dvór hitel, de bi pervi prebivavzam svôjiga glavniga mesta mîr osnanil in potém tudi všim svôjim drugim podloshnim mîr na snanje dal; she vezhi pa je bilo njegovo vesélje pri ti priloshnosti, ker je svôjimu ljudstvu od slajshiga miru govoriti mógel, kériga so v tisti svéti nôzhi Angelji všim ljudem osnanovali, ki so dôbre vólje bili.“

V kraljévih raspíſih savóljo téga isdanih, je med drugimi djal: „Po milosti in vsmiljenju edinopraviga Boga, vfigamogozhniga Gospôda nebés in sémlje je prishel k sposnanju Jezusa Kristusa, Šinu Bôshjiga in je kristjan postal; samo v kristjanstvu se pravi mîr dobí in voshi ga všim svôjim ljudstvam; vši kristjani imajo odsihmal svôjo véro svobodno opravljati, in nihzhè jím nima vezh shaliga storiti, temozh jih po duhu s kraljem v shlahti zhaſtili in ljubiti; kristjani naj rasšalenja od malikvavzov usrokovanina posabijo in naj jím is zeliga serza odpustijo. Ker Bog, obzhínski ozhe ljudí, svoje solnze zhes vše, zhes kristjane in nekristjane, vérne in nevérne fijati puſti in njihove pólja s deshjem od nebés pomozhi; imajo vši ljudje na sémlji v míru in slógi shiveti; nar manj pa imajo rasšvitljeni po tamoti she shivezhim sovrashni biti, in jih preganjati; nasproti jih imajo is serza ljubiti, jím vše mogozhe dôbro skasovati in jím s zhistim, hyale vrednim shivljenjem Evangeli ljubo in drago storiti; tako mórejo nar bòlj Boga in Jezusa Kristusa

med njimi povelizhati. Dôbri naflédek kraljévi-ga raspisa je vse prizhakovanje kralja preségel. Veliko visozih dershavnih flushabnikov in hrab-rih vójnih junakov se je pri kralju napovédalo in svôjo véro v Kristusa sposnalo. Is zeliga kraljéstva so povesti hodile, de so neishtéte familije, ki so bile poprej v tihim kristjani, sdaj glasno in ozhit-no Kristjanstvo nase vsele. Vezh mést je poslanze poslalo, kralju svôjo hvalo in svôje vesélje pokasati.

„Veliko kristjanov ob zhasu preganjanja is de-shêle sbehavshih se je nasaj vernilo. Kaj! k ve-likimu vesélju kralja je prishel tud shkof, star, zhaftiljiv mosh, nekdajni podlošen kralja, is svôjiga beshaljsha nasaj, v kterim je mnogo lét shivel, drugim narodam Evangeli osnanovajozh. Kralj se je tada pripravljal k sidanju velikiga lépiga tempeljna; zérkev, ktero je njegov fin dal sidati, bi imela tako rekozh le kip nove biti. Sakaj vse kar je kralj Abenar pozhel, je bilo ve likovito in moglo se je tudi v kratkim isdelati.“

„Naj vmetnejshi sidarji so bili poklizani in neishtéti delavzi najeti; bres truda so delali in najemniki so bili obilno plazhani. Sakaj kralj je svoje prihranjene sakláde odpèrl; tudi je dal velike malike is slatá in frebrá, ki so bili doslè v njegovih gradeh postavljeni, kterih se mu je sdaj gnjusilo, preliti in denarje is njih kovati.“

„Novi kershanski tempelj je dal na velikim prostóru svojiga glavniga mésta sidati, kjér je bilo nekadaj toliko kristjanov umorjenih in kjér bi se bil imel Bárlaham feshgati. Med tém ko je kralj veliko skerb imel, tempelj is marmorja kma-lo dokanzhati, se je shkof neprehema trudil Gospodu she lepshi tempelj issidati. Neutrudeno

je poduzheval, sgodaj in pôsno, imenítne in nískiga stanu, ki so kristjani hotli biti.

„Réf so bili nektéri v mes, ki so samogôltne namene imeli in se kralju le prilisovati in prikupiti hôtli. Šhkof jih je pa kmalo sposnal, in vedil jih je na dalje odlozhiti. Nektéri duhovni, ktére je shkof is daljnih krajev seboj pripeljal, so mu svesto pomagali. Tudi so mu néki rojáki vezhi del shé prilétni moshje in she davno kristjani pomagali, ktére je od njih vere, modrости, naboshnosti in keršanskiga shivljenja preprizhan duhovne posvétile. Ljudstvo se je v sposnanju keršanske reſnize prav narashalo in shelélo se kerštiti dati.“

Med tém je bilo sidanje tempeljna dokonzhano. Kralj je dan njegoviga posvézhenja odložhil. „In pervo svéto djanje — je rékel — ki se bo v novoposvezhenim tempeljnu obhajalo, naj bo moj kérst.“ Mnogi knési in visoki flušabniki kraljéstva so sheléli s njim kérsheni biti. Kralj je povabil svojiga fina Josafata in devetdefétniga starzhka Bárlahama k tému svétimu djanju.

„Radošno sta oba prishla; Bárlaham pa je djal: Šlushba, ktéro imam pri tému djanju bo blèso moja poslédnja.“

„K blishnimu prasníku so se mozhnó pripravljali. Sténe tempeljna so bile s krasnim raspétnjami is bagora in vtkaniga slata olépshane; béli marmorjevi stebri s zvetnim venzi oviti. S veliko lepôto in s velikim derhalam sta se oba kralja v tempelj podala. Šhkof, od vêzhih duhóvnov obdan ju je pri vratih posdravil, je peljal kralja k altarju, je imel nagovor, mu je rékel véro moliti in v velizhaſtni hóji je shel s frebernim krišhem in pri vsajemnim petju duhóvnov k kérst-

nimu kamnu. Vsi so mislili, shkof sam bo to svéto opravilo opravil; pa starimu devetdesetolétnimu Bárlahamu ga je pustil, kér je kralj Abenar kralju Josafatu obljudil, Bárlahamu se kerstiti dati. Vsi prizhujozhi, slast tisti, ki so se ga she is mladosti spomnili, ali ktem so starši povédali, so se prav veselili, de je dobrimu starimu moshu, ki je bil nekadaj tako po nedolshnim od dvora segnán, ta velika zhaſt namenjena.“

„Sdaj je djal kralj svojimu sinu: Po tebi sim Jésusa Kristusa sposnál; po tèbi me je Bog tako daljezh pripeljal, de sdaj v tem tempeljnu in tu pri tem kerstnim kamnu stojim. Ti imash tadaš moj kérstni kum biti.“

„Te beséde so serze dobriga kraljéviga sìnu tako prijele, de so mu solse v ozhi prishle. Tudi všim prizhujozhim se je to prav lépo sdelo, de so sinu kérstniga ozhetoviga kuma vidili. Po kraljévim kerstu so bili ali od shkofa, ali pa od duhovnov knesi in kraljévi slushabniki kersheni, kteři so se pripravili in she davno kerst sheleli.“

Ko so bili she kersheni, je shkof, kakor nekadaj Peter in Janes she kershenim Šamarijanam, roke na nje poloshil, de bi bili od svétiga duha poterjeni; kakor se tudi she pri birmi skosi naloshenje shkofovih rók sgodi. Potém je shkof k altarju pristòpil svéte skrivnosti telésa in kerví Gospódove obhajat. Med svétim opravilam je shel kralj, njegovi sin, kraljevi slushabniki, in ravno sdaj in she davno pred kersheni k svétimu obhajilu. Vse mnogo in tèsno natlazheno ljudstvo, kar ga je v prostornim tempeljnu bilo, je pri zelim opravilu prav tiho in polno svétiga sposhtovanja bilo. Ganenje je bilo neisrezheno; neisfhtéte solse svelizhanja so bile prelite. Mnogo

zhaftitljivih starzhkov, ki so se is nar daljih krajev sim pripeljati dali, de bi pri tem rédkim prasnovanju bili, so djali: „Taziga vesélja she nismo doshiveli.“

Štari kralj je dal ta dan knésam in pervim flushabnikam dershave veliko pojédino, pri ktéri je ves sadovoljen in serzhno radošten med Josa-satam in Bárlahamam na pervim mestu sedel. Pa tudi sa to je skerbel, de bi se vsaka uboga familija njegoviga glavniga mesta v svoji hishi obilne malize veselila.

„Rasun téga se je med tém, ko je pri pojédini bil, doli v kraljévh vèrtih na dolgi vèrsti mís velíka mnóshiza siromashkih otrók in na drugih mísah veliko shtevilo vbogih bolehnih ljudí naštilo.“

„Med mnogimi dobrotami, s kterimi je kralj ta prasnik poslovil in ga svojimu ljudstvu neposabljiviga storil, ste bile slast dve, savolj kterih vši prijatli zhloveshtva svoje radošti dovolj pokasati in dobrodélniga kralja dovolj sloviti niso mögli. Kralj je ravno ob zhasu sidanja tempeljna she dve po hishji svunaj mesta sidati vkasal, v kterih je bilo mnogo fôb in dvorán in ki so bile od zvetnih vèrtov obdane. Nobenimu she ni povédal, zhimu jih je odlozhil in vsak fi je sastojn glavo lòmil, zhimu bi issidane bile. Po obédi je shel kralj s všimi svojimi imenitnimi gosti dolj v vèrti, svoje vbóge goste obiskat. Vši veliki in majhini so polno sposhtovanja vstali in s pogledi so ga posdravljal, is kterih je radoš in hvaleshnost fijala. Vši so bili sa kraljeve troshke novo in prav lépo obléžheni. Tukaj je rasodel, de je eno teh dveh lépih velikih hish pred vratmi sa siromashnizo, drugo pa sa uboshnizo ali bo-

léshnizo odlozhil. Otrôzi in stari ljudje so bili po tém s zhaftjo od kralja in njegovih flushabnikov tjékaj peljani, kjér je she kralj oglédnike in flushabnike k njihovi postreshbi najel, in vsega kar se misliti móre, si omislil.“

„Ne da se isrêzhi, kako so se otrôzi in starzhki veselili, ko so se po lepih hishah in vertih spre-hajali in jih posedli. Josafat je solse veselja tozhil in svojiga ozheta je objel. Knesi dershave so sklenili, po drusih mestih ravno tako storiti. Bârlaham pa je med otrôke in stare moshe in shene stopivshi Boga hvalil, vse na tanko opominjal, sa svojiga kraljeviga dobrotnika moliti ter kralju okrog stojezhim knesam je djal: Zerkve in hishe dobrodelstva sidati je bila dosle v keršanski zerkvi navada tistim kristjanam, kterim je Bog pomagal in tudi dalje bo she, kakor v duhu gotovo previdim. Ravno v tém se v keršanski zerkvi prav lepo ljubesen do Boga in do ljudi pokashe.“

Dvájfeto poglavje.

Naj lépshi krona.

Drugo jutro se je kralj Abenar s svojim sinam v sedno dvoráno podal, kjer so bili vse njegovi svetovavzi po njegovim povelji sbrani. V tem velikim shóru jim je svojiga sina Josafata svojiga sovladnika zeliga kraljéstva pokasal, in sapovedal ta njegovi sklep skosi kraljéstne raspise s svojim podpisam in pezhatam po zelim kraljéstvu rasglasiti.

Josafatu pa je rékel: Moj dragi sin! dosle sim ti le majhin del svojiga kraljestva vladati dal, in vše moje upanje si prefegel. Sdaj zhem vladanje zeliga svojiga kraljestva s teboj deliti. Ti imash s meno na enim sédesu sedeti. Ali bolji: Evangelij ima na sedeshu lehati in najne krone sraven njega. Sapopadek teh svetih bukev ima nasha dershavna postava biti. De bi se nama le po Boshji volji védlo, svetu pokasati, kar mi je nekdaj mótri Bárlaham rékel: Resnizhno keršanski kralji in resnizhno keršansko ljudstvo, je nar frezhnejshi ljudstvo pod solnzam.“

Ko je stari kralj s svojim finam tri léta ne-vtrudno sa frezho kraljestva delal, in she veliko dobriga osnoval, je vše vladanje dershave mladimu kralju isrozhil. „Ti si sadaj pri vši mòzhi shivljenja“ — je djal — „in dosti mozhan sam kraljevati, mene pa je mozh filno minula. Tesha ve starosti zhutim in tesha lét, které sim preshivel, me skoraj premaguje. Bodi tadaj sam kralj! Bog ti daj zhist um in dobrosheljno serze. Po-snemaj naj vikshiga kralja nebés in sémldre; bodi ozhe svojimu ljudstvu. — Ako bi pa she tu ali tam mojiga svéta potrebovati vtegnil, budem smiram pripravljen, ti po vši vednosti in vesti svétovati. V enim dvoru bom prebival s teboj, pa v mirneje in daljne sôbe se bom presélil, de bom tam le Bogu in sam sebi shivel. Ker sim toliko zhaza v opravke bil vpreshen, moj duh po takim pokoji hrepení, de moje truplo tu na sémldji svoje poslédno prebivaljshe dobí.“

Tiste sôbe v dvoru, is kterih se je v kraljeve-verte vidilo, so bile po povelju kralja Abenarja prav prosto napravljene in nizh lepotije ni sme-lo v nje. Bolj so bile prebivaljschu pushaynika

podobne, kakor stanovanju velikiga samovladnika. Nizh vezh ga ni bilo k ozhitnemu obédu in na njegovo miso ni bilo redkih ali dragih jedí prinesheno. Svoj zhaf je sdaj v svoji sôbi, sdaj med selenjem in v senzi na vertu s branjem svetiga pisma, s molitvijo in spremishljevanjem preshivel.

Kar je bil kralj Abenar kérshen, je obzhutil frezho, kakor she pred nikoli ne. Res se je prav prerojeniga zhutil. Tudi njegovo ojstro temno oblizhje, je tako ljubo, krotko in rasjašnjeno postalo, de so se vši, ki so ga vidili, veselili in sami bolj krotki in veseli postali. Pa med tem je imel stari kralj she vunder marfiktéro shalostno teshkoserzhno uro. V nepokojnih nozheh ali pa tudi po dnevnu, kader se je med hladnim selenjem po vertu sprehajal, so mu vse sgodbe njegoviga shivljenja v glavo prishle. Grenko si je ozhitoval, sakaj v svoji oblasti ni toliko dobriga storil, kolikor bi bil mogel storiti; de bi bil saklade svoje dershaye bolj na podporo ubósih med svojim ljudstvam, kakor na nepotrebno krajoto in minljive oveseljevanja oberniti mogel; de bi se bil pri bolji volji in manji shéji slave in manjim napuhu nektére kerváve vojske lahko ognil. Nar bolj ga je bolelo, de je nadloshne kristjane, ker se ni potrudil, kristjanstvo bolj sposnavati, tako opoklo preganjal in de je toliko poboshnih, svetih osnanovavzov Evangelija umoriti dal.

V taki shalostni uri je ukasal Bárlahama poklizati. Zhaſtitljivi triindevetdesetni starzhek je prishel. Kralj ga je prav prijasno posdravil in djal: „O Bárlaham, moj nar starji, moj naj sve-tejshi prijatel, kterimu sva jes in moj sin toliko neisrezheno veliko dobrót dolshna, k tebi pribeshim, tebi se v roke podam! Bliso sim lozhitve

is téga svetá, na pragu véznošti stoјim. Jes ki sim na sedesh povsdignjen, Ijudem pravizo govoriti navajen bil, móram kmalo pred vikshi sedesh naj vikshiga stopiti k sôdbi. Šizer sim bil navajen kakor kraljem gre, s velikim derhalam potovati; sdaj se móram sam bres vfiga drushtva na dalji pot podati. Prav grôsa me je téga in strah me pretresa. Tebi hozhem tada, preden pot v veznošč nastopim, vso sgodovshino svojiga shivljenja, vse kar si imam od svojiga kersta sim ozhitati, vse kar me tishí in teshí, odkritoferzhno in gladko povedati. Mislim de Kristuf Gospod aposteljnam ni sapstoјn djal: Prejmite svetiga duha! Ktérím bote gréhe odpustili, so jím odpuszeni, in ktérím jih bote sadershali, so jím sadersháni. Hozhem ti tada svoje gréhe, kolikor morem, povedati. Štori potem ti, kar ti Boshji duh vda.“

S solsami in ker si ni dal braniti na kolénih se je kralj poslédnizh spovedal. Bárlahama je ta ponishnošč, ta grevniga, ta odkritoferzhna spoved do solsa ganila. Miloštno ga je tolashil: „Tvoji gréhi so veliki,“ je djal, „pa njegova vsmiljenost je zhes vse njegove déla. Spokorivšim se je rékel: „Ako so vashi grehi kakor shkerlát, bodo beli kakor snég; in ako so rudezhi kakor bágor, bodo kakor volna beli.“

„Kako vse, kako popolnama gréhe Bog isgrevanim gréshnikam odpuscha, kashejo mnogi isglédi. Kralj David, ki je globoko padel, nozih in dan svojo pregrého objokajozh Boga vsmiljenja prófil, ni samo vsmiljenja sadóbil, temozh tudi odreshenik od gréhov, sin Boshji, se je isnjegoviga rodu, kakor zhlôvek rodil in je bil sin Davida imenovan!“

„Peter, pervi Aposteljnov, je svojiga gospóda, kteriora je sinu Boshjiga sposnal, trikrat satajil; britko je jokal zhes to, je tudi trikrat potem ljubesen do Njega pokasal in Jesuf mu je tudi, ga vikshiga pastirja svoje zérkve sposnavshi, svoje ovze in jagnjeta na pašho dal. Pavl je, kakor ti, kristjane strashno preganjal, jih v jézhe métal in v njih smèrt dovoljeval, pa naj vezhiga gréshnika se je sa voljo tega imel, se je spreobernil in po Boshji milosti je bil ves nasproten temu, ki je bil poprej; isvoljeno orodje je postal osnanovanja njegoviga kraljem in ljudstvam. Šveti Apostelj Janes pravi: „Kri Jesusa Kristusa naš opère od všega gréha. Zhe rezhemod nimamo gréha, se goljsfamo in resnize ni v naš, zhe pa svoje gréhe sposnamo, je svest in pravizhen, ter nam našhe gréhe odpuscha, in naš ozhísti od vše nepravíze.“

„Svojih gréhov si se mi sadaj spovédal; veruj, de ti twoje gréhe odpustí.“

„Is zeliga serza verujem v Jesusa Kristusa“ — je rekел Abenar; — „drugodi ne vém svelizhanja ifkati, ko v Njem!“

Bárlaham ga je po od Jesusa prijeti oblasti od gréhov odvesal, ga vsdignil, objel in rékel: „Mi vši ljudje smo veliki gréshnički, drugazhi ne moremo biti svelizhani, kakor po saflushenju Jesusa Kristusa.“

To je kralja prav potolashilo; tako frezhniga se je zhutil, kakor po kerstu. Mir Boshji je naplnil njegovo serze. S Bárlahamam je shel na vert. Šolnze na nebu in všaka lilija, všaka zvetliza na vertu mu je ljubesen in prijasnost Boshjo osnanovalo; she ljubshi in she vezhi jo je pa v Jesusa Kristusa sposnal. Jasnost njegovi-

ga duha je tudi telefu dôbro djala; dosti bolje se je pozhutil.

Zhes nekoliko je prišhel Josafat na vert. Veselil se je svojiga ozhéta tako dobrovôlniga viditi in frezho mu je voshil. Kralj Abenar je rékel: „Rés je, de se bolj pozhutim; pa vunder bom le malo dni she shivel. Pa nizh vezh se ne bojim umreti. Ker sim preprizhan, de so mi grehi odpusheni, nima smèrt nizh vezh strahu sa-me. Ojster prijatel mi je, pa vunder le prijatel, osnanovavez Boshji, ki me bo milo in prijasno poldizal in prepeljal v bolje shivljenje.“

„Tako je tudi meni,“ — je rékel Josafat. — Šizer she pomnim, kako sim ostermel, ko sim pervizh od smèrti, od grôba, od trohljivosti slišhal. Pa sadaj mirno in vesélo na svojo lozhit ev mislim. Pot je po tamni dolini, která pa v veliko lepshi kraje pelje, kakor je ta krasni vert. Rezhem kakor David: „Bog je moj pastir! Hodim naj tudi po dragah smèrtniga mraka. Bal se hudiga ne bom. On je pri meni! Paliza njegova in njegova gorjazha mi vsameta strah!“

She tretji dan je kralj na vézher hudo sbôlel. Neprenehama je imel filno velike bolezchine. „Zhutim“ — je rékel Bárlahamu — „de se mi ura, která naj mogozhnejšiga kralja in naj bolj ubosiga podloshniga v deshéli prizhakuje, blisha. Poslednjih hozhem v tem shivljenju sveto vezhérjo prejeti in se svétih skrivnost telésa in kerví Gospódove deléshniga storiti. Moj sin in vši moji sluhabniki naj bodo prizhujozhi, sakaj preden se is svetá lozhim, zhem she svoje ljudstvo svoje vére v Kristusa preprizhati.“

V veliko dvorano se je dal prenesti, de bi tam sveto obhajilo prejel. Dvorána je bila, ker

je she nozh bila, s mnogimi svézhami rasvitljena. Vsi flushabniki kraljevi, visóki in niski, so prishli v shaloštni tihoti in so dvoráno napolnili. S blédim pa jašnjim oblizhjem je kralj na svoji postelji leshal. Josafat in Bárlaham sta stala vsak na eni strani. Sdaj je prishel šhkof in od svojiga dušovna spremeljen je stopil v dvoráno in jih je lépo posdravil: „Mir bodi s to hifho in s všimi v nji prebivajozhimi.“

Môlil je s kraljem, ki je ves od vére, upanja in ljubésni bil vnet. Potem je šhkof slato posodizo odpèrl, ki je bila urni podobna in v tanzhizo savita.

Vsi prizhujozhi so pokléknili. Ves poboshen je kralj na svéto hostjo glédal, poln saupanja je v boshje jagnje, ki grehe od svetá jémlje. Ves pohleven se je pri besé dah: „O Gospod! nisim vreden!“ na pèrsi tèrkal. Šhkof mu je svéto hostjo podal s besédam: „Jesuf Kristus naš Gospod, ki je sa nas svoje télo dal, naj obvaruje twojo dusho k vézhnimu shivljenju.“

Po tem ko je kralj she dolgo v tihи poboshnosti môlil, ga je šhkof beséd svétiga Jakoba opomnil: „Je kdo vas bolan, poshlje naj pomashnikov zérkve in s oljem ga masaje naj molijo nad njim v gospódovim imenu!“

In šhkof je môlil nad kraljem, pomasaje ga k poslédnimu bojevanju, de bi teshave bolésni stanovitno terpel in vše grôse smèrti junashko premagati mógel.

Šhkof, ktérimu se je kralj mozhno smílil, je she en pot k njegovi postelji stopil in milostno ga tolashivši mu je posébno beséde svétiga Jakoba na serze poloshil: „Blagor moshu, ki v spráshevanju ne omaga; sakaj po svoji stanovitnosti

bo prejel krono shivljenja, ktero je Bog onim obljudil, ki ga ljubijo.“ Potem ga je kralj she poblagoslovil in odstopil je s svojimi duhovni.

Kralj Abenar je imel she veliko terpeti smerti se perblishajozh. Josafat in Bárlaham sta bila vedno pri njegovi smrtni postelji prizhujozha. Le kako uro je eden drusimu miru privoshil. Po enim teshavnim dnevu je prishlo kralju proti polnozhi prav slabu. Bárlaham sagledavshи to, je dal Josafata poklizati. Ko je prishel, se je kralj she en pot sklonil, mu je obé roké pomolil ter rékel: „Dragi sin! Ne mórem se dosti svojimu Bogu sahvaliti, de mi je tebe finu dal! Tudi tebi se sahvalim sa vso twojo prosto ljubesen! Po tebi sim Jezusa Kristusa sposnal. Nadjam se, de mi bode, kader ga bom sdaj vglédal, prijasno oblizhje pokásal. Tudi njegovi svetniki, ktere sim dal tu na sémiji umoriti, mi bodo kakor on, odpustili, in me milostno med-se vseli. Tebi pa naj Bog, ki je sam le dovolj bogat, vse, kar si mi skasal, obilno plazha.“

Kadar je kralj Abenar te beséde sgovoril, je na svojo posteljo nasaj omahnil in te beséde she famo je mógel s slabim glasam isgovoriti: „Gospód! v twoje roké srozhim svojo dusho!“ Umèrl je. Josafatu, ljubesni polnimu finu, se je potok vrozhih sols vlíl, in drago truplo objemshi je kusheval oblédeno oblizhje svojiga ozhetá. Pri vsi svoji shalosti je imel vunder svelizhano serze; sdelo se mu je, de je nebeshka luh nje-govo dusho obfijala. „To je obzhutek vezhniga shivljenja, — je rékel Bárlaham; twoj ozhe so frezhno umerli.“ Josafat ni dal truplo ozhetá v kraljevi bagor obléžheniga v trugo djati, temozh kakor je umirajozhi kralj ukasal, v rasovnik sa-

vítiga. Pa vunder so sa pogrébam slato krono na bagorásti blasini nesli. S veliko shalostjo je shel kralj Josafat k sagrébu in môlil je na gróbu: „O Bog, Ti kralj velizhanstva; ki si sam mogožhen in neumerjozh in neumerjohnost dodeliti móresh; ki svelizhanje vših ljudí shelish! Ti si molitev mojih sols vslíshal in svojiga slushabnika, mojiga ozhéta, po svojim Šinu Jesusu Kristusu svelizhal! Daj de se tega svelizhanja sdaj v nebésh vezhno veselí. Šaj hozhesh ti ysim, ki v grobih pozhivajo in nad grobmi jokajo, vezhno shivljenje podeliti in jih v svoje svelizhanstvo vseti. Tebi bodi hvala, slava in zhaſt v vše véke! Amen.“

Po sagrébu kraljeviga trupla se je Josafat v sapushene sôbe svojiga ozhéta vèrnil. Kako prasne in puste so se mu sdaj sdéle! S bolezhino je glédal kraje, kjer je she pred kratkim svojiga ozheta glédal. Rékel je Bárlahamu, ki ga je sprem-ljal: „Ti moj uženik in prijatel, ti moj drugi ozhe! prebivaj sdaj s menoj tukaj in nesapuhaj vezh te hishe! Ostani pri meni; saj nimam nikogar vezh na semlji rasun tèbe! Preshivi svoje stare dni tukaj v pokoju!“

„Prav imash ljubi fin! je rékel Bárlaham. Všoko starost sim doshivel! Preslab sim, svojo ker-shansko obzhino dalje oskerbovati. Tudi se zhaf blisha, de to trudno truplo, to teshko butaro, umerjozho odéjo neumerjohiga duha prez h poloshim in s Kristusam shivim. O de bi mógel s Pavlam rezhi: „Dobro vojskovanje sim vojskoval, ték dokonzhal, véro ohranil. Sdaj mi je prihranjena krona pravize, ktero mi bo dal Gospod pravizhni sodník tisti dan; pa ne le méní, am-pak tudi tistim, kteři ljudijo njegov prihod.“

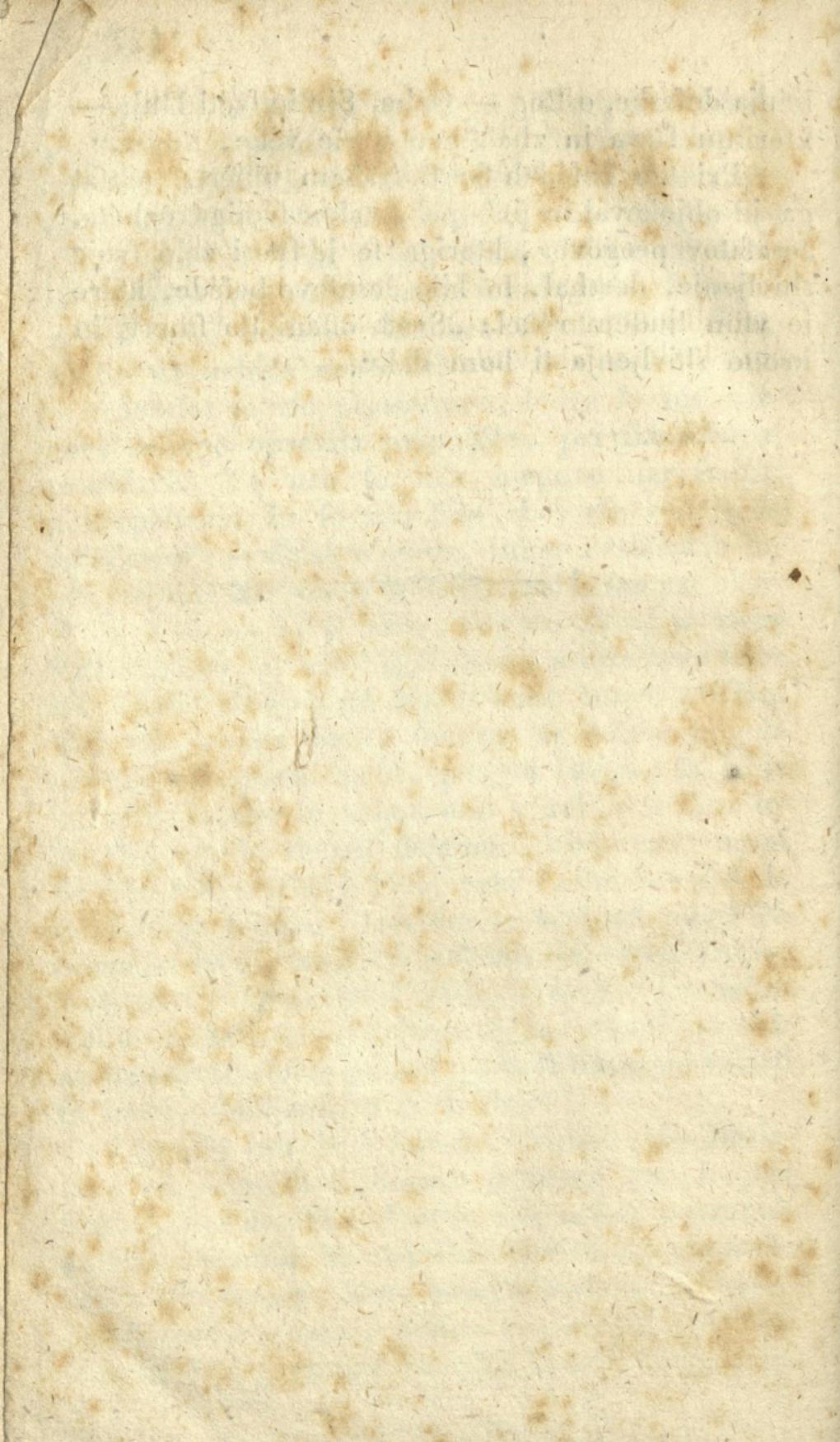
O tista nebéshka krona je res naj lepshi krona, je rékel Josafat; bres vše primere je lepshi od vših polvétnih kron. Kakor moj ozhe, bodem mógel tudi jes snamnje moje kraljevske zhasti pustiti! Vših svojih posemljiskih sakladov in bogastev ne bodem nizh seboj vsel. Prisadevati si tadaž hozhem tisto krono dofezhi in si sakladov sa nebésa naberati!

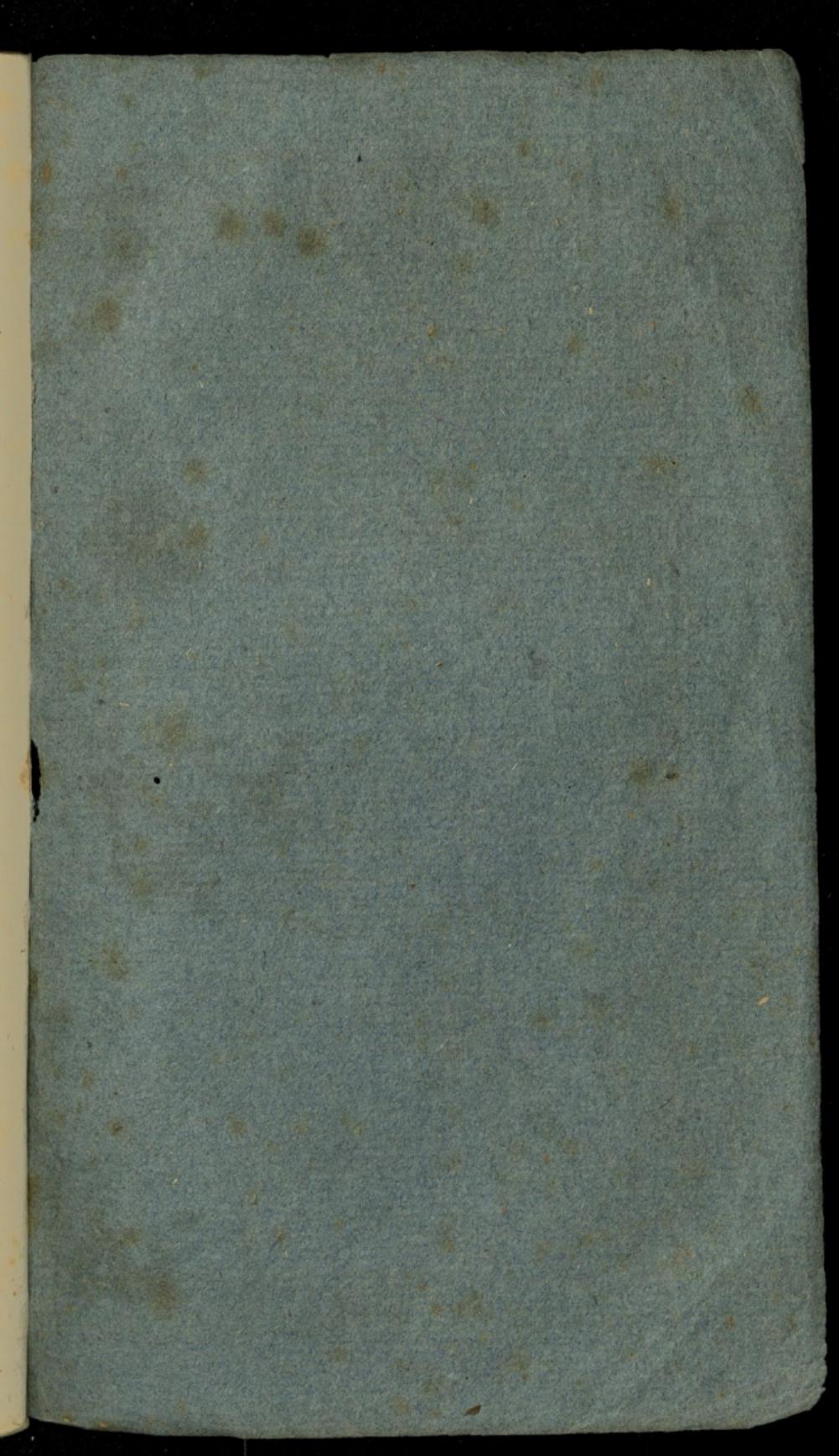
Josafat je vše prasne ure, které so mu njegove mnoge opravila pripustile, pri Bárlahamu preshivel. Te ure so bile njegovo nar slajshi pokrepzhanje in so mu bile zhes vše vesélje in veseljevanje kraljeviga dvóra. Eniga vezhéra je sopet prishel. Bárlaham je do smerti bolan pri oknu sedel. Šolnze, ki je ravno sa goro shlo, je vanj fijalo. „Glej, je rékel Bárlaham, solnze med temne oblake sahaja; pa lepshi bode sopet prishlo. Tako je s zhlovékam, zhe smo le koliko podobni, tej dobrodelni lúzhi, podobi tistiga, ki jo je vstvaril; in zhe le kakor ono v zelim svojim tekú, ljudem le dobro delamo. Moja ūra, dragi sin, je sdaj prishla! Moje roke so she mersle, le teshko she sopem. Lozhim se sdaj od tebe! Pa mirniga serza bodi, v nebésh se sopet vidiva. Nadjam se, de tje góri pridem, kjer se pravizhni svetijo zhisteji kakor solnze. Sdrav ostani in vedno besedí Jesufovih pomni: „Svetost ostani do smerti in krono shivljenja ti bom dal.“

Josafat mu je s solsami obljubil; in Bárlaham pa je mólik Bogu: „Ohrani tega svojiga flushábnika Josafata, kjer se pravizhni dal uženika in vodnika. Dodeli mu modrost, de se vših saderg, ktere mu prilisovanje in sapeljivošt stavita, ogne, dodeli mu moží, de sam sebe in svet premaga in tako krono uniga shiv-

Ijenja doveshe, o Bog — Ozhe, Šín in sveti Duh —
kterimu flava in zhaſt gre v vše véke, Amen.“

Pri teh besédah je Bárlaham uměrl. Josafat
ga je objokoval in pokopal, kakor svojiga ozhéta.
Josafatov pregovor, kteriga se je skosi zelo svoje
shivljenje, dershal, so bile Jesuſove beséde, které
je všim ljudem rékel: „Svet ostani do smerti in
krono shivljenja ti bom dal.“

V' LJUBLJANI.

Natisnil Joshef Blascik.
